

SREDNJA ZDRAVSTVENA ŠOLA CELJE
IPAVČEVA ULICA 10
3000 CELJE

Spoštujemo preteklost, živimo sedanjost, ustvarjamo prihodnost.

POGLEDI DIJAKOV ČETRTIH LETNIKOV RAZLIČNIH CELJSKIH ŠOL NA ILEGALNE DROGE IN NJIHOV VPLIV NA PROMETNO VARNOST

RAZISKOVALNA NALOGA

Avtorici:

Tea Kunej, 1. D
Lucija Filipančič, 1. D

Mentor:

Peter Čepin Tovornik, dipl. zn., dipl. san. inž.

MESTNA OBČINA CELJE, MLADI ZA CELJE
CELJE, 2015

ZAHVALA

Najprej se zahvaljujema najinemu mentorju, gospodu Petru Čepinu Tovorniku, dipl. zn, dipl. san. inž., za vso pomoč, ki sva jo potrebovali, za razne nasvete in za vzpodbudo skozi pripravljanje in izdelavo raziskovalne naloge.

Zahvaljujema se gospe Cvetki Pangerl, dipl. m. s., mag. manag., za strokovni pregled naloge, gospe Maji Antonič, prof., za lektoriranje naloge, gospe Franji Dobrajc, prof., ki je naredila prevod povzetka v angleščino, gospe Smilji Pevec, univ. dipl. biol., za koordiniranje raziskovalne dejavnosti na šoli ter gospe Nini Lobe Selič, prof., in g. Mateju Korenu za tehnično izvedbo. Zahvala gre tudi ravnateljici, gospe Katji Pogelšek Žilavec, prof., mag. posl. ved, ki podpira raziskovalno dejavnost na šoli.

Da sva lahko izvedli empirični del, se zahvaljujema dijakom četrth letnikov srednjih šol, ki so izpolnili anketni vprašalnik, ter policistu g. Antonu Vrenku za opravljen intervju.

KAZALO

KAZALO VSEBINE

ZAHVALA	2
KAZALO	3
KAZALO VSEBINE	3
KAZALO GRAFOV	4
KAZALO SLIK	5
POVZETEK	6
ABSTRACT	7
1 UVOD	8
1.1 NAMENI IN CILJI RAZISKOVALNE NALOGE	8
1.2 HIPOTEZE	8
1.3 METODE DELA	9
2 TEORETIČNI DEL	10
2.1 DROGE	10
2.2 RAZVRŠČANJE DROG	10
2.3 ILEGALNE DROGE	10
2.3.1 HEROIN	10
2.3.2 KOKAIN	11
2.3.3 AMFETAMINI	11
2.3.4 EKSTAZI	12
2.3.5 MARIHUANA	12
2.3.6 HALUCINOGENE DROGE	13
2.4 DROGE IN CESTNI PROMET	13
2.4.1 KATERE UČINKE DROG JE TREBA OPAZOVATI?	13
2.4.2 KAKŠEN VPLIV IMA UPORABA DROG NA CESTNI PROMET?	14
2.4 ZAKONODAJA	14
3 EMPIRIČNI DEL	16
3.1 VZOREC	16
3.2 ČAS RAZISKAVE	16
3.3 OBDELAVA PODATKOV	16
3.4 RAZULTATI RAZISKAVE	16
3.4.1 KAKŠNA JE PO VAŠEM MNENJU PROMETNA VARNOST V SLOVENIJI?	17
3.4.2 KDO PO VAŠEM MNENJU PREDSTAVLJA NAJVEČJE TVEGANJE ZA NEVARNOST V CESTNEM PROMETU?	18
3.4.3 STE ŽE BILI KDAJ UDELEŽENI V PROMETNI NESREČI (KOT VOZNIK) ZARADI VPLIVA ILEGALNIH DROG?	19
3.4.4 STE ŽE BILI KDAJ UDELEŽENI V PROMETNI NESREČI (KOT SOVOZNIK) ZARADI VPLIVA ILEGALNIH DROG?	20
3.4.5 KAKŠNO JE VAŠE MNENJE O VOŽNJI POD VPLIVOM ILEGALNIH DROG?	21
3.4.6 MENITE, DA UŽIVANJE ILEGALNIH DROG VPLIVA NA ČLOVEKOVE SPOSOBNOSTI PRI VOŽNJI?	22

3.4.7 BI ŽELELI IMETI DELAVNICE OZ. IZOBRAŽEVANJE V ŠOLI ZA BOLJŠO OSVEŠČENOST O ILEGALNIH DROGAH IN NJIHOVEM VPLIVU NA VOŽNJO IN NA KAKŠEN NAČIN?	23
3.4.8 POZNAVANJE ILEGALNIH DROG	24
3.4.9 POSKUŠNJA POSAMEZNIH DROG.....	37
3.4.10 STOPNJA STRINJANJA O NAVEDENIH TRDITVAH	50
3.5 TERENSKO DELO	63
3.5.1 PREGLED DRGETA OČI (NISTAGMUS)	64
3.5.2 USMERJENOST OČI K IZBRANIM TOČKAM (KONVERGENCA)	65
3.5.3 PREGLED VELIKOSTI ZENIC	65
3.5.4 STROKOVNI PREGLED.....	66
3.5.5 TUJI POSTOPKI.....	66
3.6 INTERVJU Z GOSPODOM ANTONOM VRENKOM	67
3.7 PRIMERJAVA REZULTATOV IN RAZPRAVA	69
4 ZAKLJUČEK	73
5 VIRI IN LITERATURA	74
6 PRILOGE.....	76

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Kakšna je po vašem mnenju prometna varnost v Sloveniji?.....	17
Graf 2: Kdo po vašem mnenju predstavlja največje tveganje za nevarnost v cestnem prometu?.....	18
Graf 3: Ste že bili kdaj udeleženi v prometni nesreči (kot voznik) zaradi vpliva ilegalnih drog?	19
Graf 4: Ste že bili kdaj udeleženi v prometni nesreči (kot sovoznik) zaradi vpliva ilegalnih drog?.....	20
Graf 5: Kakšno je vaše mnenje o vožnji pod vplivom ilegalnih drog?	21
Graf 6: Menite, da uživanje ilegalnih drog vpliva na človekove sposobnosti pri vožnji?.....	22
Graf 7: Bi želeli imeti delavnice oz. izobraževanje v šoli za boljšo osveščenoost o ilegalnih drogah in njihovem vplivu na vožnjo in na kakšen način?	23
Graf 8: Ali kofein spada med ilegalne droge?	24
Graf 9: Ali marihuana spada med ilegalne droge ?	25
Graf 10: Ali spada tobak med ilegalne droge?	26
Graf 11: Ali spada kokain med ilegalne droge ?	27
Graf 12: Ali ekstazi spada med ilegalne droge ?.....	28
Graf 13: Ali opij spada med ilegalne droge ?.....	29
Graf 14: Ali morfij spada med ilegalne droge ?.....	30
Graf 15: Ali heroin spada med ilegalne droge ?	31
Graf 16: Ali LSD spada med ilegalne droge ?.....	32
Graf 17: Ali alkohol spada med ilegalne droge ?.....	33
Graf 18: Ali hlapljive snovi spadajo med ilegalne droge ?	34
Graf 19: Ali amfetamini spadajo med ilegalne droge ?.....	35
Graf 20: Ali hašiš spada med ilegalne droge ?	36
Graf 21: Ali ste že poskusili kofein ?.....	37
Graf 22: Ali ste že poskusili marihuano ?	38

Graf 23: Ali ste že poskusili tobak ?	39
Graf 24: Ali ste že poskusili kokain ?	40
Graf 25: Ali ste že poskusili ekstazi ?	41
Graf 26: Ali ste že poskusili opij ?	42
Graf 27: Ali ste že poskusili morfij?	43
Graf 28: Ali ste že poskusili heroin?	44
Graf 29: Ali ste že poskusili LSD?	45
Graf 30: Ali ste že poskusili alkohol?	46
Graf 31: Ali ste že poskusili hlapljive snovi?	47
Graf 32: Ali ste že poskusili amfetamine?	48
Graf 33: Ali ste že poskusili hašiš?	49
Graf 34: Želim pridobiti še več informacij o ilegalnih drogah.	50
Graf 35: Želim si, da bi policisti izvedli predavanje na naši šoli o ilegalnih drogah.	51
Graf 36: Želim preizkusiti uporabo ilegalnih drog pod strokovnim vodstvom.	52
Graf 37: Želim prisostvovati postopku pregleda voznika glede uporabe ilegalnih drog.	53
Graf 38: Zavzemam se za izkoreninjanje ilegalnih drog v našem prostoru.	54
Graf 39: Policisti v cestnem prometu bi morali izvajati pogostejše kontrole glede uporabe ilegalnih drog.	55
Graf 40: Pogosto prebiram spletne vsebine o ilegalnih drogah.....	56
Graf 41: Ilegalne droge so danes lahko dostopne.....	57
Graf 42: Ilegalne droge se dobijo tudi na naši šoli.	58
Graf 43: Šola bi morala narediti več pri osveščanju ilegalnih drog.	59
Graf 44: Slovenska zakonodaja bi morala biti strožja glede ilegalnih drog.	60
Graf 45: Z globo najmanj 1200 evrov in 18 kazenskimi točkami se kaznuje po sedanji zakonodaji voznika pod vplivom ilegalnih drog.	61
Graf 46: Določene ilegalne droge v Sloveniji bi bilo smiselno legalizirati.....	62

KAZALO SLIK

Slika 1: Policijsko terensko vozilo	63
Slika 2: Pregled drgeta oči	64
Slika 3: Konvergenca.....	65
Slika 4: Gospod Anton Vrenko z raziskovalkama	67

POVZETEK

Namen raziskovalne naloge je bil ugotoviti, ali dijaki poznajo in uživajo kakšno ilegalno drogo ter kakšno je njihovo stališče do vožnje pod vplivom le-teh, cilj pa, da bi dijaki in širša javnost izvedeli še več o vplivu ilegalnih drog na ljudi ter na prometno varnost.

V teoretičnem delu je opisano, kaj so droge, sledi opis nekaterih ilegalnih drog, njihov vpliv na cestni promet ter zakonodaja, ki ureja področje ilegalnih drog.

Osnova za empirični del je bilo izpolnjenih 532 anketnih vprašalnikov, ki so jih izpolnili dijaki četrtega letnika Srednje zdravstvene šole Celje, Srednje šole za kemijo, elektrotehniko in računalništvo Celje, I. gimnazije v Celju, Gimnazije Celje - Center, Ekonomske šole Celje in Srednje šole za gostinstvo in turizem Celje, ter intervju. Rezultati so pokazali, da je bilo od 1 % do 3 % anketiranih dijakov že udeleženih v prometni nesreči kot voznik zaradi vpliva ilegalnih drog, da večina dijakov meni, da droge vplivajo na človeške sposobnosti pri vožnji, od 65 % do 92 % jih nasprotuje vožnji pod vplivom ilegalnih drog, do 31 % dijakov bi si na šoli želelo imeti izobraževanje za boljšo osveščenost o ilegalnih drogah, nasprotnega mnenja pa jih je do 34 %.

Ključne besede: droge, promet, dijaki, ilegalne droge, anketiranci.

ABSTRACT

The purpose of this research was to find out whether students are familiar with drugs and if they are under any of illegal drugs and what their attitude about driving under the influence of drugs is. The aim is that students and the general public learn more about the impact of illegal drugs on people and on the road safety.

In the theoretical part is described what drugs are, some illegal drugs are described, their impact on the traffic and the law, governing the area of illegal drugs.

The basis for the empirical part was 532 questionnaires filled in by the students of the fourth year of The Secondary School of Nursing Celje, Secondary School of Chemistry, Electrical Engineering and Computer Science, First Grammar School, Celje, High school Celje – Center, School of Economics Celje, Secondary School Hospitality and Tourism Celje and interview. The results showed that there have been from 1 % to 3 % of the surveyed students involved in accidents as drivers under the influence of illegal drugs, that most students believe that drugs affect human ability when driving, from 65 % to 92 % are against driving under the influence of illegal drugs, 31 % of students would like to have education at school in order to know more about illegal drugs, but 34 % have the opposite opinion.

Keywords: drugs, traffic, students, illegal drugs, respondents.

1 UVOD

Droge so skozi čas postale del naše civilizacije, brez katerih mnogi več ne morejo in so odvisni od njih. Nekaterim lajšajo bolečine, zdravijo simptome, predvsem pa nudijo ugodje. Kadar govorimo o odvisnosti, mnogi pomislijo samo na alkohol, na droge pa pozabimo. Odvisni smo lahko od mnogo stvari.

Velik vpliv uživanja drog med mladostniki ima družba. Vendar da mladostnik ne zapade v droge, največ pripomore družina, ki mora otroka seznaniti o možnih posledicah in nevarnostih ter se o tem z njim pogovarjati. O drogah se veliko pogovarjamo tudi v šoli, kjer nam profesorji razširijo obzorja in pogled na življenje, ki si ga sami kujemo, že odkar se zavedamo zase. Vendar mnogokrat pozabimo na vse znanje, ki smo ga prejeli, in samo iz naše radovednosti poskusimo katero izmed drog, od katere lahko postanemo odvisni, in le-ta tako zaznamuje naše življenje. Mladi se počutimo bolj odrasle z uživanjem drog in smo bolj samozavestni, ne vemo pa, da je to v bistvu odraz nemoči in šibkosti.

"Živiš le enkrat, a če to počneš pravilno, je enkrat dovolj." (Joe Louis)
"Kako čudovito je bilo moje življenje! Želim si le, da bi se tega zavedala že prej." (Sidonie-Gabrielle Colette)

V raziskovalni nalogi sva se poglobili v vsako ilegalno drogo posebej in razširili najino znanje. Uporaba ilegalnih drog vedno bolj narašča, zato je potrebno ljudi še bolj ozaveščati o njih.

1.1 NAMENI IN CILJI RAZISKOVALNE NALOGE

Namen raziskovalne naloge je bil ugotoviti, koliko srednješolci vedo o ilegalnih drogah, ali uživajo ilegalne droge ter kakšno je njihovo stališče do vožnje pod vplivom ilegalnih drog.

Cilj raziskovalne naloge je, da bi dijaki in ljudje nasploh bili bolj ozaveščeni o ilegalnih drogah in njihovih posledicah in da bi jih spodbudili k razmišljanju, če je sploh potrebno katero izmed ilegalnih drog poskusiti, saj le čisto majhna doza droge spremeni naše življenje.

1.2 HIPOTEZE

Preden sva odnesli anketne vprašalnike anketirancem, sva si postavili pet hipotez, katere sva analizirali v razpravi ter jih potrdili oziroma ovrgli, in sicer

Hipoteza 1: Najpogosteje anketirani dijaki posamezne šole ocenjuje danes prometno varnost v Sloveniji kot dobro.

Hipoteza 2: Anketirani dijaki Srednje zdravstvene šole Celje najpogosteje med posameznimi šolami menijo, da največje tveganje za nevarnost v cestnem prometu predstavljajo osebe, ki vozijo pod vplivom psihoaktivnih substanc.

Hipoteza 3: Več kot polovica anketiranih dijakov posamezne šole meni, da uživanje ilegalnih drog vpliva na človekove sposobnosti pri vožnji.

Hipoteza 4: Več kot četrtnina anketiranih dijakov posamezne šole je že poskusila marihuano.

Hipoteza 5: Več kot polovica anketiranih dijakov posamezne šole meni, da so ilegalne droge danes lahko dostopne.

1.3 METODE DELA

Za raziskovalno nalogo sva uporabili:

- ❖ metodo preučevanja relevantne literature,
- ❖ metodo anketiranja in
- ❖ metodo intervjuja.

Najino delo je potekalo po naslednjem vrstnem redu:

- ❖ Najprej sva se z mentorjem dogovorili o izbrani temi.
- ❖ Zastavili namen in cilj raziskovalne naloge.
- ❖ Sestava anketnega vprašalnika.
- ❖ Nato sva preučili literaturo za podlago izvedbe teoretičnega dela raziskovalne naloge.
- ❖ Na podlagi namena in cilja naloge sva si postavili pet hipotez.
- ❖ Nato sva sestavili anketni vprašalnik.
- ❖ Izvedba intervjuja.
- ❖ Nato sva pridobljene podatke analizirali, interpretirali ter jih oblikovali grafe.
- ❖ Na podlagi pridobljenih podatkov iz anketnih vprašalnikov sva hipoteze potrdili oz. ovrgli.
- ❖ Zapisali zaključek s predlogi.

Po izboru teme in opredelitvi raziskovalnega dela se začne zbirati literatura, ki jo potrebujemo za razlaganje in reševanje postavljenih hipotez. Med najosnovnejšo literaturo uvrščamo učbenike, enciklopedije, leksikone in slovarje. Ko sva pregledali vso literaturo, sva zbrali podatke dosedanjih raziskav v strokovni literaturi in periodičnih publikacijah.

V raziskavi je uporabljena deskriptivna (opisna) metoda raziskovalnega dela. Podatki so zbrani z anketnim vprašalnikom. Anketiranje je bilo izvedeno med dijaki četrtnih letnikov različnih celjskih šol. Zastavljeno je bilo deset vprašanj. Dve vprašanji sta imeli možne tri odgovore, kjer so anketiranci pritrdilen odgovor lahko še številčno opredelili. Dve vprašanji sta imeli štiri odgovore, eno vprašanje je imelo štiri odgovore in če so anketiranci izbrali pritrdilen odgovor, so le-tega lahko obrazložili. Eno vprašanje je imelo podanih pet odgovorov ter eno vprašanje šest odgovorov. Dva sklopa vprašanj sta bila sestavljena iz 13 trditvev, kjer so anketiranci trditvev potrdili ali zanikali, ter eno vprašanje s 13 trditvami, kjer so anketiranci podali svojo stopnjo strinjanja o posamezni trditvi.

Vprašanja pri intervjuju so bila zaprtega tipa. Postavljeno je bilo šest vprašanj.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 DROGE

Med droge uvrščamo zdravila in poživila. Ta pa spreminjajo način delovanja telesa. Droge so lahko rastlinskega, živalskega, rudninskega izvora ali so izdelane umetno. Zaradi drog se ljudje počutijo drugače. Ljudje so droge uporabljali že pred več tisoč leti (Goodman, 2006, str. 4).

2.2 RAZVRŠČANJE DROG

Droge lahko uvrščamo k:

- ❖ Narkotikom, to so na primer opij, morfij, heroin. Učinki so upočasnitev centralnega živčnega sistema, blaženje bolečin, zmanjšanje refleksa kašljanja.
- ❖ Stimulantom, kod so koka, kokain, amfetamini. Učinki pa so pospešeno bitje srca, občutek dobrega počutja ali evforije, povišan krvni tlak ter drugi.
- ❖ Halucinogenom, sem sodijo LSD, halucinogene gobe in ostale. Pojavljajo se učinki, kot so zmanjšana sposobnost učenja, zmedenost, nagnjenost k smehu.
- ❖ Depresorjem, to so alkohol, pomirjevala in uspavalne tablete ter podobno. Učinki so podobni kod pri narkotikih (klasifikacija mamil in psihotropnih snovi, 2014/2015).

2.3 ILEGALNE DROGE

Ilegalne droge so droge, ki so prepovedane. V večini držav je prepovedano kupovati ali prodajati heroin, kokain, amfetamine, ekstazi in marihuano. V Sloveniji med nezakonite droge spadajo še halucinogene droge (LSD) (Goodman, 2006, str. 6).

2.3.1 HEROIN

Heroin se pridobiva iz nezrelih kapsul maka. V njih se nahaja gost sok (surov opij). Med opije uvrščamo tudi morfij. Iz morfija se s preprostim kemijskih postopkom izdeluje heroin, ta pa pet - desetkrat močnejše blaži bolečine kot morfij (Täschner, 2002, str. 24).

Stanje omame nastopi od 10 do 20 sekund po vbrižgu v veno, katere znaki v nekaj minutah izzvenijo in preidejo v stanje popolne umirjenosti. Umirjenost lahko traja več ur. Značilno je dobro razpoloženje, doživetje in občutek sreče. Heroin zmanjšuje duševne zmožnosti ljudi ter zmanjšuje strah in neugodje. Povzroča ravnodušnost, zato so ljudje pod vplivom heroina videti popolnoma srečni. Za odvisnost, ki je tako duševna kot telesna, je potrebno le nekaj odmerkov. Otopelost ter izguba energije sta bistveni izraz odvisnosti od heroina (Täschner, 2002, str. 26-27).

Če zasvojenci ne dobijo heroina, se pojavijo znaki bolečine, omedlevice, potenja, drgetanja, želodčno-črevesne težave in podobno. Heroinska odvisnost povzroča vnetje jeter (hepatitis), ki pa je posledica nečistih brizg. Že uporabljene igle prispevajo k razširitvi aidsa, ki oslabi imunski sistem zaradi okužbe z virusom HIV. Nečiste brizge pa povzročajo tudi druge infekcijske bolezni. Skoraj vsi, ki si vbrizgavajo opiate, trpijo zaradi močnega propadanja zob (kariesa). Ker heroin blaži bolečine (npr. zobobol), propadanje zob hitro napreduje. Pri ženskah in dekletih lahko pride do izostajanja menstrualne krvavitve, posledično se nosečnost prepozna pozno, zato preventivni ukrepi in prekinitve nosečnosti velikokrat niso več mogoče (Täschner, 2002, str. 29-30).

2.3.2 KOKAIN

Kokain izvira iz listov rastline koke, ki raste v gorah Andov v Južni Ameriki - Kolumbiji, Peruju in Boliviji. Že tisoče let so mnoga avtohtona plemena v tej regiji žvečenje listov koke uporabljala za doseganje milejšega stimulativnega počutja, kar počnejo še danes (Društvo za zmanjševanje škode zaradi drog Stigma, 2014/2015).

Kokain je bel prah grenkega okusa in v tej obliki je najbolj razširjen. Deluje kot stimulans na centralni živčni sistem, obenem pa je tudi zaviralec apetita ter zmanjša potrebo po spanju. V medicini se uporablja kot lokalni anestetik, saj povzroča omrtvičenje (Društvo za zmanjševanje škode zaradi drog Stigma, 2014/2015).

Kokain se lahko injicira, njuha (snifa), zaužije ali kadi. V manjših količinah izboljša razpoloženje, poveča občutek ugodja, daje energijo in budnost. Posameznik postane zgovoren, izostrenega duha ter čutnih zaznav (vida, sluha in tipa). Pri večjih odmerkih pa povzroča evforijo (intenzivno ugodje). Posameznik lahko izgubi stik z resničnostjo in ima halucinacije (privide). Uživalci lahko doživijo tresenje, vrtoglavico in mišične krče. Telesni učinki se kažejo v krčenju krvnih žil, razširjenih zenicah ter v porasti telesne temperature, srčnega ritma in krvnega tlaka (Lovrečič in sod., 2006, str. 9-10).

Pri opustitvi droge se pojavijo močni psihični znaki odtegnitve, kot so nemir, strah, obup, samomorilske misli in podobno. Potrebno je intenzivno zdravljenje in nadzor, da bi uživalca odvrnili od poškodb (Täschner, 2002, str. 37).

2.3.3 AMFETAMINI

Amfetamin je sintetična droga, ki prav tako kot kokain deluje kot poživilo, s stimulacijo centralnega živčnega sistema (Društvo za zmanjševanje škode zaradi drog Stigma, 2014/2015).

Učinki amfetamina so v zviševanju nivoja energije, samozavesti in moči koncentracije. Uporabniki se počutijo močnejše, samozavestnejše, nemirne, zgovorne in razdražljive. Ob večjih odmerkih se pojavijo občutki strahu, nezaupljivosti in halucinacije (Društvo za zmanjševanje škode zaradi drog Stigma, 2014/2015).

Najpogosteje se pojavlja kot bel prah, lahko je tudi rumenkaste, sivkaste ali roza barve. Najnevarnejša oblika uživanja je injiciranje, ki se hitro sprevrže v odvisnost. Po dolgotrajni uporabi pride do depresije, povečanega krvnega tlaka in srčnega utripa, tresenja, poškodb ledvic in jeter, poškodb možganov (Društvo za zmanjševanje škode zaradi drog Stigma, 2014/2015).

2.3.4 EKSTAZI

Ekstazi sodi med poživila. Zaradi njegovih učinkov ga imenujemo tudi plesna droga, saj jo danes mladi uživajo predvsem v diskotekah, na zabavah in plesih, ker je to droga, ki je povezana z določeno zvrstjo glasbe, za katero so značilni računalniško-elektronski ritmi in močni udarci (Kastelic in Mikulan, 1999, str. 136-137).

Izdelana je v laboratorijih kot sintetična droga ali izvleček muškarnega oreščka. Ekstazi je skupno ime za več sintetičnih drog (Kastelic in Mikulan, 1999, str. 136).

Ta droga je v obliki tabletk z različnimi motivi ali v obliki praha. Vsebuje strupene in nevarne primesi. Učinkovati začne približno po 20 do 60 minutah po zaužitju in učinkuje od 4 do 6 ur. Prvi učinki se kažejo v vročici, slabosti, razbijanju srca, zaradi razširjenih zenic se lahko pojavijo motnje vida itd. Kasneje se pojavijo tudi učinki, kot so občutek evforije, sreče, ljubezni, dvig samozavesti, dobro razpoloženje ter drugi. (Kastelic in Mikulan, 1999, str. 136).

Uživanje ekstazija zmanjša apetit in posledično lahko povzroči hujšanje, ta pa vodi v izčrpanost in slabo počutje. Prav tako zviša telesno temperaturo (do 40°C), povzroča vročinsko kap, odpoved ledvic, krvavitve v želodcu in črevesju, krče, nezavest. Smrt lahko povzroči že ob prvi uporabi in ni potrebno, da je uživalec zasvojen (Kastelic in Mikulan, 1999, str. 137).

Še posebno nevaren pa je za srčne bolnike, ljudi s spremljajočo psihično motnjo, epilepsijo, sladkorno boleznijo, bronhialno astmo in nosečnice (Kastelic in Mikulan, 1999, str. 139).

2.3.5 MARIHUANA

Marihuana, ali drugače imenovana kanabis ali trava, sodi med najmočnejše razširjene droge. Uživanje marihuane je namenjeno spremembi lastnega razpoloženja. Od leta 1977 do 1988 se je proizvodnja marihuane po vsem svetu povečala s 330 ton na 1100 ton (Täschner, 2002, str. 13).

Marihuana vsebuje zdrobljene rastlinske dele. Snov iz smole socvetij pa imenujemo hašiš. Navadno iz ženske rastline (Täschner, 2002, str. 16).

Marihuana mlade privlači zaradi tega, ker je poceni, jo je preprosto dobiti, velja za mehko drogo, mislijo, da je tako kot alkohol neškodljivo poživilo, je droga mlade generacije, velja za čisti naravni produkt in povzroča prijetne občutke (Täschner, 2002, str. 13).

Za omamo pri enkratnem zaužitju je najprej značilno boljše razpoloženje, dobro počutje, ravnodušnost, motnje koncentracije in pozornosti, motnje zaznavanja, halucinacije, motnje telesnih občutij, spomina in podobno. Telesni učinki omame z marihuano so razbijanje srca, kot izraz povišanega krvnega tlaka, povečana lakota in žeja, zaspanost, slabost, neprijetni občutki in splošna negotovost (Täschner, 2002, str. 14-15).

Abstinenčni pojavi pri odvisnosti od marihuane so nemir, motnje spanja, vegetativni znaki, občutek notranje praznine. Po dolgotrajnem uživanju se v veliko primerih razvije tudi amotivacijski sindrom (AMS), ki se kaže kot otopelost, nedejavnost in občutek evforije (Täschner, 2002, str. 16-17).

2.3.6 HALUCINOGENE DROGE

Sem sodijo snovi, katerih glavni učinek je povzročanje halucinacij. Pri dolgotrajnem jemanju privedejo do psihične odvisnosti. Kemično so zelo podobne telesu lastnim prenašalnim snovem v živčnem sistemu (Täschner, 2002, str. 45).

Med te droge uvrščamo LSD, ki povzroča halucinacije, torej stanje, ko vidimo in slišimo stvari, ki ne obstajajo. Te droge so lahko smrtno nevarne, če človek vozi pod njihovim vplivom ali je na balkonu ali se sprehaja po ulici, saj ljudje v takšnem stanju pogosto pozabijo, kje so, in lahko storijo kaj nespametnega (Goodman, 2006, str. 39).

2.4 DROGE IN CESTNI PROMET

V promet se vključuje veliko uživalcev drog in prav tukaj se pojavi ogromno problemov. Posledica jemanja le-teh je omejena sposobnost, problem pa je mnogokrat podcenjen. S preiskavo krvnih vzorcev pri voznikih motornih vozil, katerim je bil vzorec odvzet predvsem zaradi suma na alkoholizem, ugotovijo, da je približno vsak deseti pod vplivom drog. Vplivu drog v cestnem prometu je potrebno nameniti posebno pozornost (Täschner, 2002, str. 103).

2.4.1 KATERE UČINKE DROG JE TREBA OPAZOVATI?

Opazovati je potrebno naslednje učinke:

1. Akutne učinke v smislu omamnih učinkov.
2. Sliko učinka pri trajnem uživanju, pogosti zlorabi oziroma pri odvisnosti od droge v smislu kroničnega vpliva.
3. Skupne učinke različnih drog pri večkratni odvisnosti oziroma večkratnem uživanju.
4. Sliko stanja pri osebi z nadomestnimi drogami (metadon, kodein).
5. Znake odtegnitve pri različnih tipih odvisnosti (Täschner, 2002, str. 103).

2.4.2 KAKŠEN VPLIV IMA UPORABA DROG NA CESTNI PROMET?

Uživanje drog privede do zmanjšanja sposobnosti za vožnjo. To so pokazali predvsem številni natančni rezultati na primeru kanabisa. Ta ugotovitev pa velja tudi pri vseh drugih drogah tudi takrat, kadar gre za posamezne razlike v učinkih (Täschner, 2002, str. 107).

Učinki halucinogenov so primerljivi z učinki kanabisa in prav tako so logično primerljivi tudi njihovi učinki na sposobnost za vožnjo (Täschner, 2002, str. 106).

Voznikom se odsvetuje tudi vožnja pod vplivom ekstazija. Gre za poživilo, ki poveča pozornost, budnost in samozavest. Prav zaradi tega ljudje pogosto te učinke povezujejo z večjo vozno sposobnostjo, v resnici pa se pod temi učinki počutijo pretirano samozavestne in več tvegajo, kar pa pogosto vodi v prometne nesreče (Kastelic in Mikulan, 1999, str. 139).

Opisovali sva učinke posameznih drog. Najpogosteje gre za droge, ki delujejo kot poživilo ali pomirjevalo. Učinki so si med seboj pogostokrat podobni, kar privede tudi do primerljivih učinkov na sposobnost vožnje.

2.4 ZAKONODAJA

Varnost v cestnem prometu v Sloveniji ureja Zakon o varnosti cestnega prometa (Ur. list RS, št. 56/2008 – ZVCP), ki prepoveduje vožnjo voznikom pod vplivom mamil, psihoaktivnih zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi, ki zmanjšujejo sposobnost za vožnjo.

Zakon o pravilih cestnega prometa (Ur. list RS, št. 82/2013 – ZPrCP-UPB2) v 106. 107. in 108. členu pravi:

106. člen zakona (prepovedane droge, psihoaktivna zdravila in druge psihoaktivne snovi)

(1) Voznik ne sme voziti vozila v cestnem prometu niti ga začeti voziti, če je pod vplivom prepovedanih drog, psihoaktivnih zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi in njihovih presnovkov, ki zmanjšujejo njegovo sposobnost za vožnjo. Učitelj vožnje ne sme usposablјati kandidata za voznika motornega vozila in spremljevalec ne sme spremlјati voznika, če je pod vplivom prepovedanih drog, psihoaktivnih zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi, ki zmanjšujejo njegovo sposobnost za vožnjo.

(2) Pod vplivom snovi je voznik, učitelj vožnje oziroma spremljevalec, pri katerem se s posebnimi sredstvi, napravami ali s strokovnim pregledom ugotovi prisotnost takih snovi v krvi ali slini.

(3) Z globo najmanj 1.200 evrov se kaznuje za prekršek voznik, učitelj vožnje ali spremljevalec, ki ravna v nasprotju s prvim odstavkom tega člena. Vozniku motornega vozila se izreče tudi 18 kazenskih točk.

(4) Če se s toksikološko preiskavo telesnih tekočin ugotovi prisotnost prepovedanih drog ali drugih psihoaktivnih snovi ali njihovih presnovkov le v urinu, se voznika, učitelja vožnje ali spremljevalca napoti na kontrolni zdravstveni pregled v skladu z zakonom, ki ureja voznike.

107. člen (preverjanje psihofizičnega stanja)

(7) Policist sme zaradi ugotovitve, ali je udeleženec cestnega prometa pod vplivom prepovedanih drog, psihoaktivnih zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi, ki zmanjšujejo njegovo sposobnost za vožnjo, izvesti preizkus z napravo ali sredstvom za hitro ugotavljanje prisotnosti teh snovi v organizmu ali predpisan postopek za prepoznavo znakov oziroma simptomov, ki so posledica teh snovi v organizmu.

(8) Če policist s preizkusom z napravo ali sredstvom za hitro ugotavljanje prisotnosti prepovedanih drog, psihoaktivnih zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi v organizmu ali v postopku za prepoznavo znakov oziroma simptomov teh snovi prepozna znak oziroma simptom, ki je posledica takšne snovi v organizmu, ali če udeleženec cestnega prometa odkloni sodelovanje pri preizkusu ali postopku ali če preizkusa ali postopka ni mogoče opraviti zaradi drugega razloga, odredi policist udeležencu cestnega prometa strokovni pregled.

(9) Udeležencu prometne nesreče, neposrednemu udeležencu prometne nesreče ali osumljencu kaznivega dejanja nevarne vožnje v cestnem prometu sme policist zaradi ugotovitve, da so pod vplivom alkohola, prepovedanih drog, psihoaktivnih zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi, ki zmanjšujejo njegovo sposobnost za varno udeležbo v cestnem prometu odrediti strokovni pregled, ne da bi pred tem izvedel preizkus s sredstvi ali napravami za ugotavljanje alkohola. Neposrednemu udeležencu prometne nesreče, ki je zapustil mesto prometne nesreče in izjavil, da je po prometni nesreči užival alkoholne pijače, prepovedane droge, psihoaktivna zdravila ali druge psihoaktivne snovi, pa policist mora odrediti strokovni pregled. Izjavo neposrednega udeleženca prometne nesreče policist zabeleži v zapisnik.

108. člen (strokovni pregled)

(1) Strokovni pregled obsega zdravniški pregled, s katerim se ugotavljajo znaki motenj v vedenju, ki lahko povzročijo nezanesljivo ravnanje v prometu, in odvzem vzorcev krvi, urina ali drugih telesnih tekočin oziroma tkiv zaradi ugotavljanja prisotnosti alkohola, prepovedanih drog, psihoaktivnih zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi, ki vplivajo na zmožnost varne udeležbe v cestnem prometu.

3) O strokovnem pregledu mora zdravnik takoj izdelati pisno mnenje. Zdravnik mora odvzete vzorce krvi, urina, drugih telesnih tekočin oziroma tkiv takoj izročiti policistu, ki jih mora poslati v najbližjo pooblaščen strokovno ustanovo oziroma laboratorij, kjer se opravi analiza. Ustanova oziroma laboratorij mora opraviti posamezno analizo najkasneje v petnajstih dneh in o rezultatih takoj obvestiti tistega, ki je odredil strokovni pregled.

(4) Če zaradi zdravstvenega stanja ali iz drugega, s tem povezanega objektivnega vzroka ni mogoče opraviti celotnega strokovnega pregleda, mora zdravnik opraviti tisti del pregleda, ki ga je mogoče opraviti, in podati mnenje o znakih motenj v vedenju, ki kažejo na vpliv alkohola, prepovedanih drog, psihoaktivnih zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi.

3 EMPIRIČNI DEL

3.1 VZOREC

Osnova za obdelavo podatkov je bilo 532 anketnih vprašalnikov, ki so jih izpolnili dijaki četrtega letnika različnih srednjih šol v Celju, in sicer:

- 106 anketnih vprašalnikov so izpolnili dijaki Srednje zdravstvene šole Celje (v nadaljevanju tudi dijaki SZŠCE ali SZŠCE);
- 86 anketnih vprašalnikov so izpolnili dijaki Srednje šole za kemijo, elektrotehniko in računalništvo (v nadaljevanju tudi dijaki SŠKER ali SŠKER);
- 82 anketnih vprašalnikov so izpolnili dijaki I. gimnazije v Celju (v nadaljevanju tudi dijaki I. GIM ali I. GIM);
- 86 anketnih vprašalnikov so izpolnili dijaki Gimnazije Celje – Center (v nadaljevanju tudi dijaki GCC ali GCC);
- 105 anketnih vprašalnikov so izpolnili dijaki Ekonomske šole Celje (v nadaljevanju tudi dijaki EŠC ali EŠC) in
- 67 anketnih vprašalnikov so izpolnili dijaki Srednje šole za gostinstvo in turizem Celje (v nadaljevanju tudi dijaki SŠGTC ali SŠGTC).

Opravili sva tudi intervju z g. Antonom Vrenkom.

3.2 ČAS RAZISKAVE

Anketni vprašalniki so bili dostavljeni 17. 12. 2014 na srednje šole v Celju. Prezem je bil opravljen 23. 12. 2014. Intervju z g. Antonom Vrenkom je bil opravljen 10. 1. 2015.

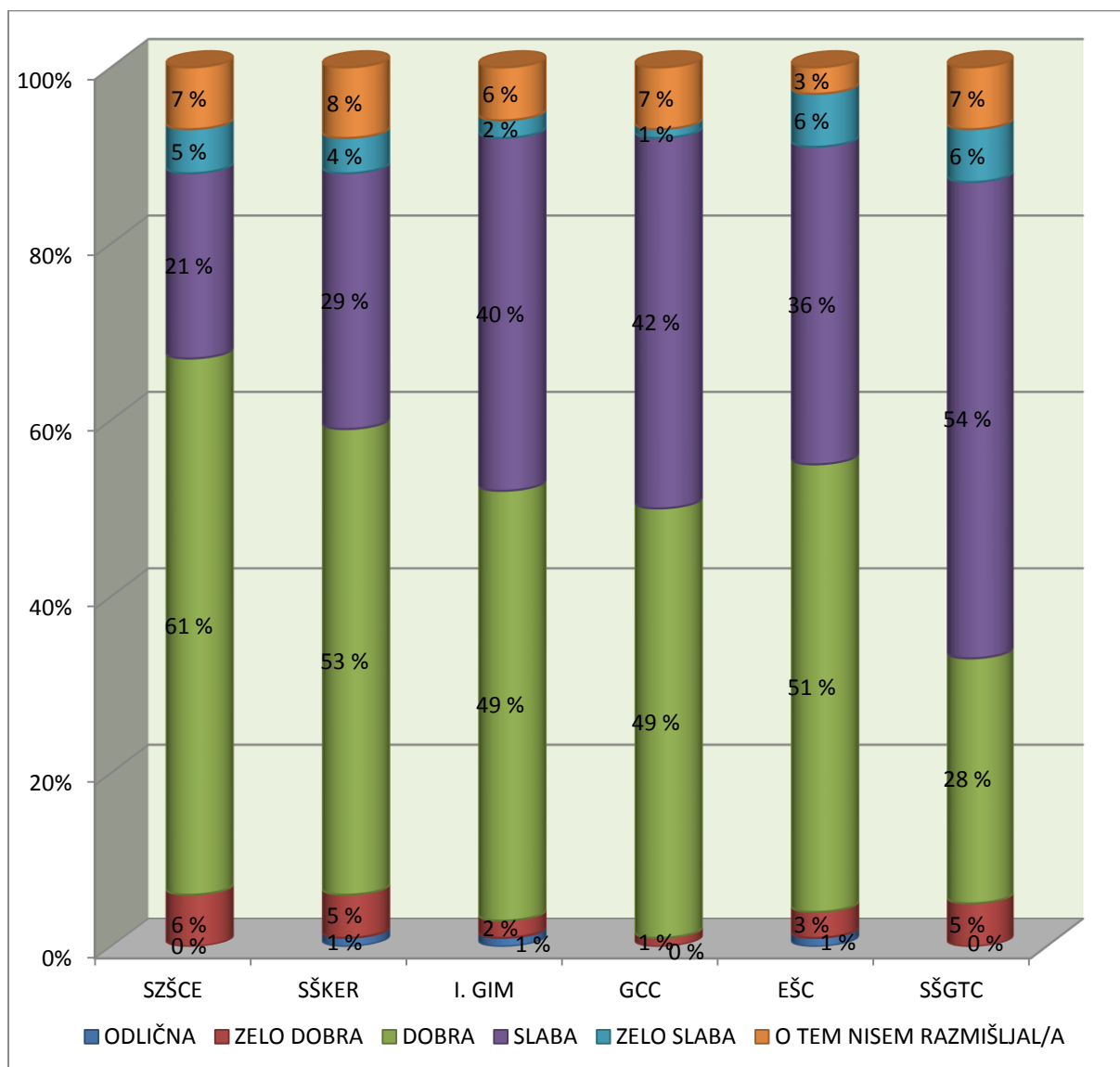
3.3 OBDELAVA PODATKOV

Podatke sva predstavili v odstotkih ter jih prikazali v grafih. Pomagali sva si z Google Drivom za ustvarjanje anket, kjer sva naredili spletni anketni vprašalnik ter vanj vnesla podatke.

3.4 RAZULTATI RAZISKAVE

Na naslednjih straneh so predstavljeni rezultati anketnega vprašalnika v grafih za vsako vprašanje in podvprašanje posebej.

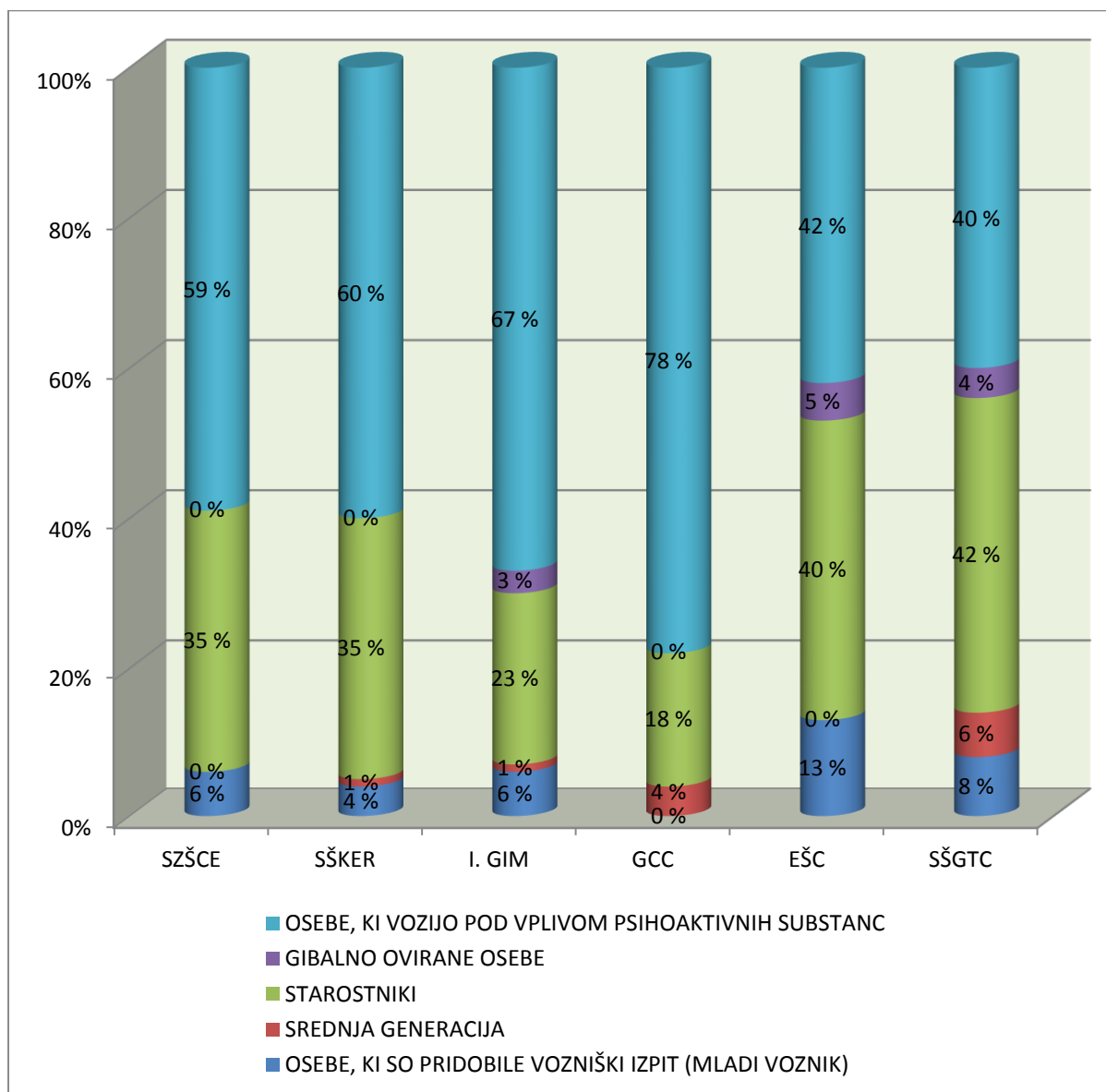
3.4.1 KAKŠNA JE PO VAŠEM MNENJU PROMETNA VARNOST V SLOVENIJI?

Graf 1: Kakšna je po vašem mnenju prometna varnost v Sloveniji?

Pri vprašanju, kakšna je po vašem mnenju prometna varnost v Sloveniji, so anketiranci od 28 % na SŠGTC do 61 % na SZŠCE odgovorili z dobra in od 21 % na SZŠCE do 54 % na SŠGTC kot slaba. Ostali odgovorili kot odlična, zelo dobra in zelo slaba so v manjšini.

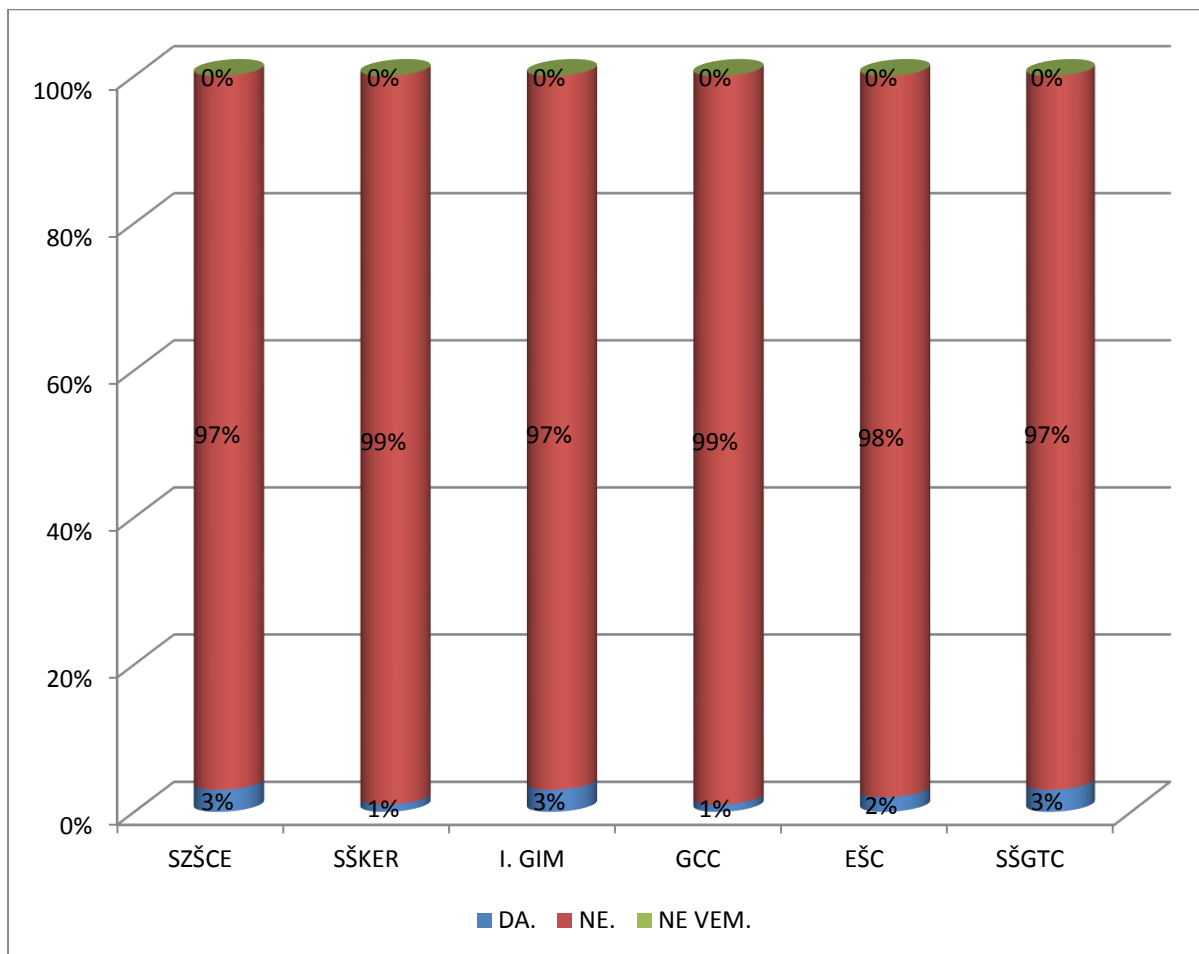
3.4.2 KDO PO VAŠEM MNENJU PREDSTAVLJA NAJVEČJE TVEGANJE ZA NEVARNOST V CESTNEM PROMETU?

Graf 2: Kdo po vašem mnenju predstavlja največje tveganje za nevarnost v cestnem prometu?

Največje tveganje za nevarnost v cestnem prometu po mnenju anketiranih dijakov predstavljajo osebe, ki vozijo pod vplivom ilegalnih drog, izjema so dijaki SŠGTC, ki menijo, da so to starostniki.

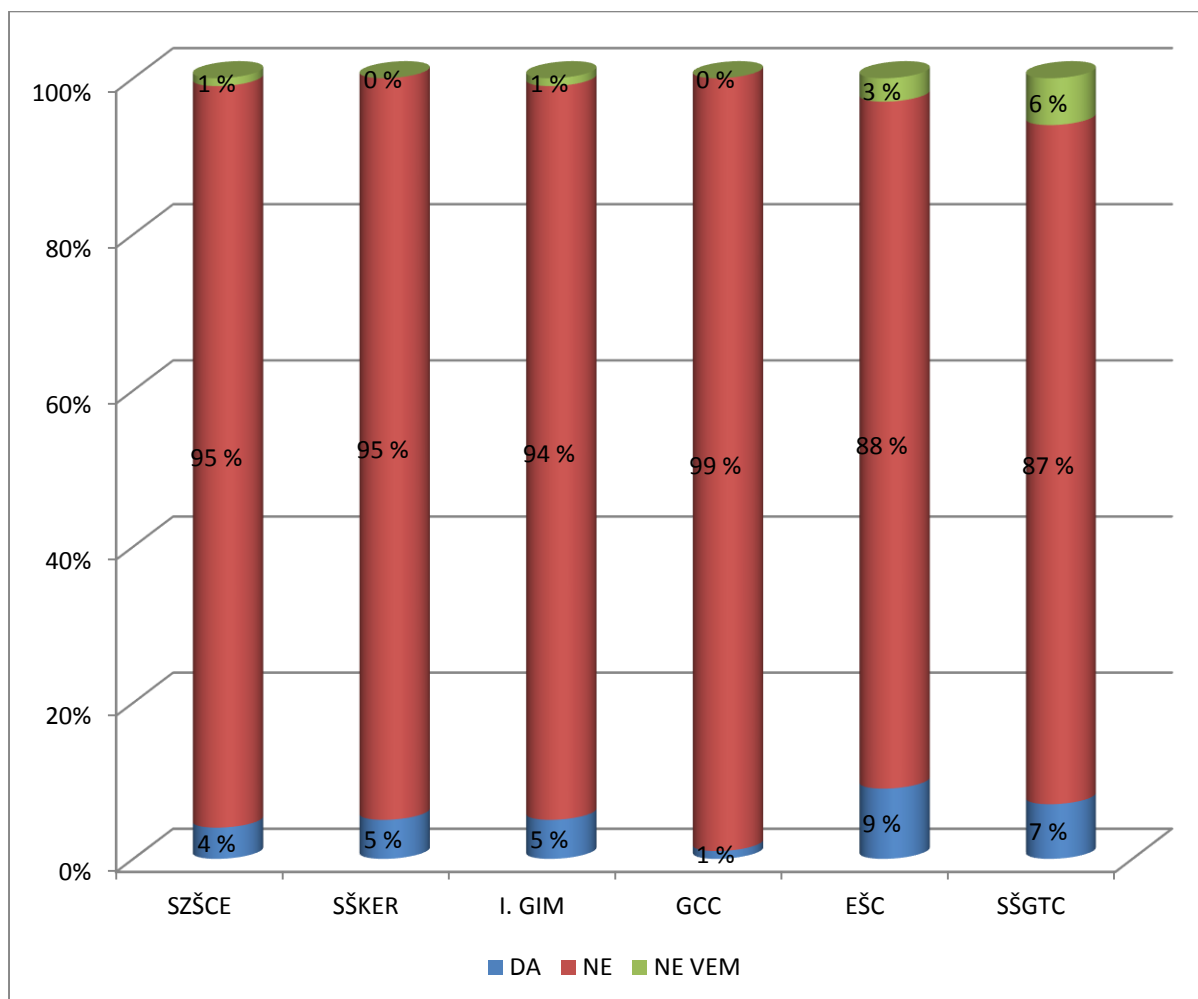
3.4.3 STE ŽE BILI KDAJ UDELEŽENI V PROMETNI NESREČI (KOT VOZNIK) ZARADI VPLIVA ILEGALNIH DROG?

Graf 3: Ste že bili kdaj udeleženi v prometni nesreči (kot voznik) zaradi vpliva ilegalnih drog?

Na vprašanje, ali ste bili že kdaj udeleženi v prometni nesreči, so anketiranci skoraj v celoti odgovorili z ne. Udeleženih pa je bilo od 1% do 3% anketiranih dijakov.

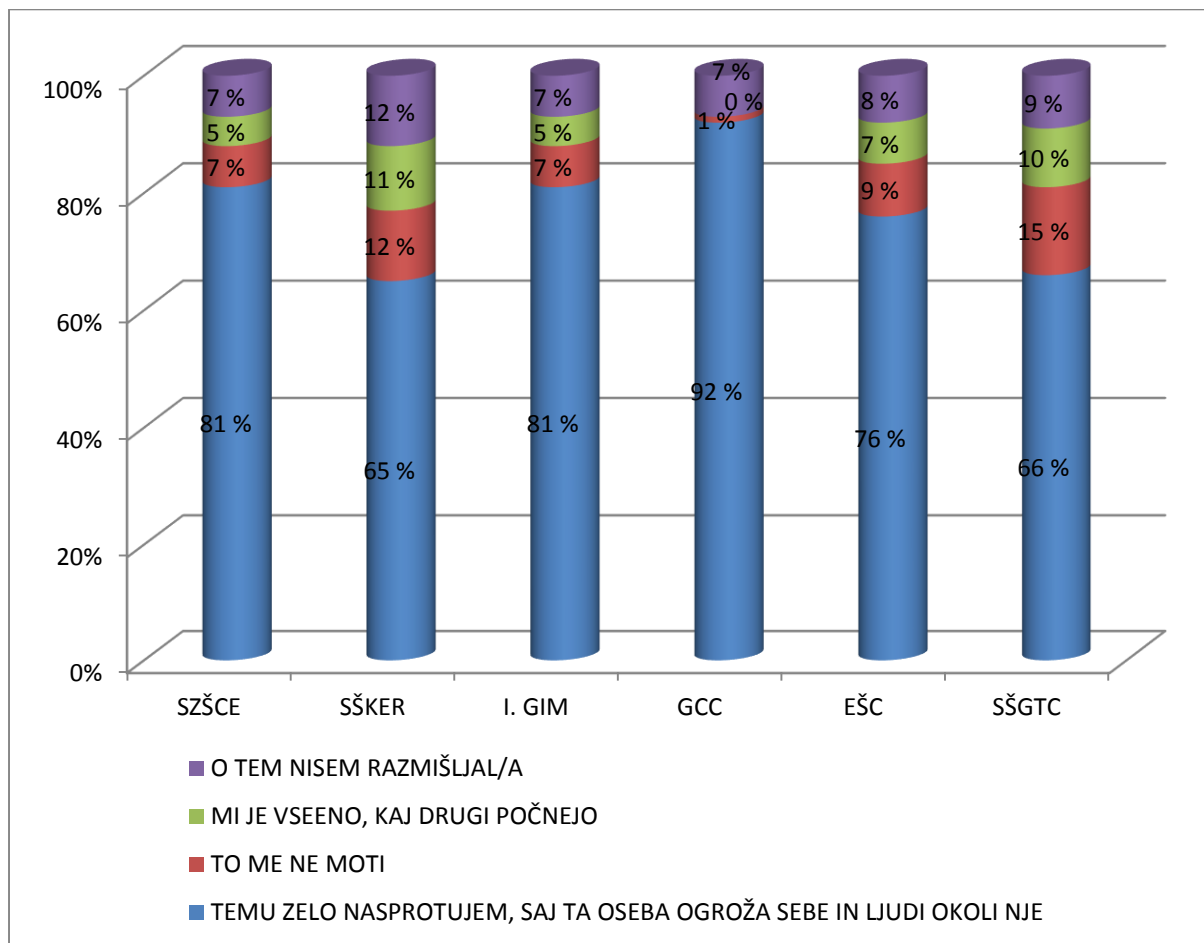
3.4.4 STE ŽE BILI KDAJ UDELEŽENI V PROMETNI NESREČI (KOT SOVOZNIK) ZARADI VPLIVA ILEGALNIH DROG?

Graf 4: Ste že bili kdaj udeleženi v prometni nesreči (kot sovoznik) zaradi vpliva ilegalnih drog?

Najvišji odstotek anketiranih dijakov, ki so že bili kot sovozniki udeleženi v prometni nesreči zaradi vpliva ilegalnih drog, je na EŠC (9 %), najnižji pa na GCC (1 %).

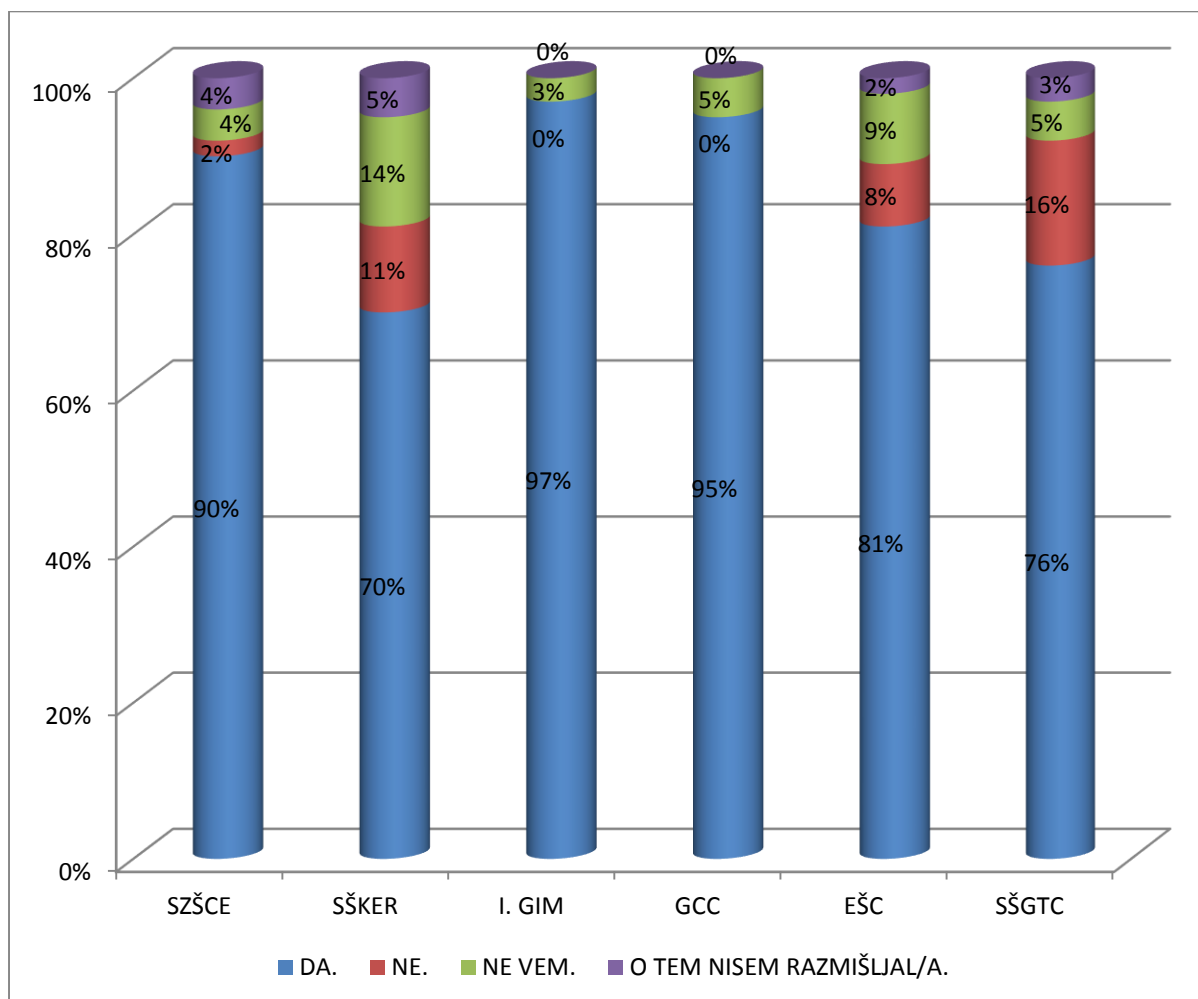
3.4.5 KAKŠNO JE VAŠE MNENJE O VOŽNJI POD VPLIVOM ILEGALNIH DROG?

Graf 5: Kakšno je vaše mnenje o vožnji pod vplivom ilegalnih drog?

Več kot polovica anketiranih dijakov nasprotuje vožnji pod vplivom ilegalnih drog, saj menijo, da takšna oseba ogroža sebe in ljudi okoli nje. Največ je takšnih odgovorov pri dijakih GCC (91 %), v 81 % pa jim sledijo dijaki na SZŠCE in I. GIM. Najmanj, ki se s takšnim mnenjem strinjajo, so dijaki SŠKER (65 %).

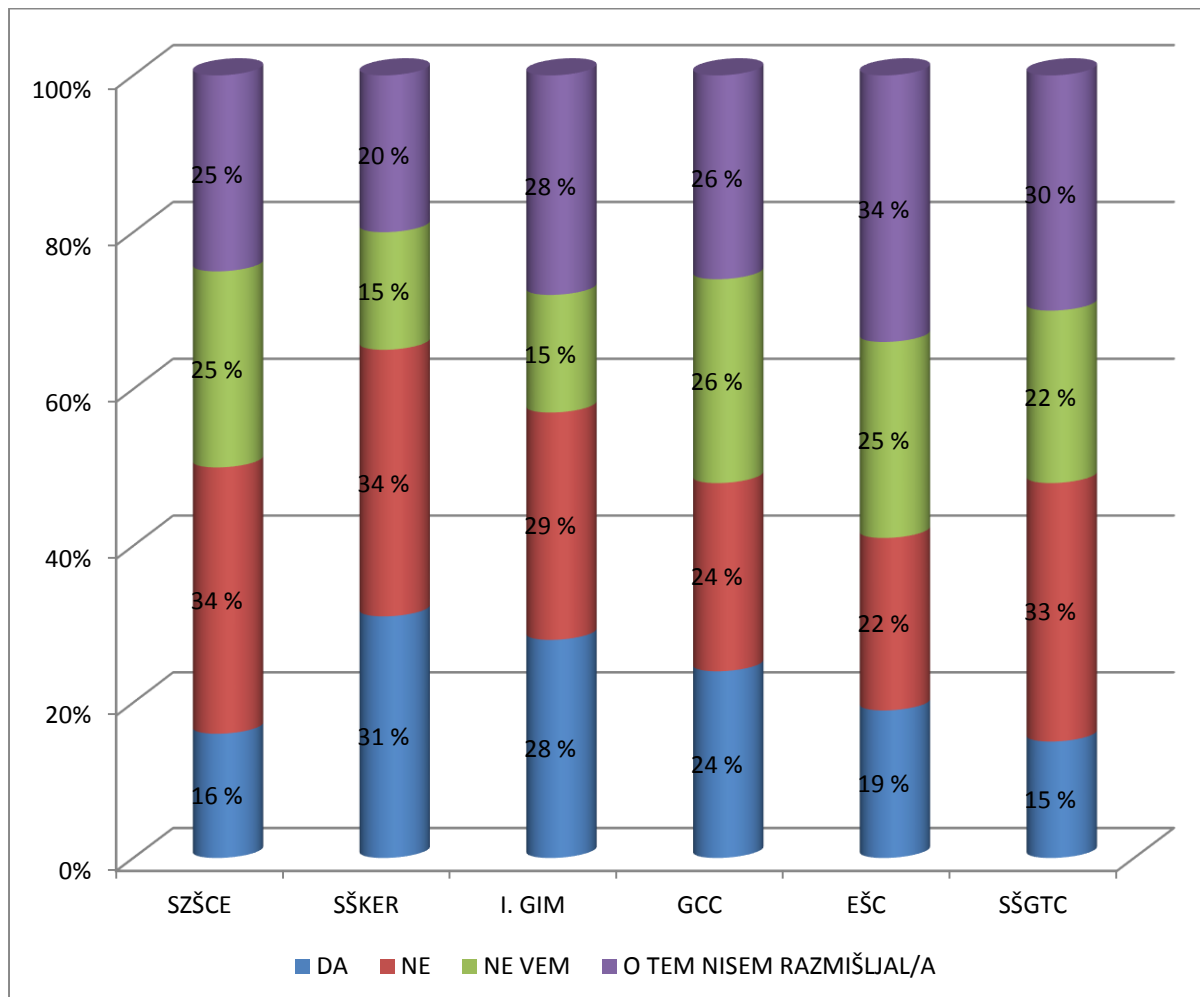
3.4.6 MENITE, DA UŽIVANJE ILEGALNIH DROG VPLIVA NA ČLOVEKOVE SPOSOBNOSTI PRI VOŽNJI?

Graf 6: Menite, da uživanje ilegalnih drog vpliva na človekove sposobnosti pri vožnji?

Več kot polovica anketiranih dijakov posamezne šole meni, da uživanje drog vpliva na človekove sposobnosti pri vožnji. Dijakov s takšnim mnenjem je največ na GCC (95%), najmanj pa na SŠKER (70%). Dijakov, ki menijo, da uživanje ilegalnih drog ne vpliva na človekove sposobnosti pri vožnji, je največ na SŠGTC (16%), sledijo pa dijaki na SŠKER v 11%.

3.4.7 BI ŽELELI IMETI DELAVNICE OZ. IZOBRAŽEVANJE V ŠOLI ZA BOLJŠO OSVEŠČENOST O ILEGALNIH DROGAH IN NJIHOVEM VPLIVU NA VOŽNJO IN NA KAKŠEN NAČIN?

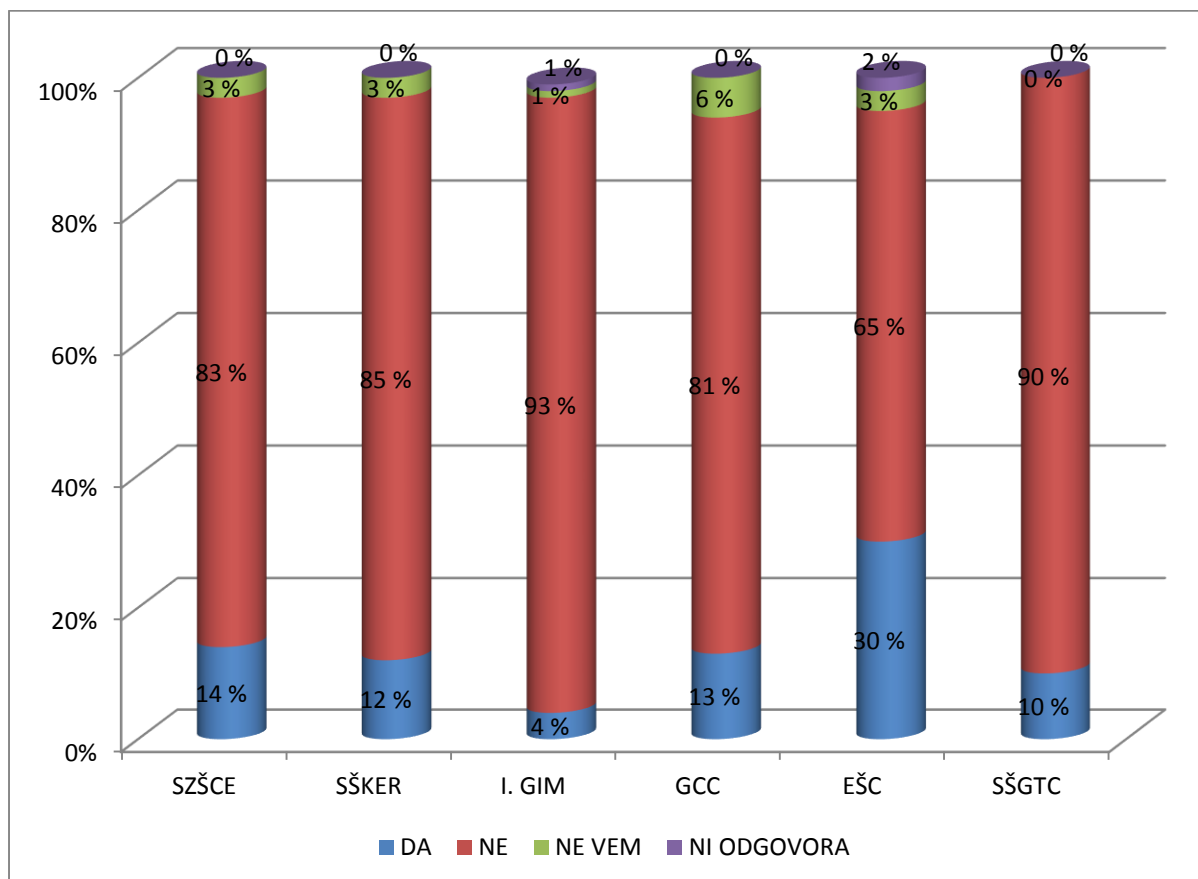
Graf 7: Bi želeli imeti delavnice oz. izobraževanje v šoli za boljše osveščenoost o ilegalnih drogah in njihovem vplivu na vožnjo in na kakšen način?

Največ anketiranih dijakov, ki si želi imeti delavnice oz. izobraževanja na šoli o ilegalnih drogah, je na SŠKER (31 %), najmanj pa na SŠGTC (15 %). Da o tem niso razmišljali, jih je odgovorilo največ na EŠC (34 %), da pa ne vedo pa v 15 % na SZŠCE in na EŠC. Tisti, ki so izrazili željo po izobraževanju oz. delavnicah, so napisali, da si želijo predavanja oseb, ki so bile udeležene v nesrečah zaradi vpliva ilegalnih drog, in da bi se na delavnicah pokazal slikovni material prometnih nesreč zaradi vpliva ilegalnih drog.

3.4.8 POZNAVANJE ILEGALNIH DROG

V nadaljevanju sledi analiza podatkov in predstavitev le-teh v grafih o tem, ali anketirani dijaki vedo, katere so ilegalne in katere legalne droge v Republiki Sloveniji.

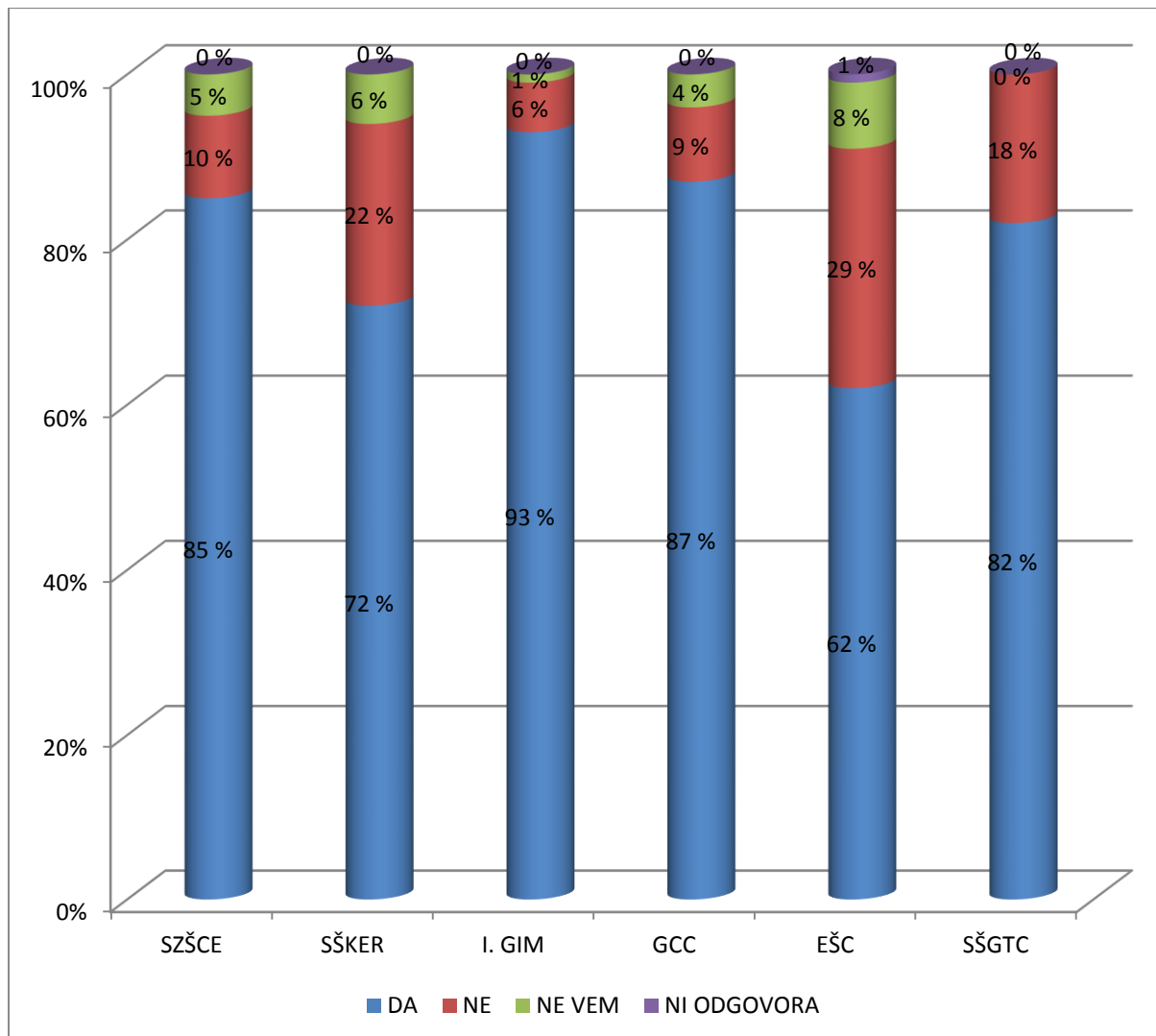
3.4.8.1 ALI KOFEIN SPADA MED ILEGALNE DROGE?

Graf 8: Ali kofein spada med ilegalne droge?

Na vprašanje, ali kofein spada med ilegalne droge, je več kot polovica anketiranih dijakov na vseh šolah pravilno odgovorila z ne, največ je takšnih dijakov na I. GIM (93 %), najmanj pa na EŠC (65 %).

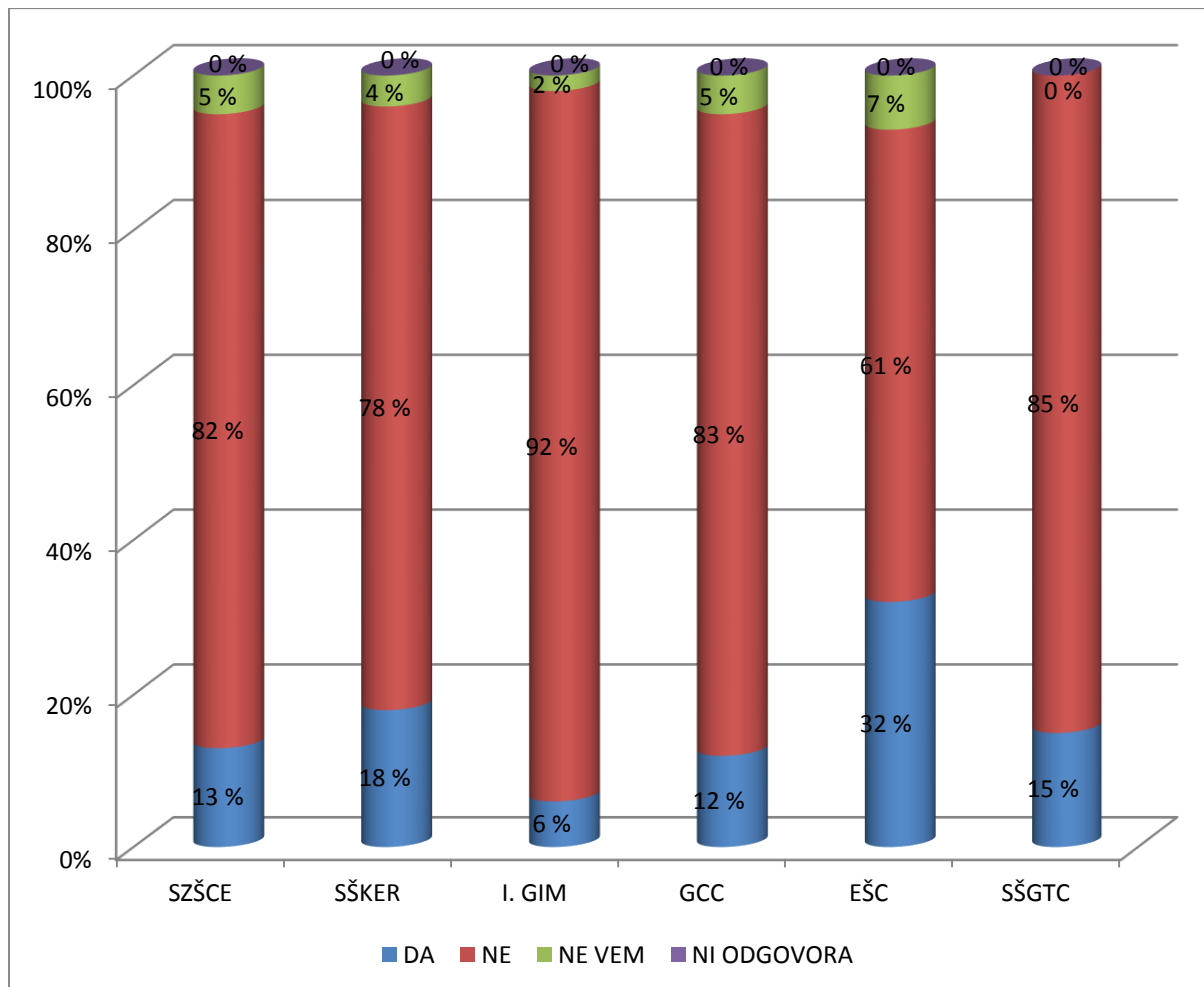
3.4.8.2 ALI MARIHUANA SPADA MED ILEGALNE DROGE?

Graf 9: Ali marihuana spada med ilegalne droge ?

Več kot polovica anketiranih dijakov posamezne šole je odgovorila pritrdilno, da marihuana spada med ilegalne droge. Največ je takšnih odgovorov pri dijakih na I. GIM (93 %), najmanj pa na EŠC (62 %). Največ takšnih dijakov, ki menijo, da marihuana ne spada med ilegalne droge, je na EŠC (29 %), sledijo pa dijaki na SŠKER v 22 %.

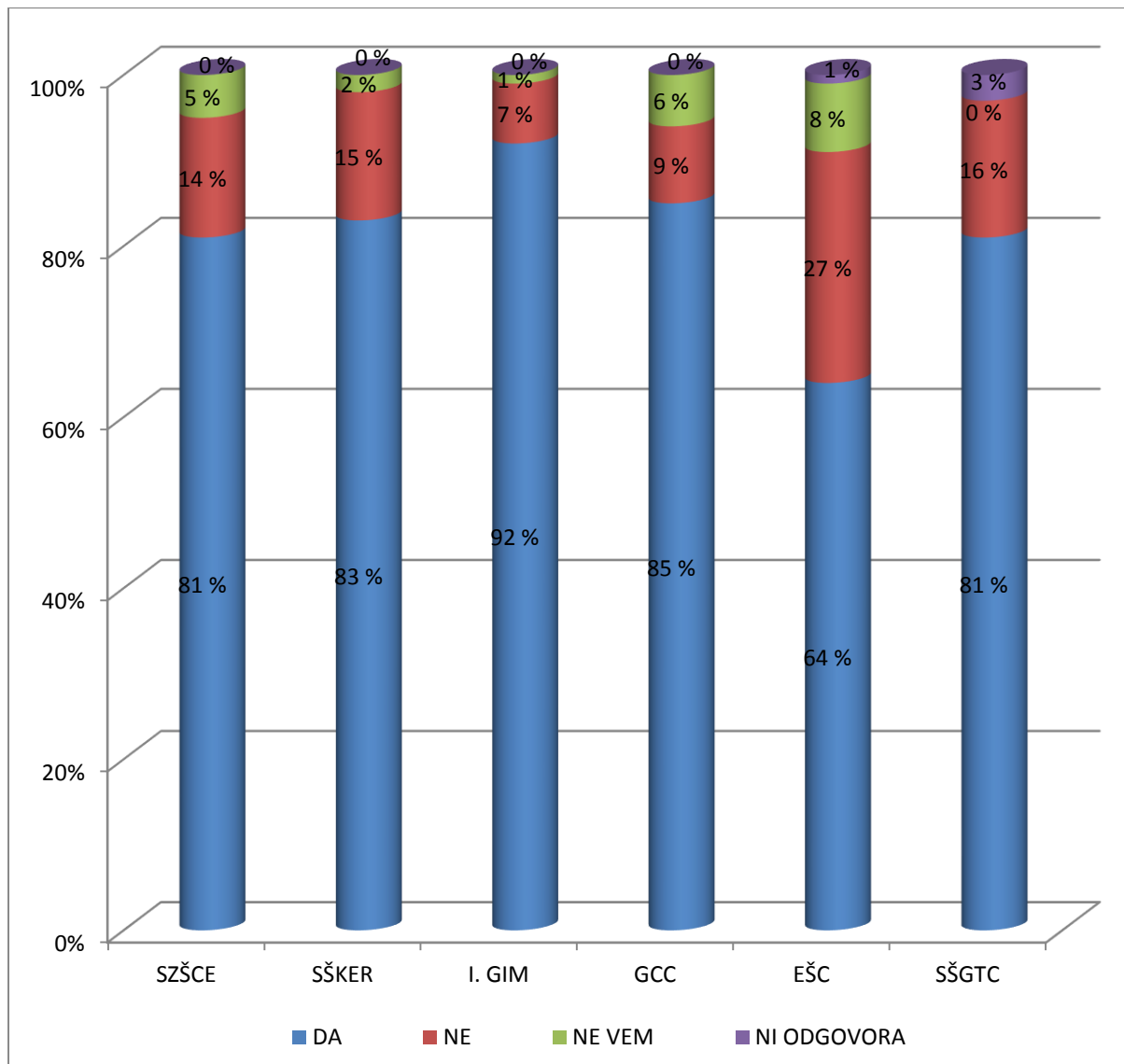
3.4.8.3 ALI SPADA TOBAK MED ILEGALNE DROGE?

Graf 10: Ali spada tobak med ilegalne droge?

Na vprašanje, ali tobak spada med ilegalne droge, je več kot polovica anketirancev posamezne šole pravilno odgovorila z ne. Največ odgovorov z ne je pri dijakih I. GIM (92 %), največ napačnih pritrdilnih odgovorov pa na EŠC (32 %).

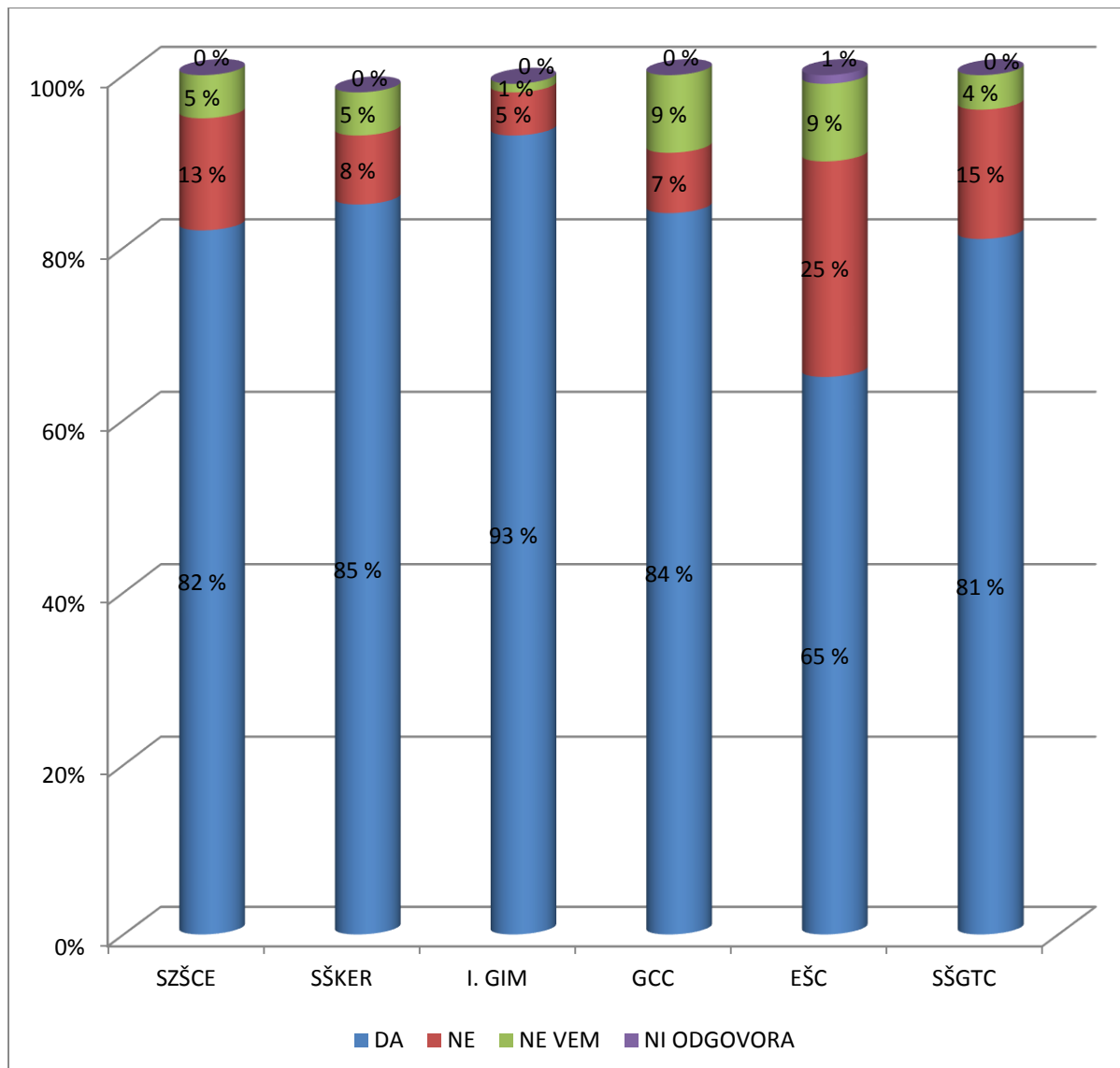
3.4.8.4 ALI SPADA KOKAIN MED ILEGALNE DROGE?

Graf 11: Ali spada kokain med ilegalne droge ?

Na vprašanje, ali kokain spada med ilegalne droge, je več kot polovica anketirancev posamezne šole odgovorila pritrdilno. Največ pravilnih odgovorov je pri dijakih I. GIM (92%), najmanj pa pri dijakih EŠC (64 %). Največ odgovorov, da kokain ne spada med ilegalne droge, je pri dijakih EŠC (27 %).

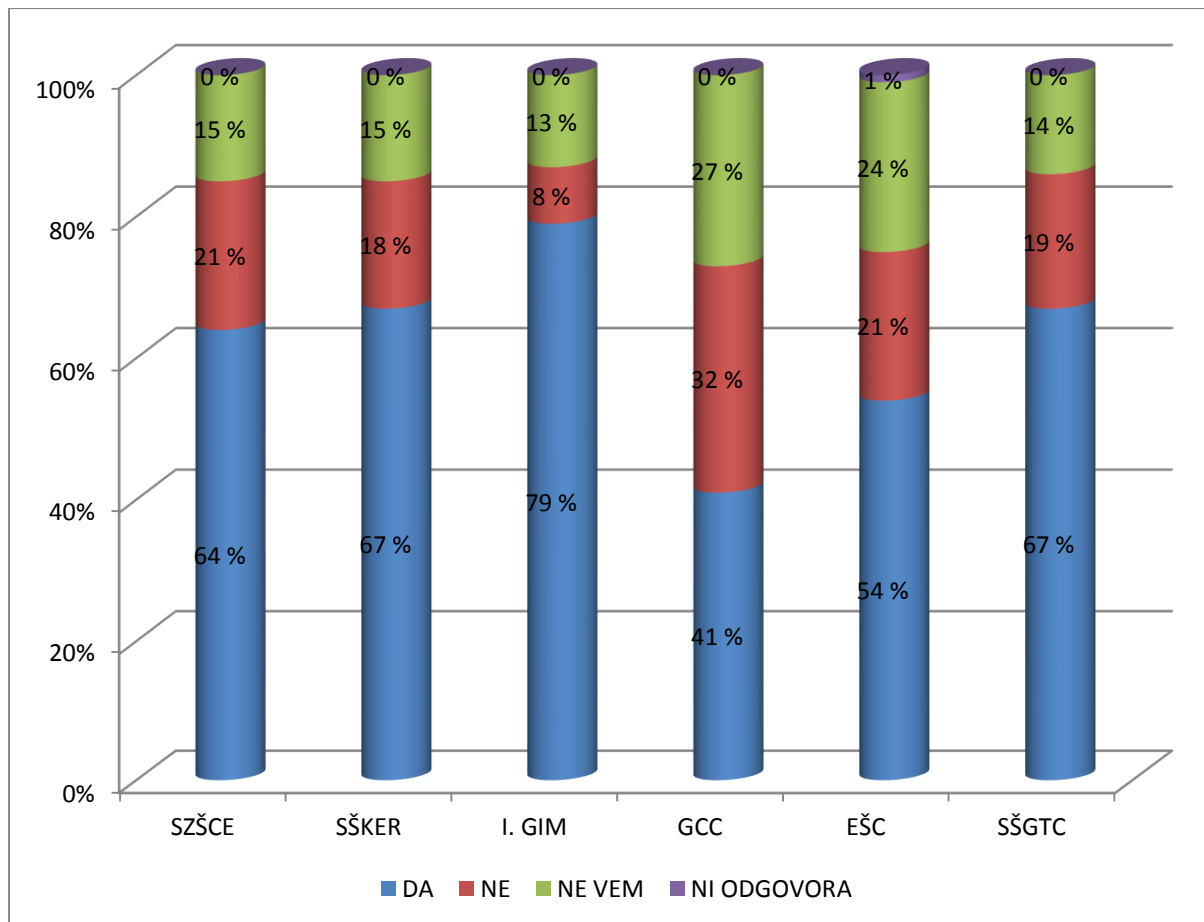
3.4.8.5 ALI EKSTAZI SPADA MED ILEGALNE DROGE?

Graf 12: Ali ekstazi spada med ilegalne droge ?

Več kot polovica anketiranih dijakov posamezne šole ve, da ekstazi spada med ilegalne droge. Največ odgovorov z da je pri I. GIM (93 %), da pa temu ni tako, pa najpogosteje menijo dijaki ESC (25 %).

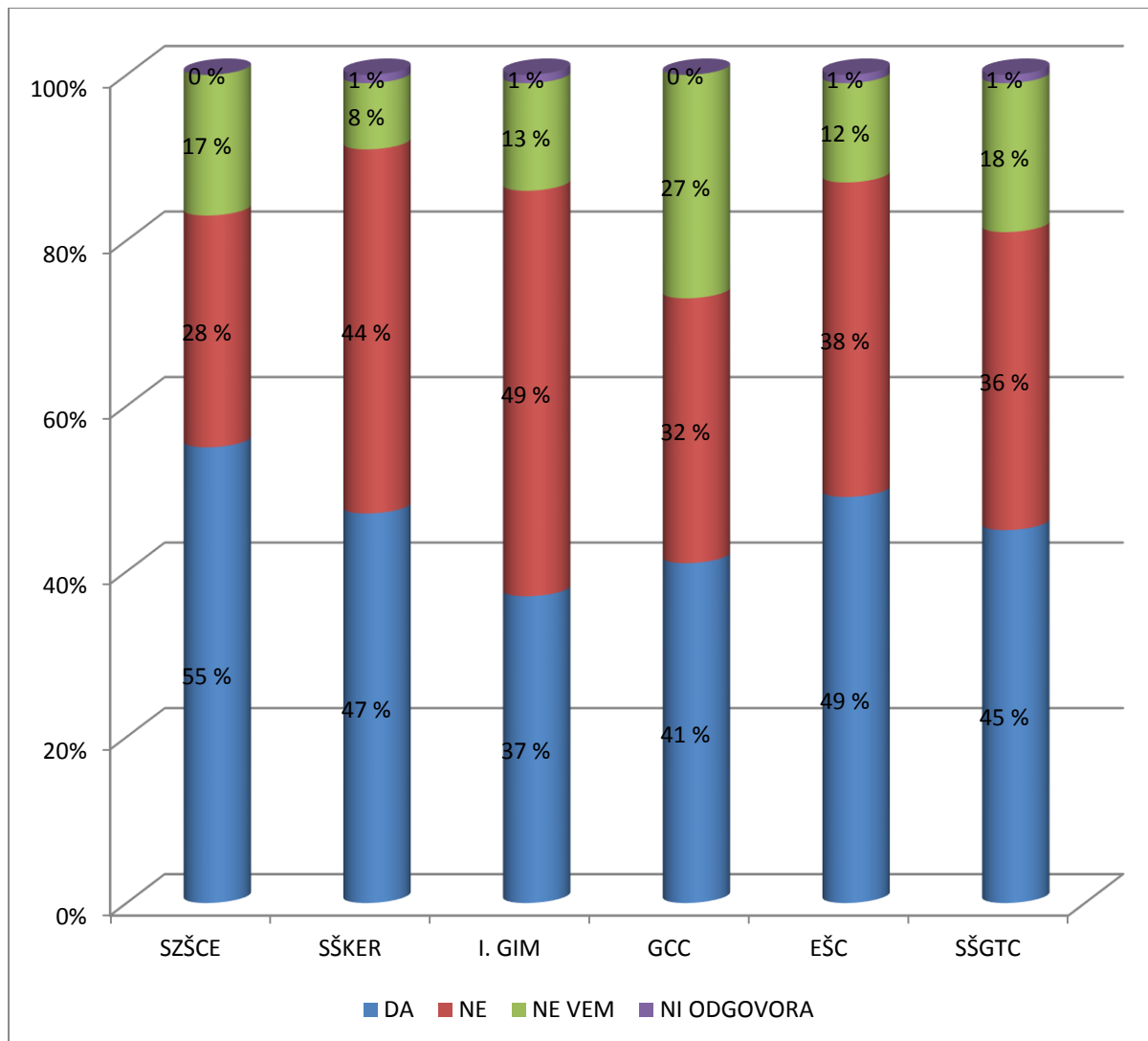
3.4.8.6 ALI OPIJ SPADA MED ILEGALNE DROGE?

Graf 13: Ali opij spada med ilegalne droge ?

Da opij spada med ilegalne droge, vedo v najmanjšem odstotku anketirani dijaki GCC (41 %), v največjem odstotku pa dijaki I. GIM (79 %). Največ dijakov, ki menijo, da opij ne spada med ilegalne droge je na GCC, saj jih je tako odgovorilo v 32 %.

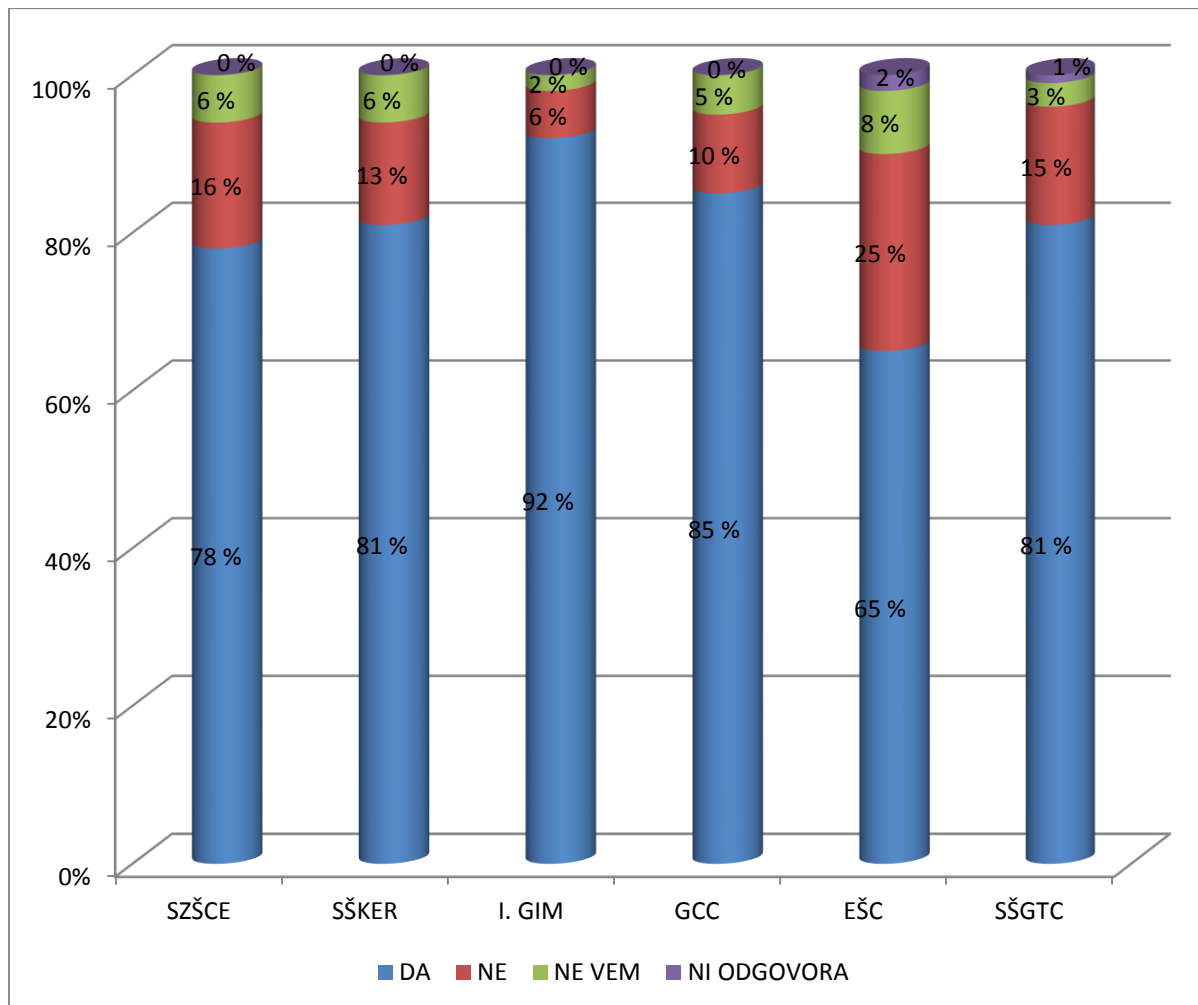
3.4.8.7 ALI MORFIJ SPADA MED ILEGALNE DROGE?

Graf 14: Ali morfiij spada med ilegalne droge ?

Da morfiij spada med ilegalne droge, vedo v največjem odstotku anketirani dijaki na SZŠCE (55 %), za njimi sledijo dijaki na EŠC z 49 %. Največ odgovorov, da morfiij ne spada med ilegalne droge je pri dijakih I. GIM, saj so tako odgovorili v 49 %.

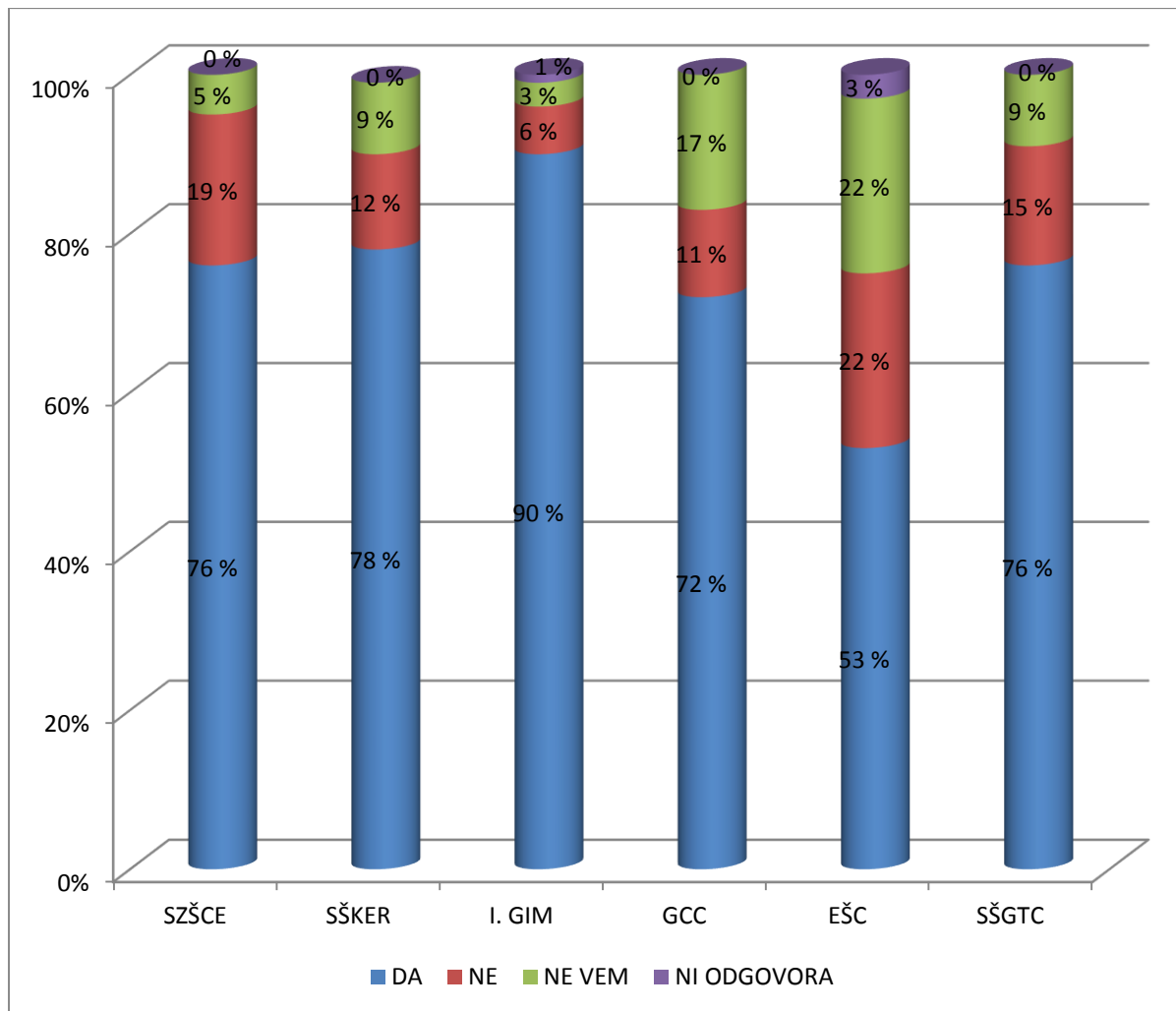
3.4.8.8 ALI HEROIN SPADA MED ILEGALNE DROGE?

Graf 15: Ali heroin spada med ilegalne droge ?

Več kot 60 % anketiranih dijakov posamezne šole ve, da heroin spada med ilegalne droge. Največ pravih odgovorov je bilo pri dijakih I. GIM (92 %), za njimi sledijo dijaki GCC s 85 % pravih odgovorov. Četrtnina dijakov EŠC pa meni, da heroin ne spada med ilegalne droge.

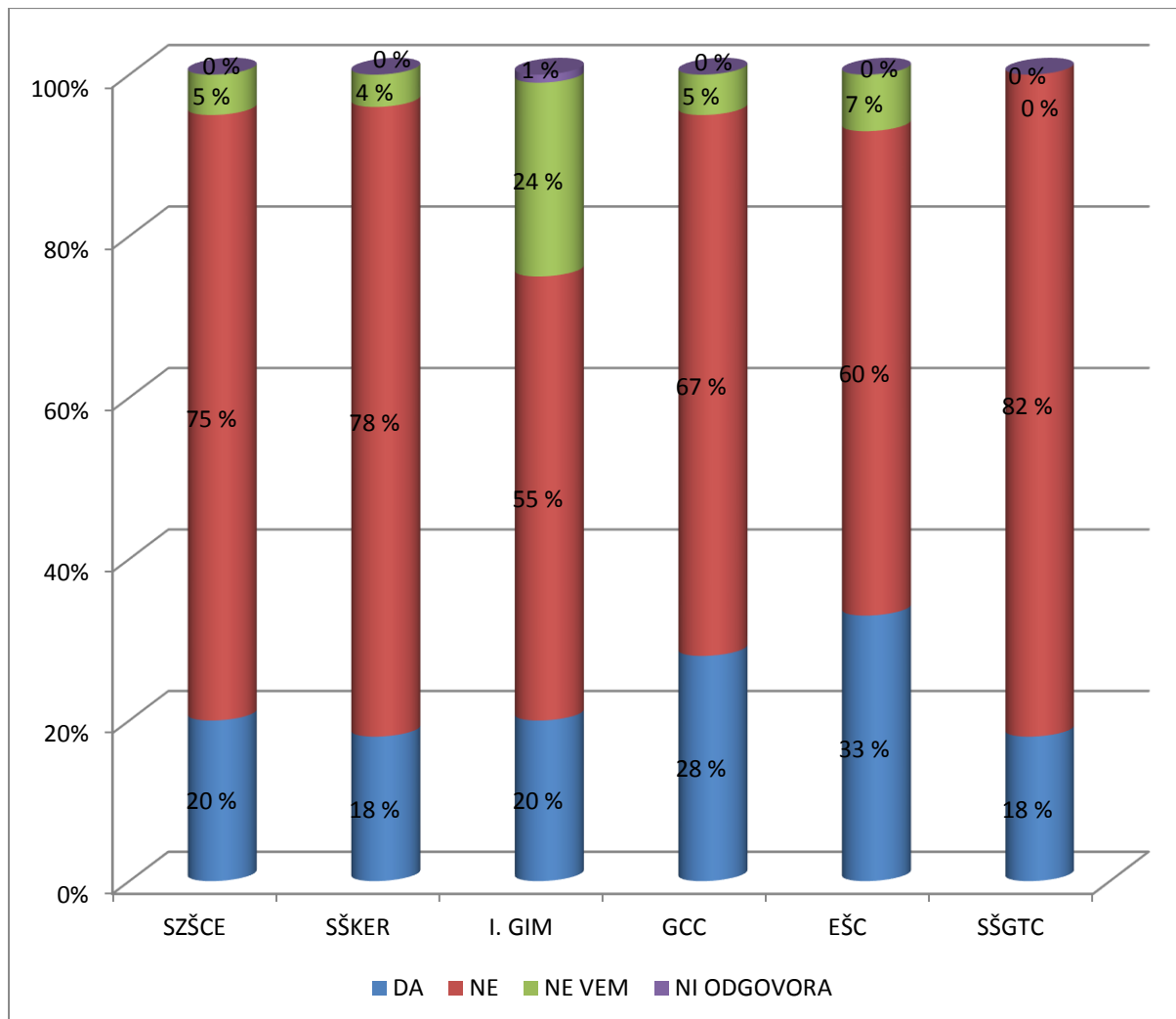
3.4.8.9 ALI LSD SPADA MED ILEGALNE DROGE?

Graf 16: Ali LSD spada med ilegalne droge ?

Na vprašanje, ali LSD spada med ilegalne droge, je več kot polovica anketiranih dijakov posamezne šole odgovorila pritrdilno. Največ odgovorov z da so obkrožili anketiranci na I. GIM (90 %). Največ dijakov, ki ne menijo tako, pa je na EŠC z 22 %.

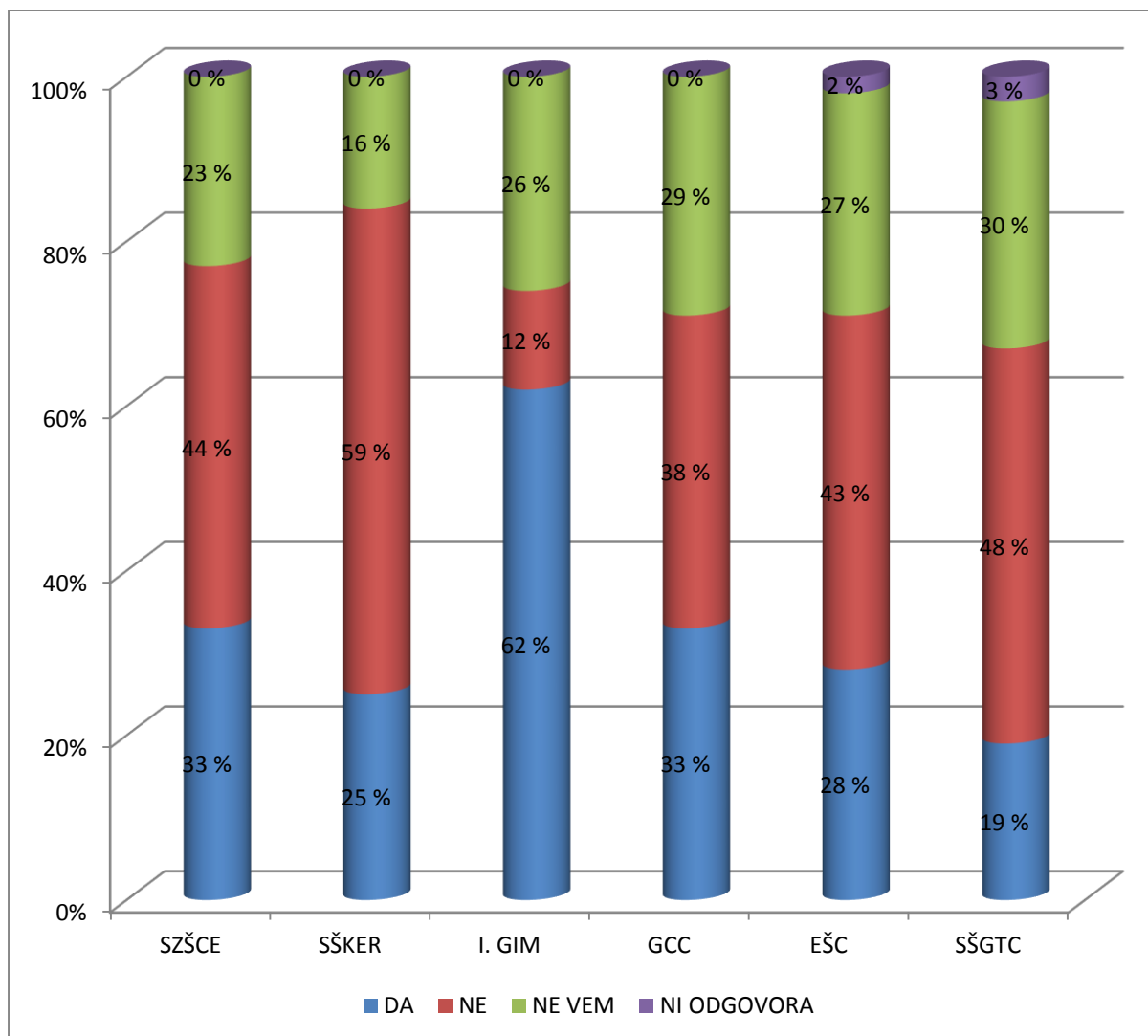
3.4.8.10 ALI ALKOHOL SPADA MED ILEGALNE DROGE?

Graf 17: Ali alkohol spada med ilegalne droge ?

Da alkohol ne spada med ilegalne droge, ve več kot polovica anketiranih dijakov posamezne šole. Največ pravilnih odgovorov z ne so obkrožili dijaki na SŠGTC (82 %). Največ dijakov, ki menijo, da alkohol spada med ilegalne droge, je na EŠC, saj jih je tako odgovorilo kar 33 %.

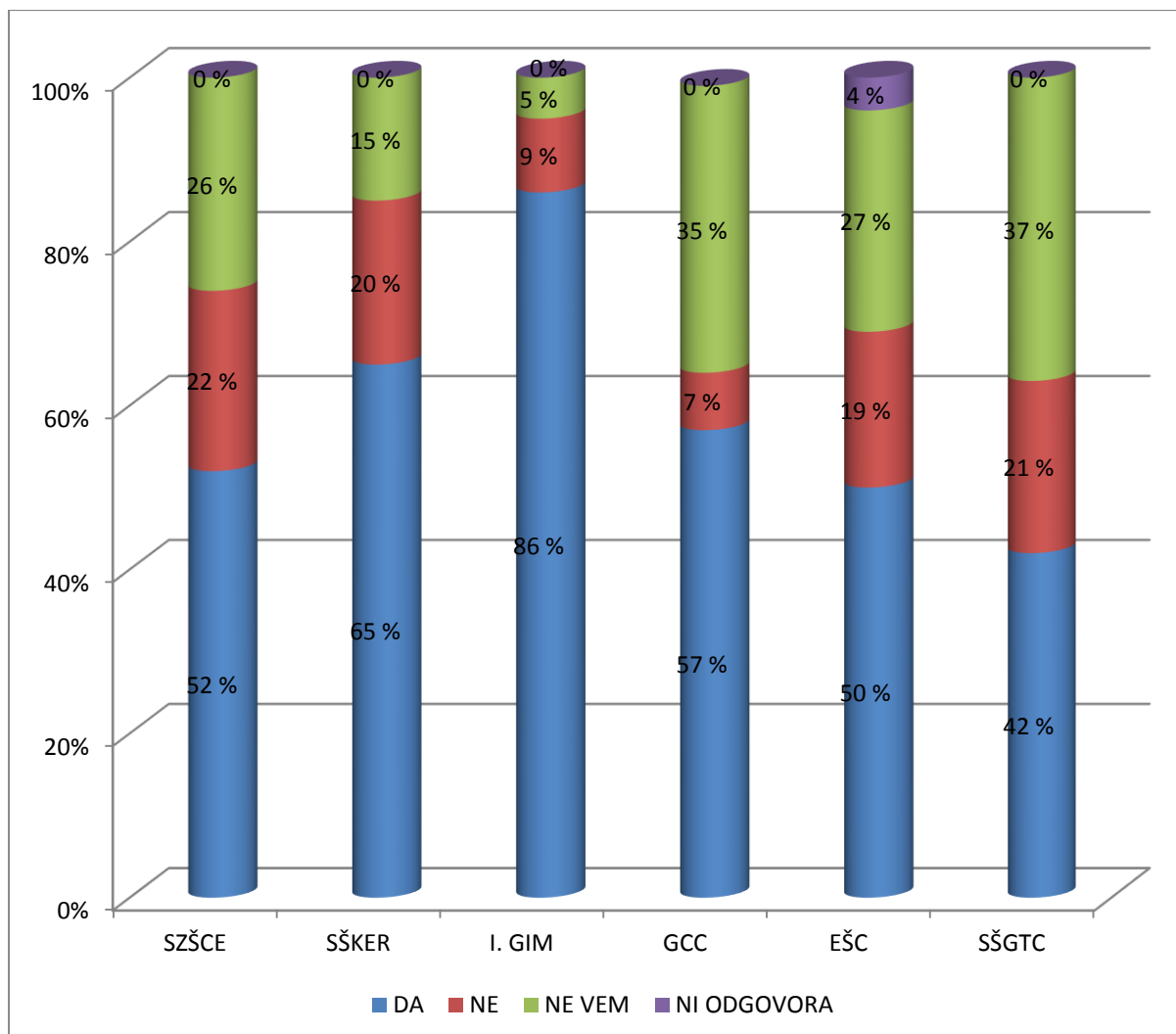
3.4.8.11 ALI HLAPLJIVE SNOVI SPADAJO MED ILEGALNE DROGE?

Graf 18: Ali hlapljive snovi spadajo med ilegalne droge ?

Na vprašanje, ali hlapljive snovi spadajo med ilegalne droge, so odgovori zelo različni. Največ anketiranih dijakov, ki menijo, da hlapljive snovi spadajo med ilegalne droge, je na I. GIM (62 %), največ dijakov, ki ne mislijo tako, pa je na SŠKER, saj jih je 59 % odgovorilo, da hlapljive snovi ne spadajo med ilegalne droge.

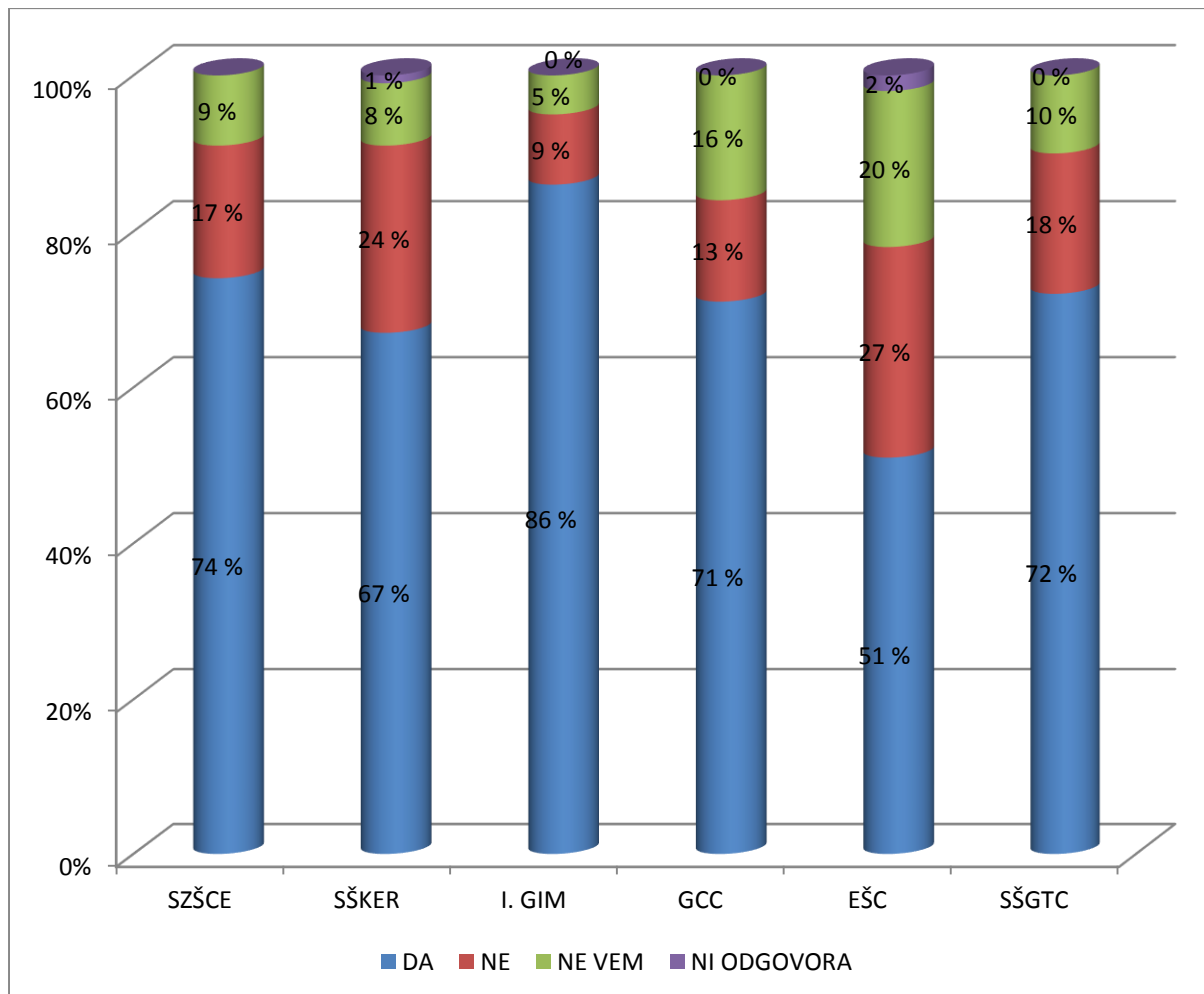
3.4.8.12 ALI AMFETAMINI SPADAJO MED ILEGALNE DROGE?

Graf 19: Ali amfetamini spadajo med ilegalne droge?

Na vprašanje, ali spadajo amfetamini med ilegalne droge, je na vseh šolah več kot polovica anketiranih dijakov odgovorila pritrdilno, izjema so dijaki SŠGTC, ki so samo v 42 % odgovorili tako. Največ odgovorov z ne je pri dijakih SZŠCE (22 %).

3.4.8.13 ALI HAŠIŠ SPADA MED ILEGALNE DROGE?

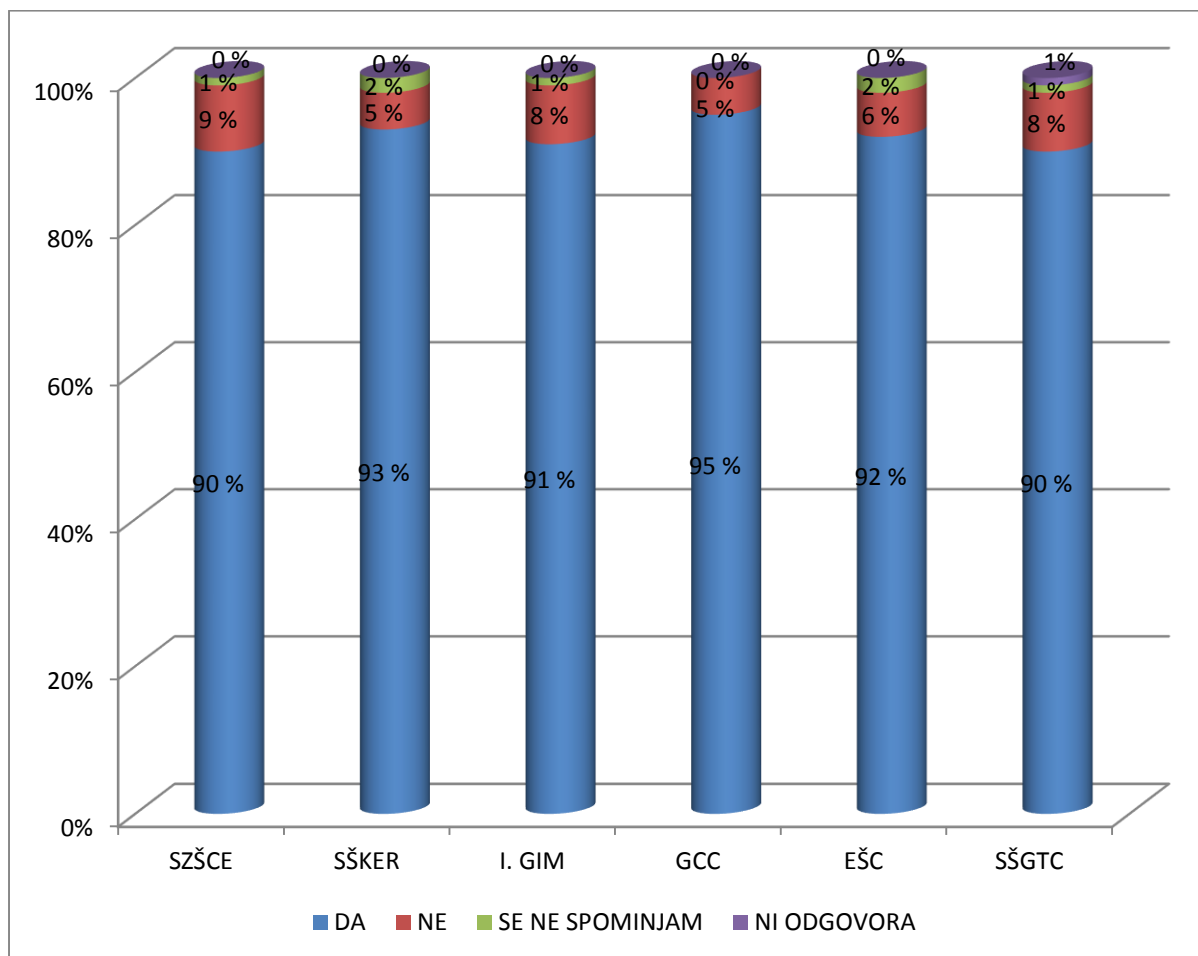
Graf 20: Ali hašiš spada med ilegalne droge ?

Da hašiš spada med ilegalne droge, ve več kot polovica anketiranih dijakov posamezne šole. Največ pritrdilnih odgovorov je pri dijakih I. GIM (86 %), najmanj pa pri dijakih EŠC (51 %). Največ dijakov, ki menijo, da hašiš ne spada med ilegalne droge, je pri dijakih EŠC, saj jih je tako odgovorilo 27 %, prav tako je med dijaki EŠC največ tistih, ki tega odgovora ne poznajo.

3.4.9 POSKUŠNJA POSAMEZNIH DROG

V nadaljevanju sledi analiza podatkov in predstavitev le-teh v grafih o poskušanju posameznih drog.

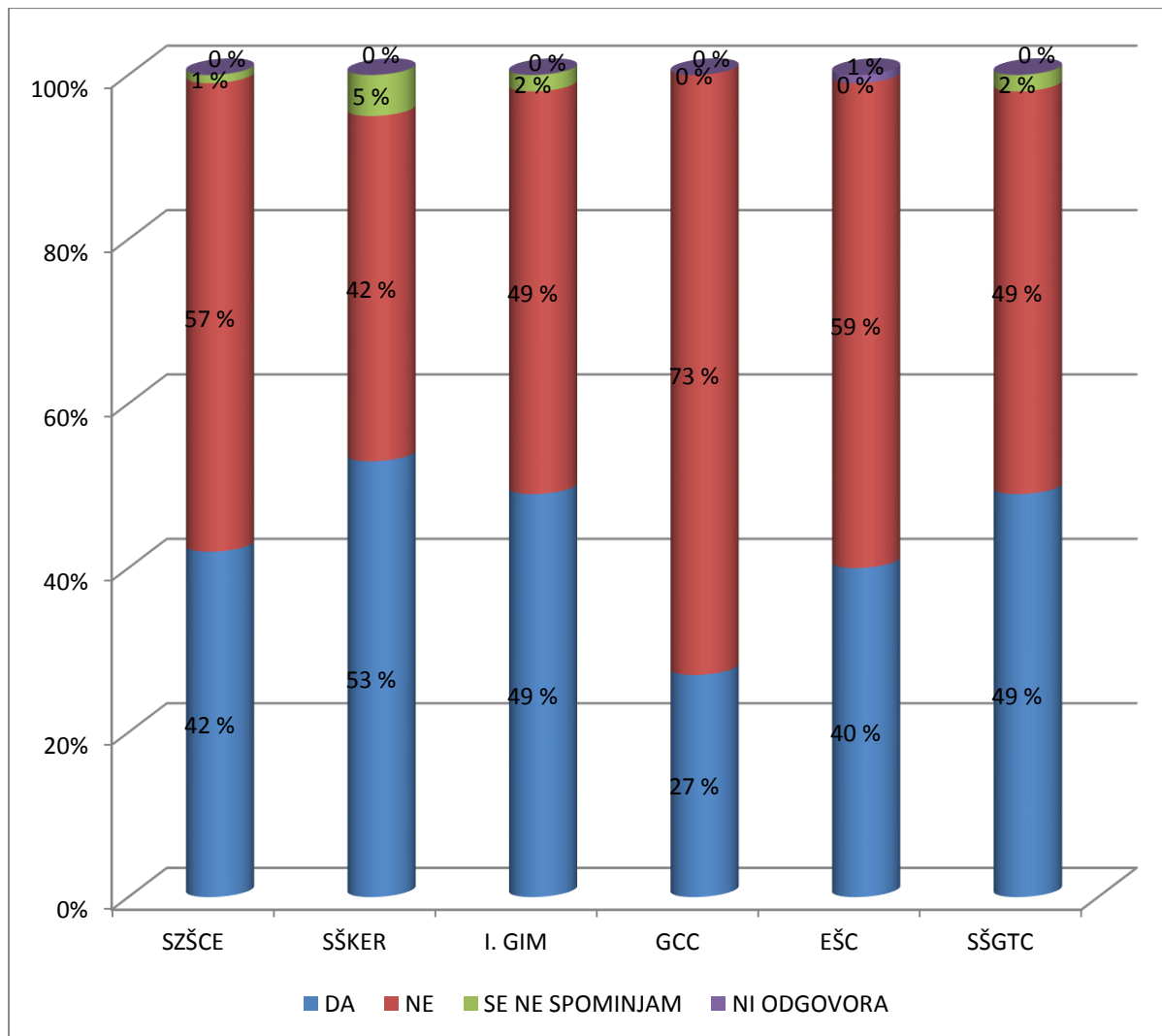
3.4.9.1 ALI STE ŽE POSKUSILI KOFEIN?

Graf 21: Ali ste že poskusili kofein ?

Kofein je poskusila večina anketiranih dijakov posamezne šole, med njimi največ dijakov GCC (95%), sledijo pa dijaki SŠKER v 93 %.

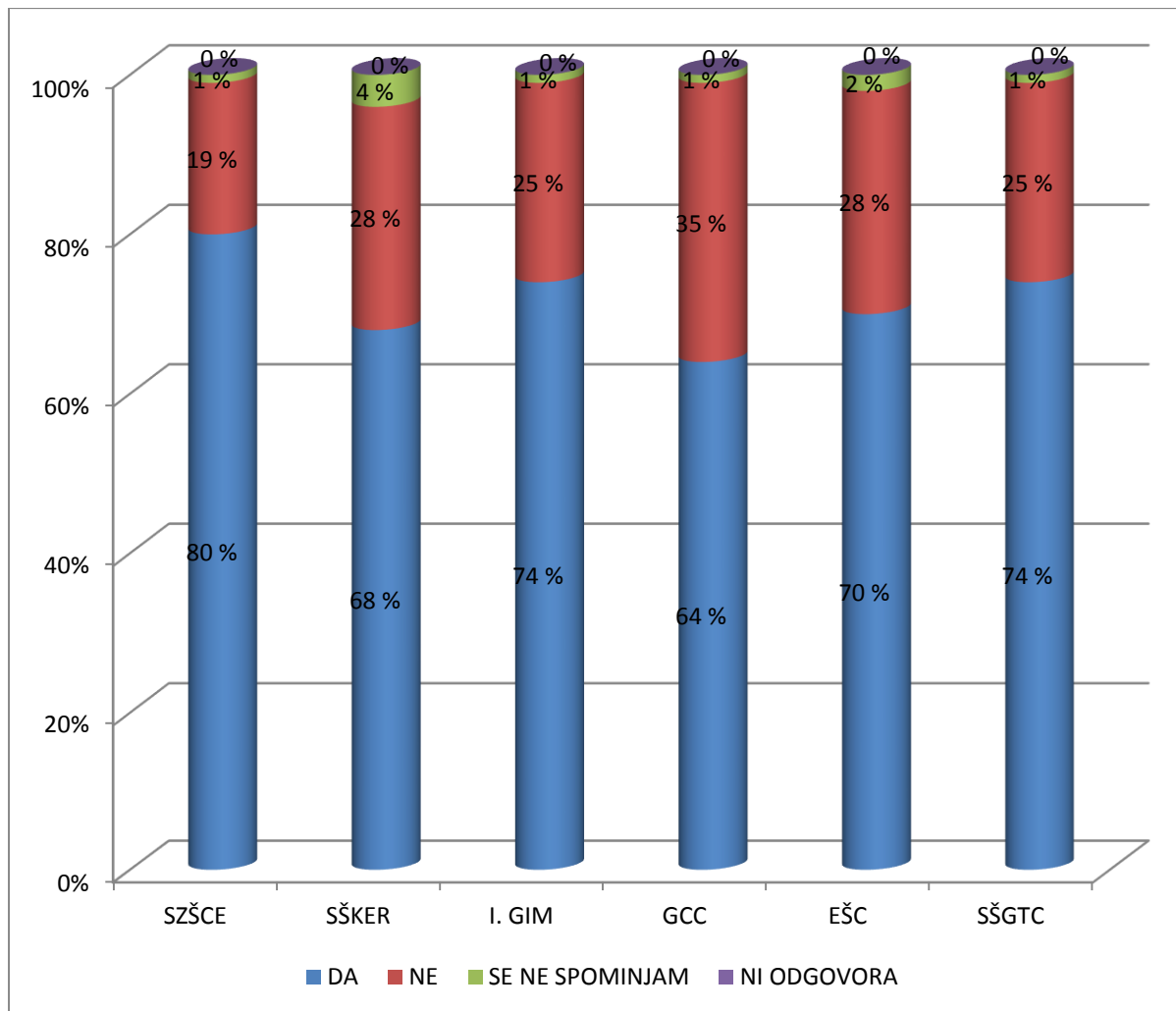
3.4.9.2 ALI STE ŽE POSKUSILI MARIHUANO?

Graf 22: Ali ste že poskusili marihuano ?

Marihuano je poskusilo najmanj anketiranih dijakov GCC (27 %), največ pa dijakov SŠKER (53 %).

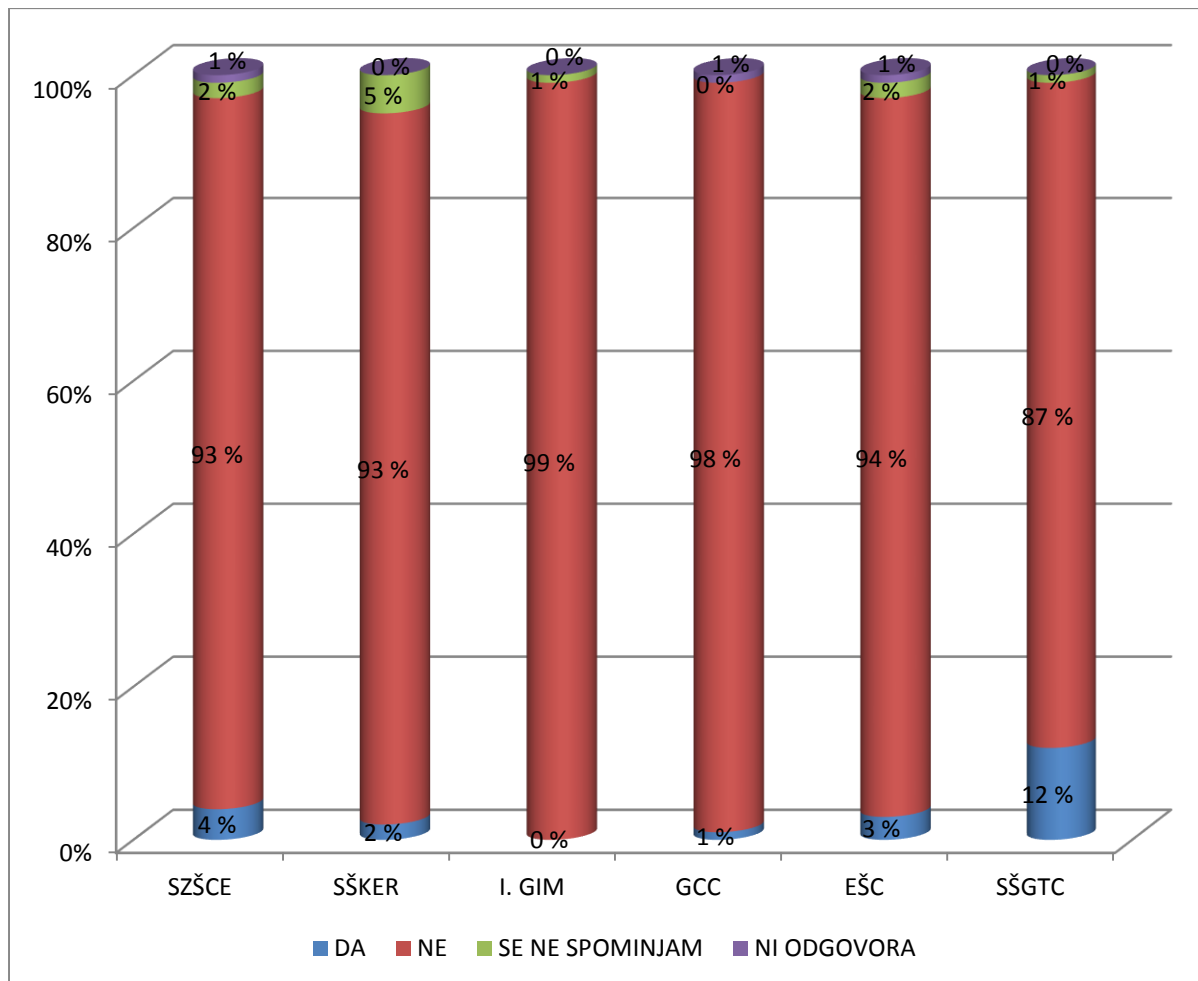
3.4.9.3 ALI STE ŽE POSKUSILI TOBAK?

Graf 23: Ali ste že poskusili tobak ?

V več kot 60 % so anketirani dijaki posamezne šole že poskusili tobak, največ takšnih dijakov je na SZŠCE (80 %), največ tistih, ki tobaka še niso poskusili, je največ na GCC (35 %).

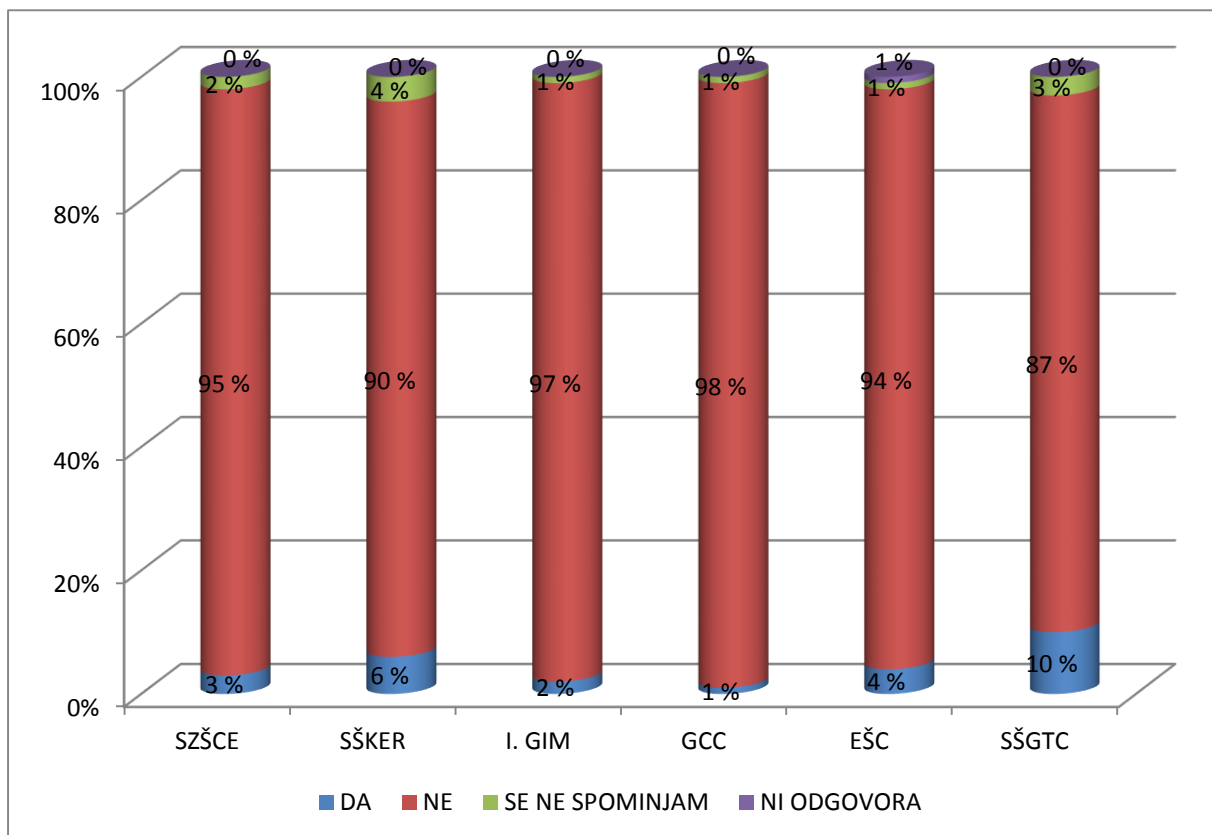
3.4.9.4 ALI STE ŽE POSKUSILI KOKAIN?

Graf 24: Ali ste že poskusili kokain ?

Več kot 85 % anketiranih dijakov posamezne šole še ni poskusilo kokaina. Največ tistih dijakov, ki je kokain že poskusila, je na SŠGTC, saj jih je tako odgovorilo 12 %, za njimi sledijo dijaki SZŠCE s 4 %.

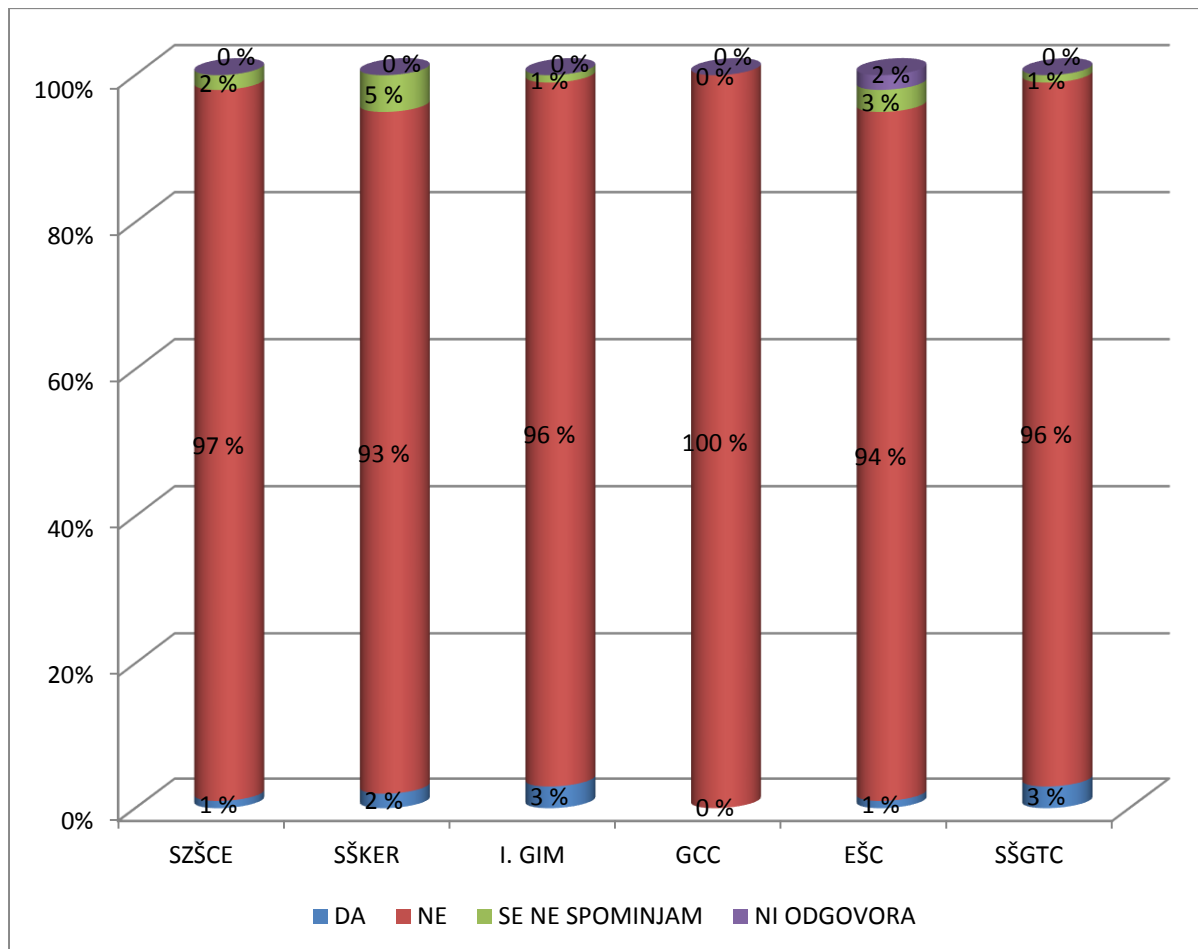
3.4.9.5 ALI STE ŽE POSKUSILI EKSTAZI?

Graf 25: Ali ste že poskusili ekstazi ?

Več kot 85% anketiranih dijakov posamezne šole še ni poskusilo ekstazija. Tisti, ki pa so ga že, jih je največ na SŠGTC (10 %), za njimi pa sledijo dijaki SŠKER (6 %).

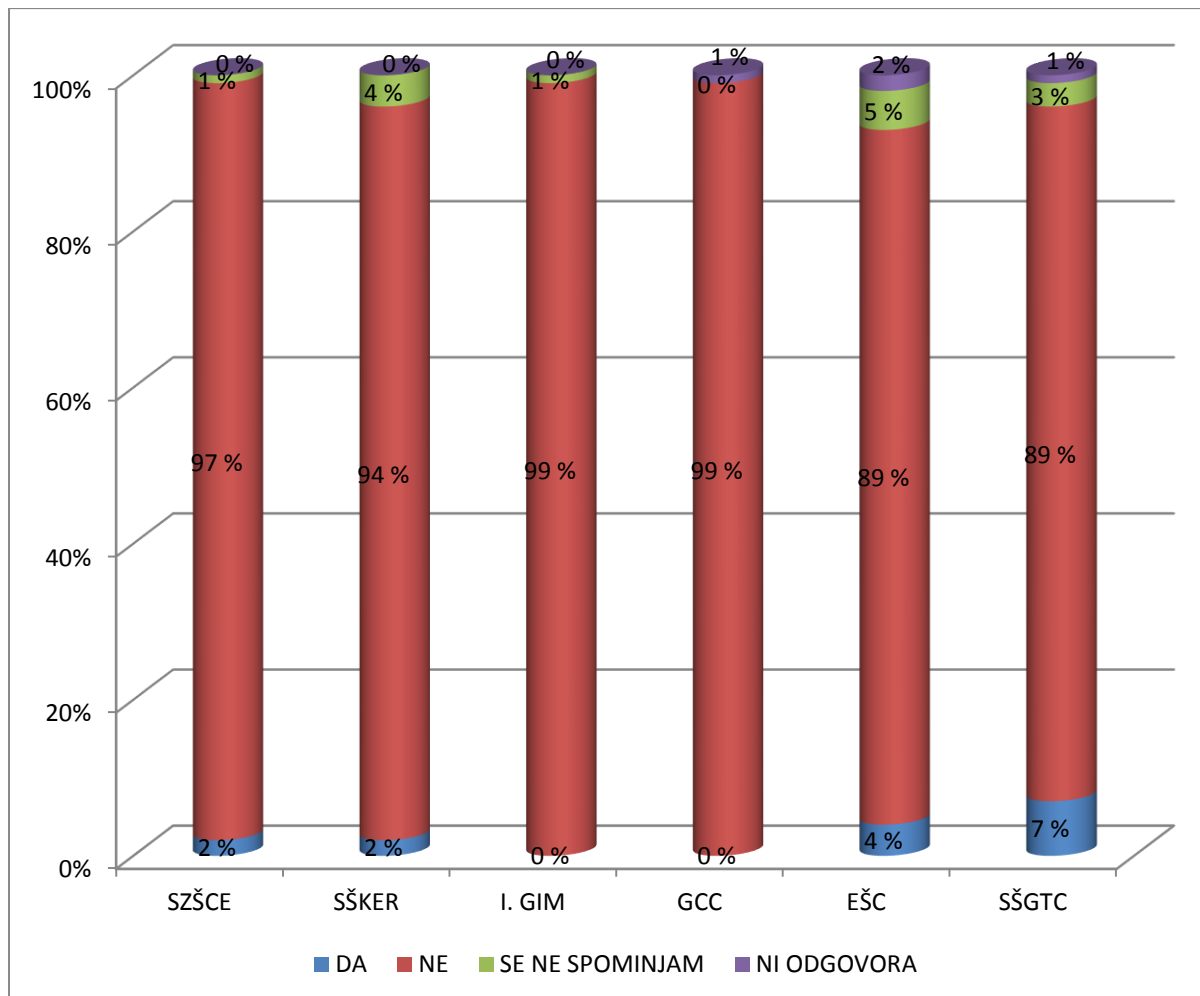
3.4.9.6 ALI STE ŽE POSKUSILI OPIJ?

Graf 26: Ali ste že poskusili opij ?

Več kot 90 % anketiranih dijakov posamezne šole še ni poskusilo opija. Največ dijakov, ki so opij že poskusili, prihaja iz I. GIM in SŠGT (3 %), na GCC pa še od anketiranih dijakov nihče ni poskusil opija.

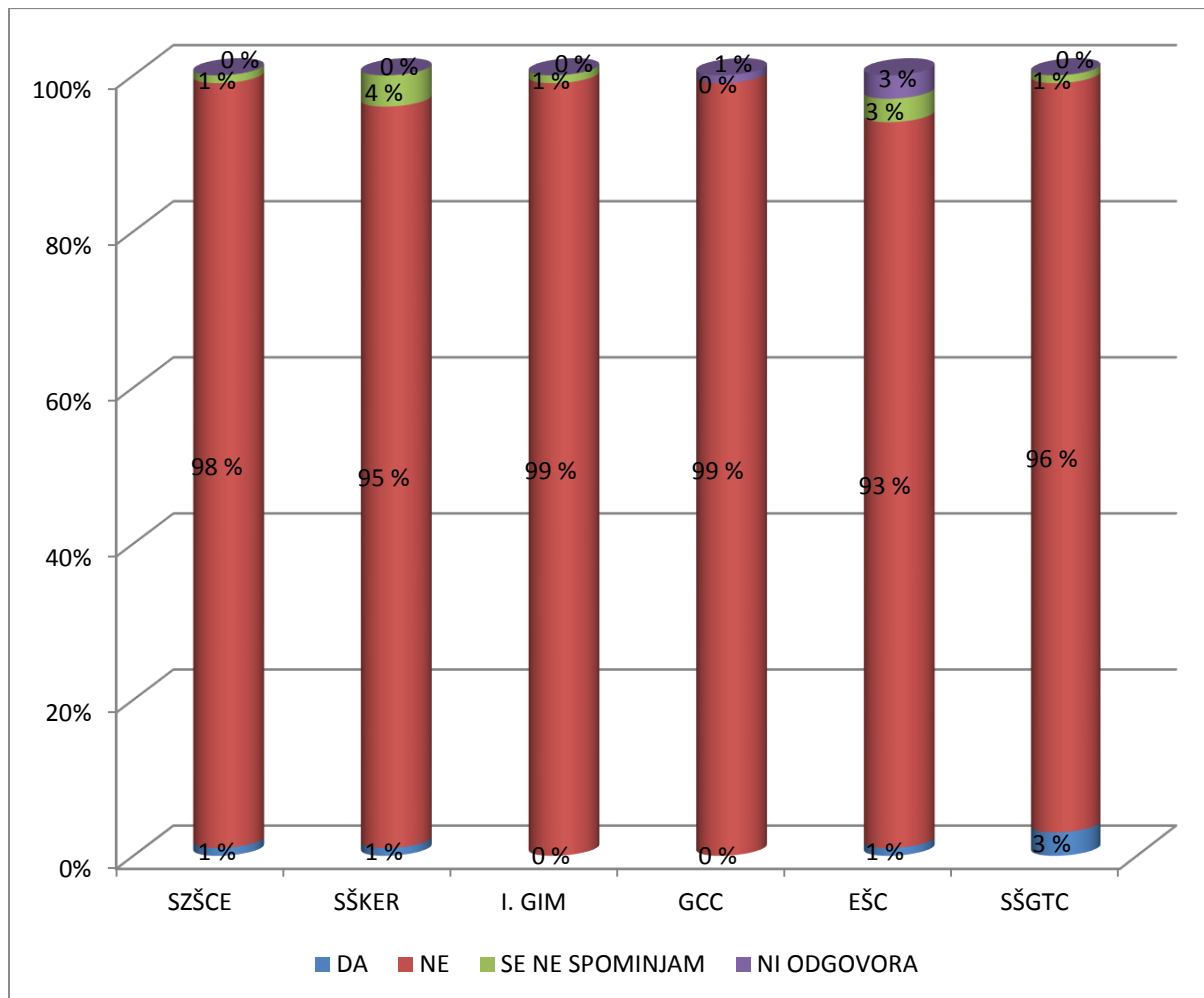
3.4.9.7 ALI STE ŽE POSKUSILI MORFIJ?

Graf 27: Ali ste že poskusili morfij?

Največ anketiranih dijakov, ki še niso poskusili morfija, prihaja iz GCC (99 %), najmanj pa iz SŠGTC (88 %), na tej šoli so anketirani dijaki kar v 7 % že poskusili morfij.

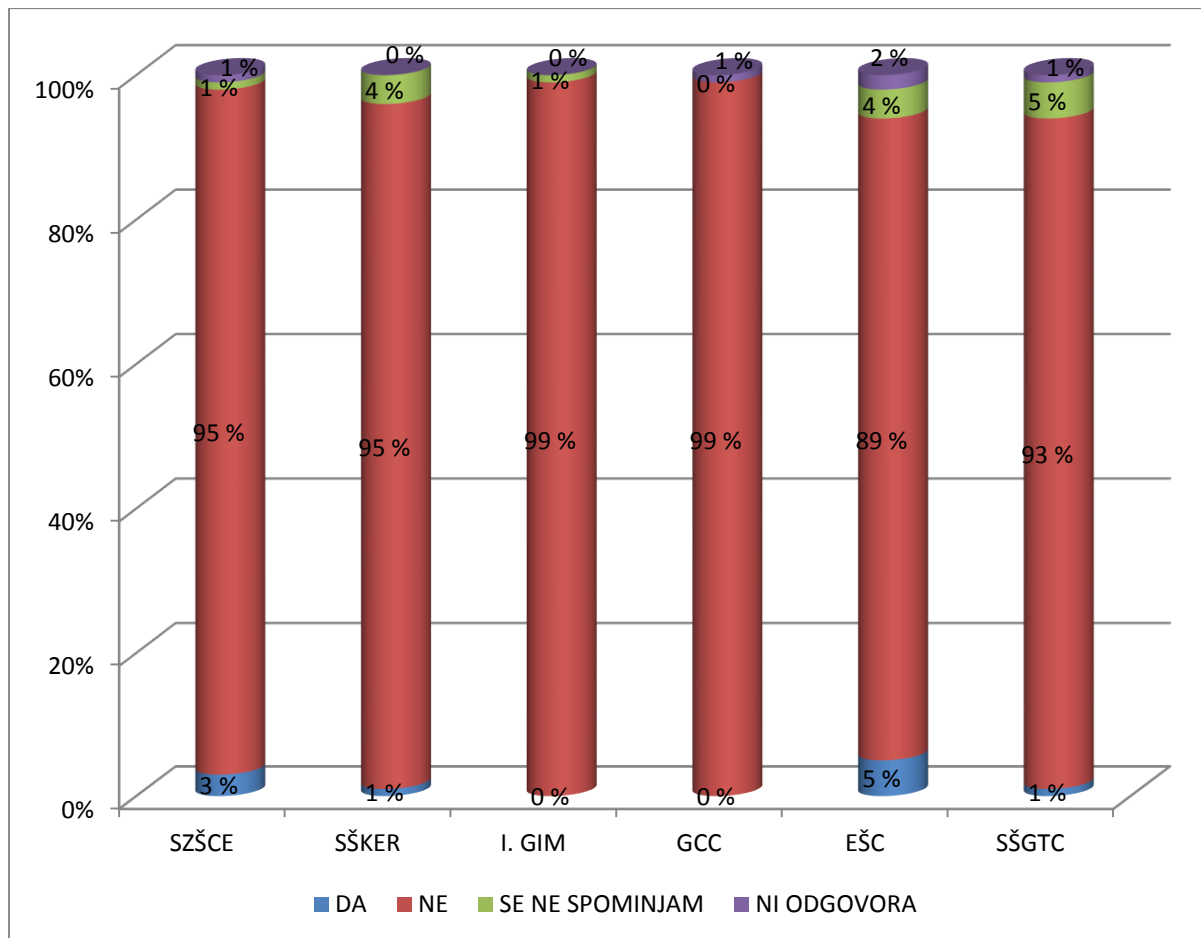
3.4.9.8 ALI STE ŽE POSKUSILI HEROIN?

Graf 28: Ali ste že poskusili heroin?

Največ anketiranih dijakov, ki so že poskusili heroin, prihaja iz SŠGTC (3 %), zatem pa sledijo dijaki iz SZŠCE, SŠKER in EŠC v 1 %. Na GCC pa od anketiranih dijakov še nihče ni poskusil heroina.

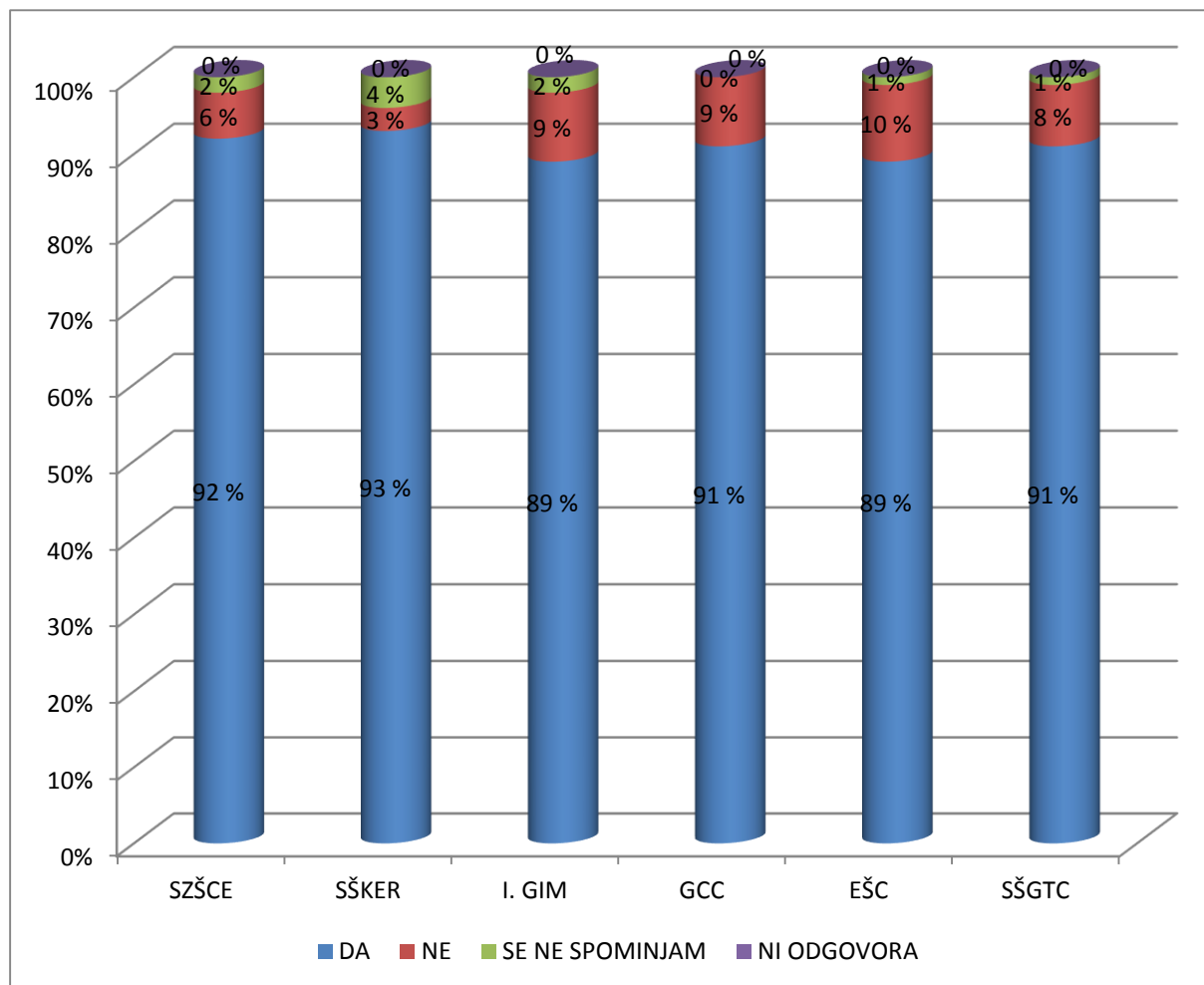
3.4.9.9 ALI STE ŽE POSKUSALI LSD?

Graf 29: Ali ste že poskusili LSD?

Od anketiranih dijakov na I. GIM in GCC še nihče ni poskusil LSD-ja, največ tistih, ki so ga poskusili, pa je na EŠC, saj so v 5 % odgovorili pritrdilno, za njimi pa sledijo dijaki SZŠCE s 3 %.

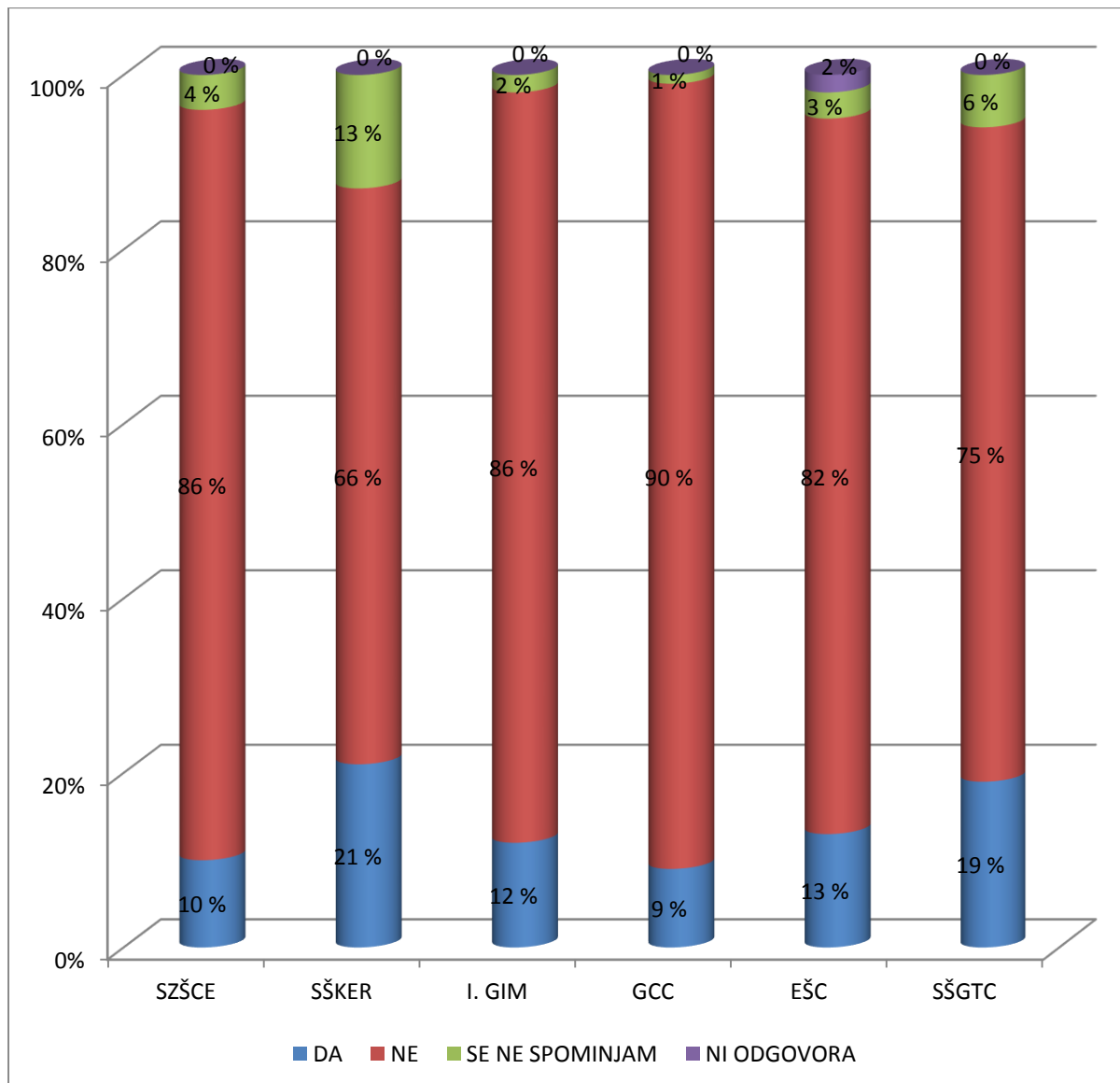
3.4.9.10 ALI STE ŽE POSKUSILI ALKOHOL?

Graf 30: Ali ste že poskusili alkohol?

Na vprašanje, ali ste že poskusili alkohol, je večina anketirancev izbrala odgovor da. Največ odgovorov z da je bilo pri dijakih SŠKER (93 %), sledijo pa dijaki SZŠCE v 92 % ter dijaki GCC in SŠGTC v 91 %.

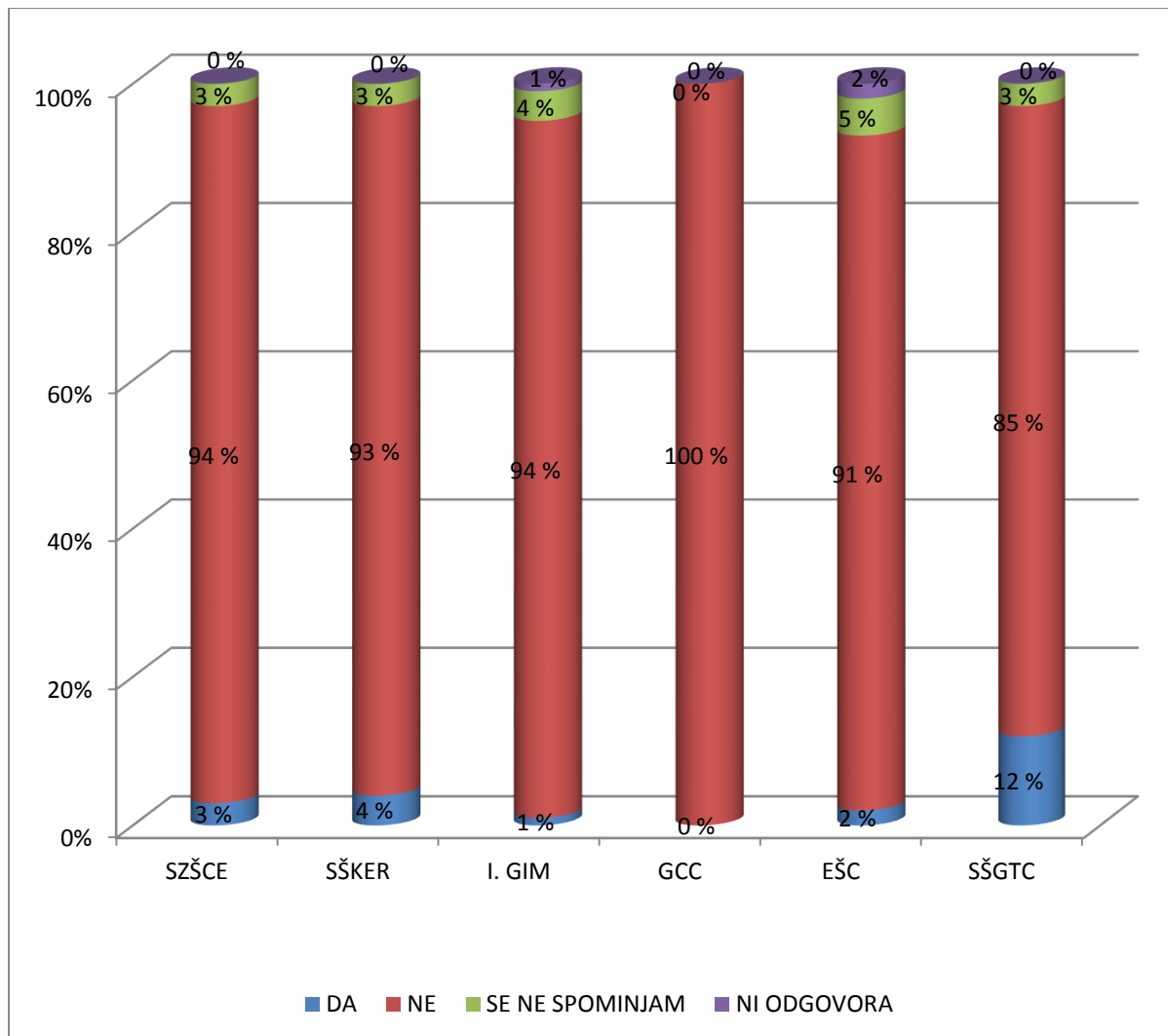
3.4.9.11 ALI STE ŽE POSKUSILI HLAPLJIVE SNOVI?

Graf 31: Ali ste že poskusili hlapljive snovi?

Na vprašanje, ali ste že poskusili hlapljive snovi, je več kot 65 % anketiranih dijakov posamezne šole odgovorila z ne. Največ takšnih odgovorov je na GCC (90 %). Največ dijakov, ki so že poskusili hlapljive snovi, pa je na SŠKER (21 %).

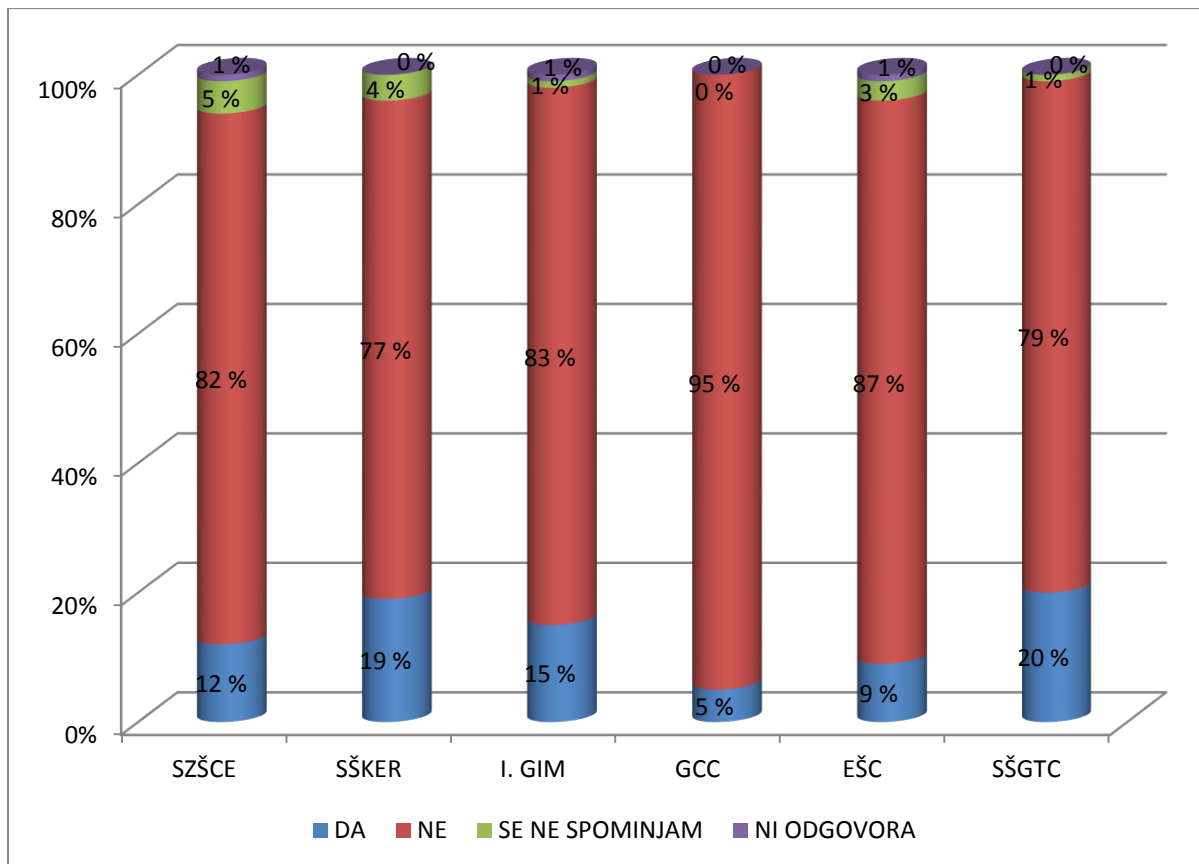
3.4.9.12 ALI STE ŽE POSKUSILI AMFETAMINE?

Graf 32: Ali ste že poskusili amfetamine?

Nihče od anketiranih dijakov GCC še ni poskusil amfetaminov. Tisti, ki pa so jih že, jih je največ na SŠGTC (12 %), sledijo pa dijaki SŠKER s 4 % in dijaki SZŠCE s 3 %.

3.4.9.13 ALI STE ŽE POSKUSILI HAŠIŠ?

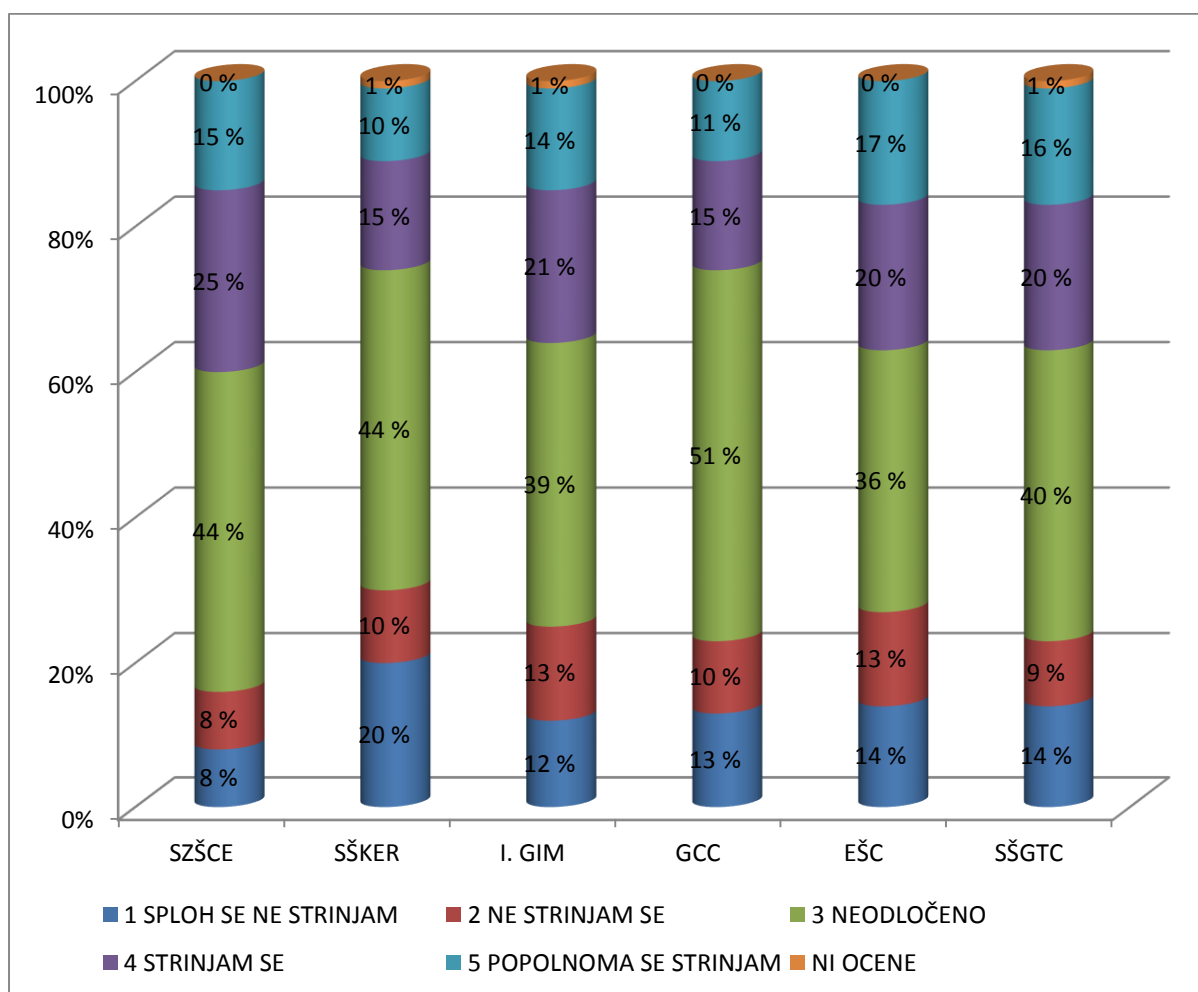
Graf 33: Ali ste že poskusili hašiš?

Na vprašanje, ali ste že poskusili hašiš, je več kot tri četrtnine anketiranih dijakov izbrala odgovor ne. Največ tistih dijakov, ki so hašiš že poskusili, je na SŠGTC (20 %), sledijo pa dijaki SŠKER z 19 % in dijaki I. GIM s 15 %.

3.4.10 STOPNJA STRINJANJA O NAVEDENIH TRDITVAH

V nadaljevanju sledi analiza podatkov in predstavitev le-teh v grafih o stopnji strinjanja na navedene trditve iz anketnega vprašalnika glede ilegalnih drog.

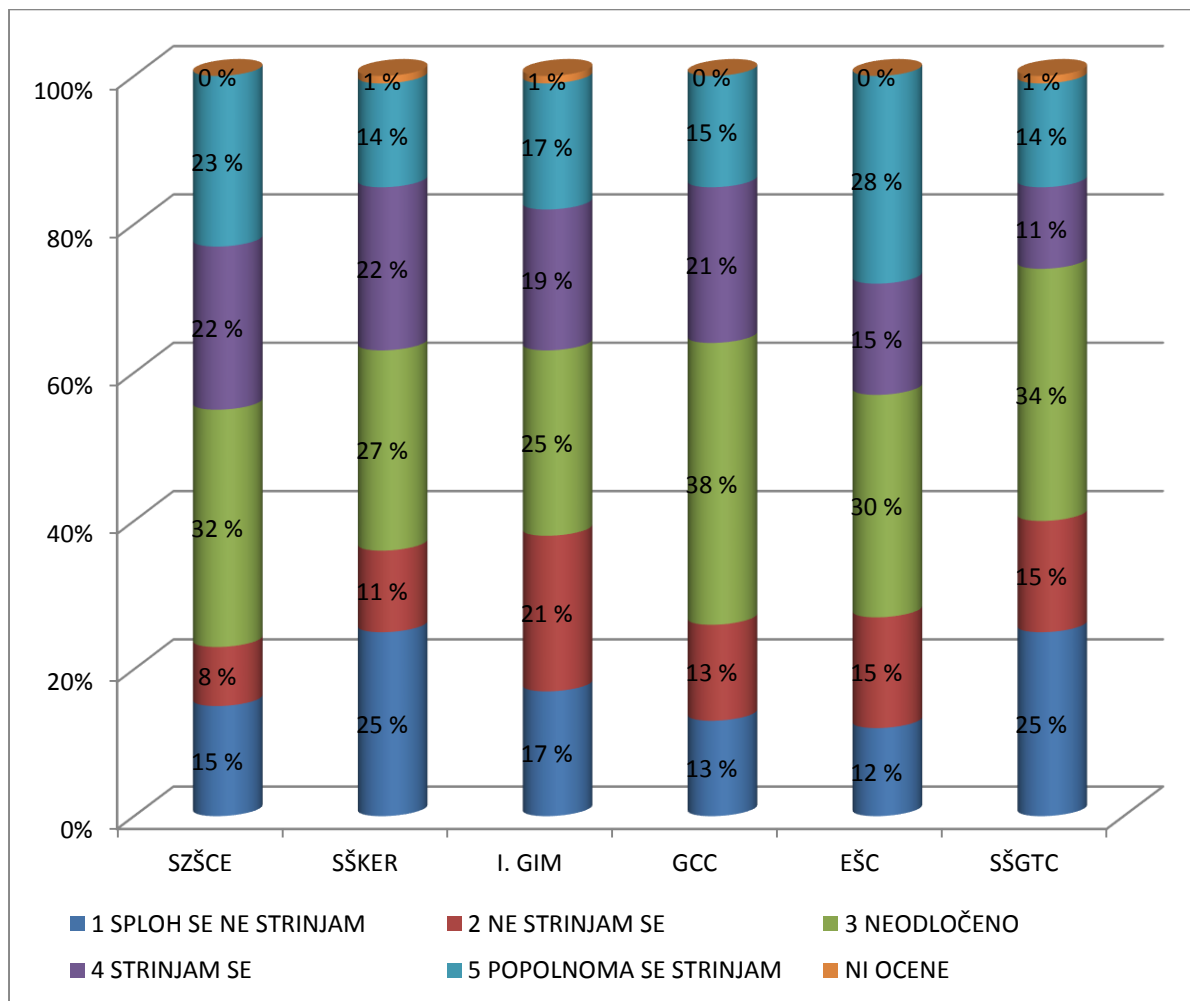
3.4.10.1 ŽELIM PRIDOBITI ŠE VEČ INFORMACIJ O ILEGALNIH DROGAH.

Graf 34: Želim pridobiti še več informacij o ilegalnih drogah.

Na trditev, ali želite pridobiti več informacij o ilegalnih drogah, so anketiranci na vseh šolah najpogosteje izbrali oceno 3 (neodločeno).

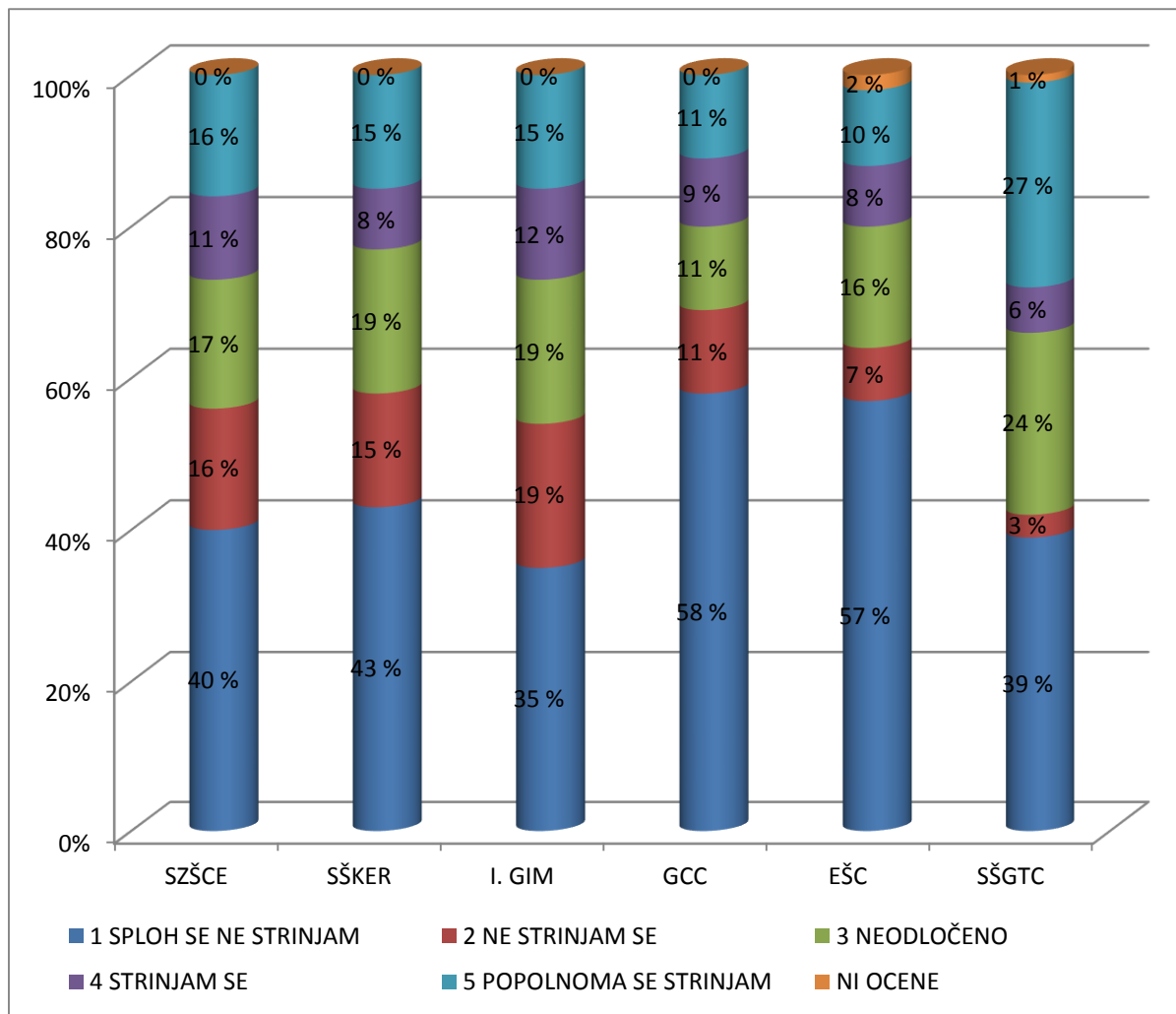
3.4.10.2 ŽELIM SI, DA BI POLICISTI IZVEDLI PREDAVANJE NA NAŠI ŠOLI O ILEGALNIH DROGAH.

Graf 35: Želim si, da bi policisti izvedli predavanje na naši šoli o ilegalnih drogah.

Na trditev, ali želite, da policisti izvedejo predavanje na vaši šoli o ilegalnih drogah, so anketirani dijaki na vseh šolah najpogosteje izbrali oceno 3 (neodločeno). Največ tistih dijakov, ki si tega ne želijo, je med dijaki SŠGTC (25 %), ki se pa popolnoma strinjajo pa na EŠC, saj jih je tako odgovorilo 28 %.

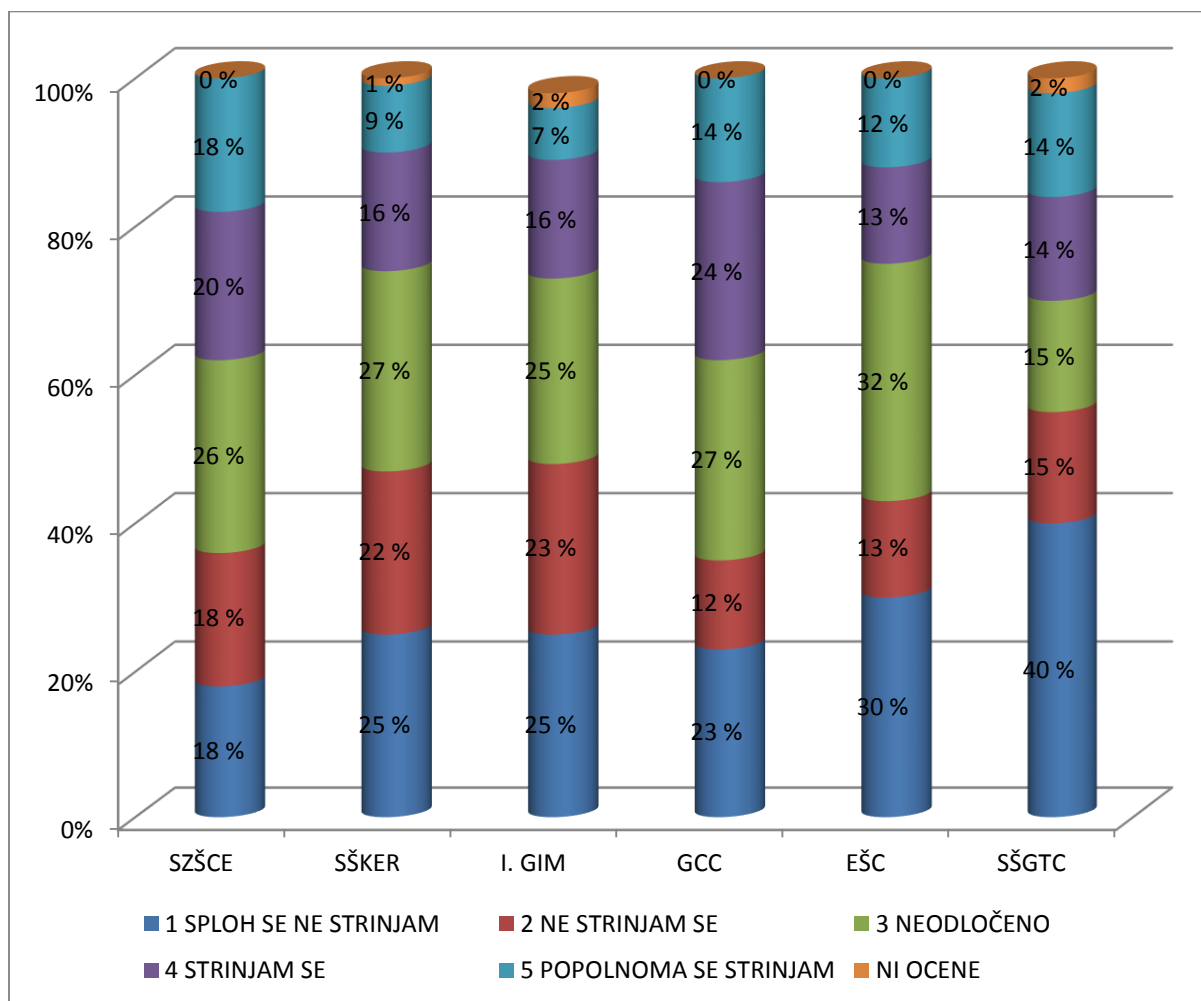
3.4.10.3 ŽELIM PREIZKUSITI UPORABO ILEGALNIH DROG POD STROKOVNIM VODSTVOM.

Graf 36: Želim preizkusiti uporabo ilegalnih drog pod strokovnim vodstvom.

Pri uporabi ilegalnih drog pod strokovnim vodstvom se anketirani dijaki posamezne šole najpogosteje sploh ne strinjajo. Popolnoma z uporabo ilegalnih drog pod strokovnim vodstvom se strinja največ dijakov SŠGTC (27 %).

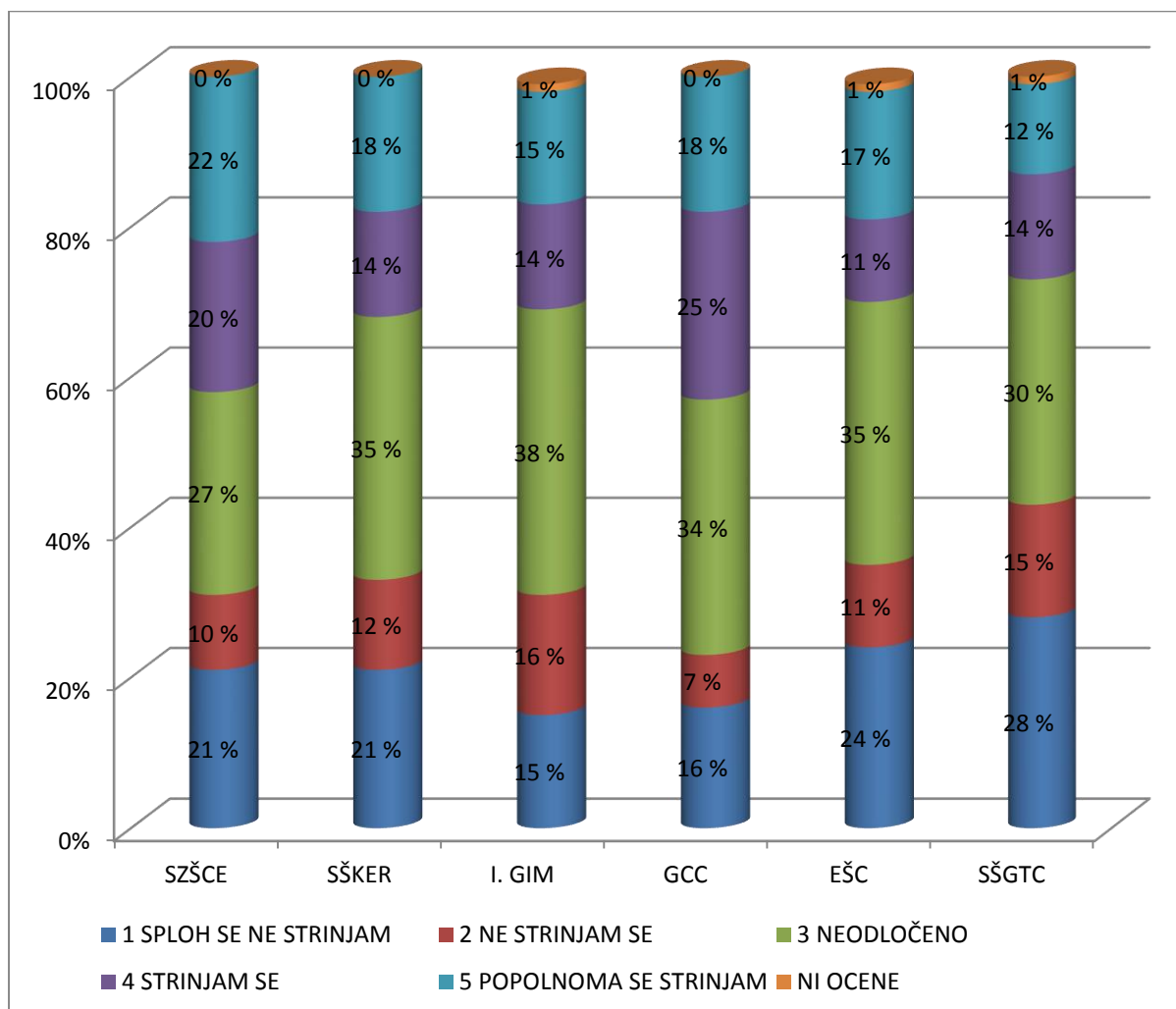
3.4.10.4 ŽELIM PRISOSTVOVATI POSTOPKU PREGLEDA VOZNIKA GLEDE UPORABE ILEGALNIH DROG.

Graf 37: Želim prisostvovati postopku pregleda voznika glede uporabe ilegalnih drog.

Glede prisostvovanja postopku pregleda voznika glede uporabe ilegalnih drog se anketirani dijaki niso mogli odločiti, zato so izbrali oceno 3. Največ tistih dijakov, ki se s tem popolnoma strinja, je na SZŠCE (18%), da pa se s tem sploh ne strinjajo, pa jih je največ na SŠGTC (40%).

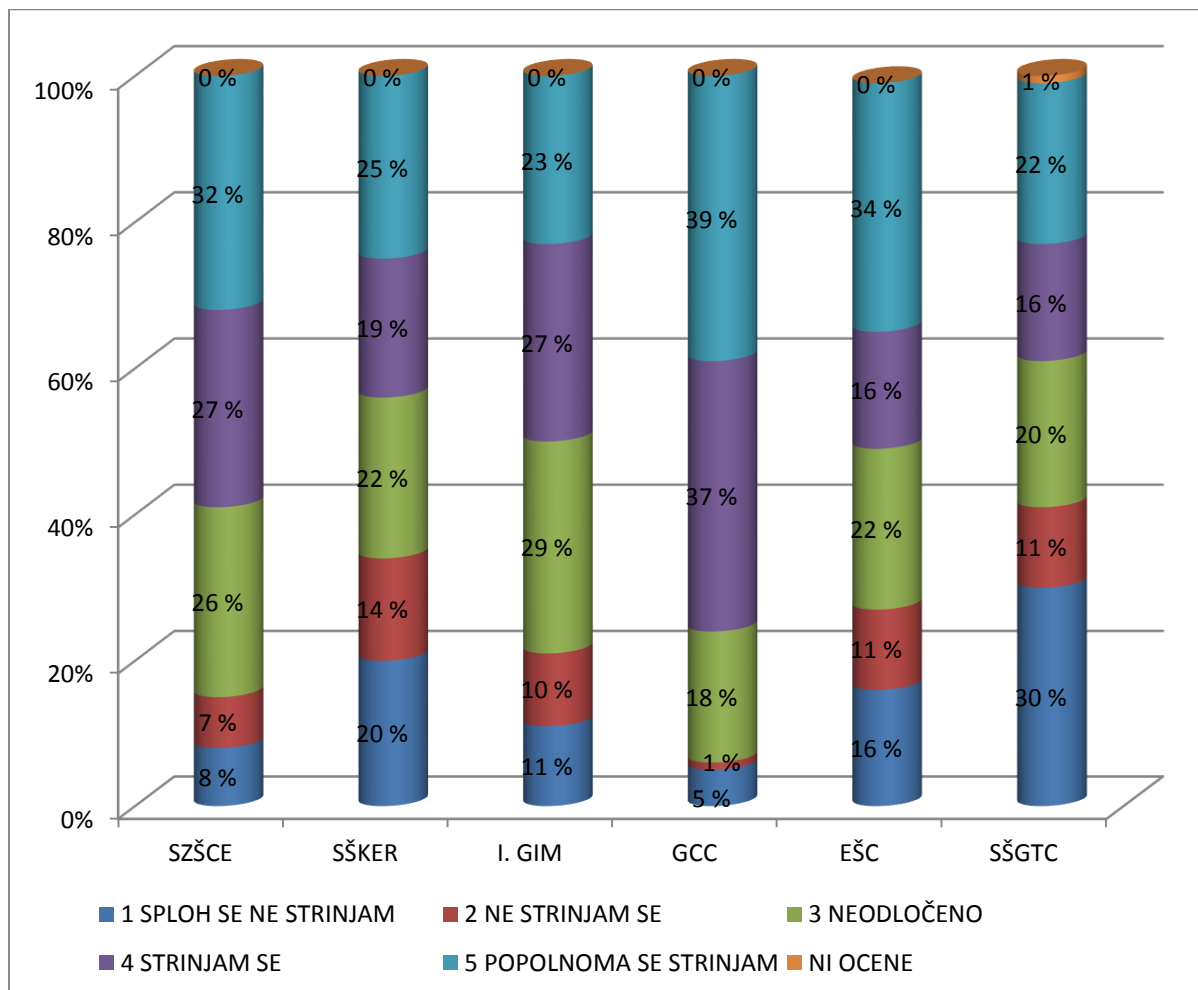
3.4.10.5 ZAVZEMAM SE ZA IZKORENINJANJE ILEGALNIH DROG V NAŠEM PROSTORU.

Graf 38: Zavzemam se za izkoreninjanje ilegalnih drog v našem prostoru.

Na trditve, ali se zavzemam za izkoreninjenje ilegalnih drog v našem prostoru, so anketirani dijaki na vseh šolah najpogosteje izbrali oceno 3 (neodločeno). Tistih dijakov, ki se popolnoma strinjajo s to trditvijo, je največ na SZŠCE (22 %), najpogosteje pa se s to trditvijo sploh ne strinjajo dijaki SŠGTC (28 %).

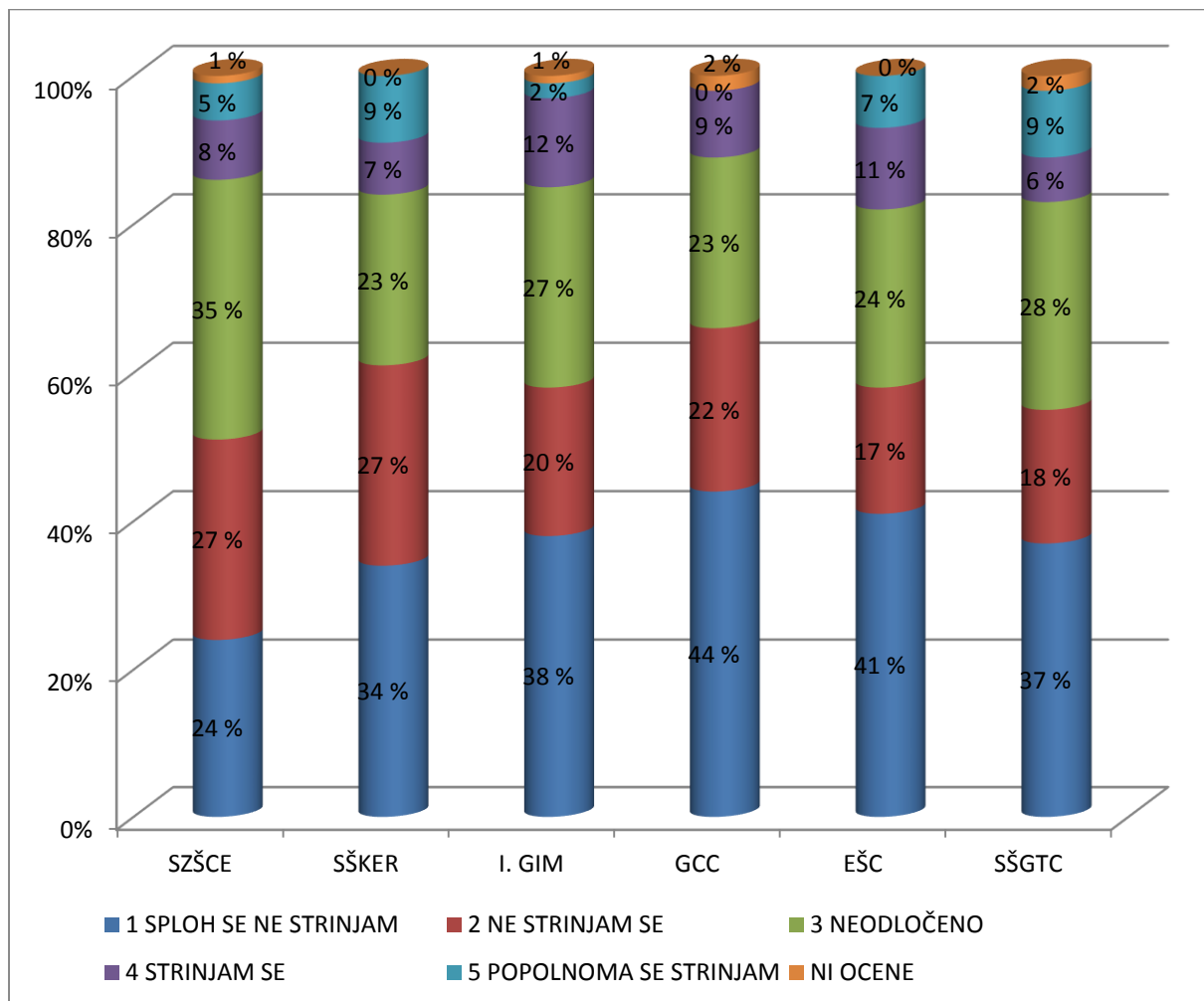
3.4.10.6 POLICISTI V CESTNEM PROMETU BI MORALI IZVAJATI POGOSTEJŠE KONTROLE GLEDE UPORABE ILEGALNIH DROG.

Graf 39: Policisti v cestnem prometu bi morali izvajati pogostejše kontrole glede uporabe ilegalnih drog.

Da bi morali policisti v cestnem prometu izvajati pogostejše kontrole glede uporabe ilegalnih drog, se najpogosteje popolnoma strinjajo anketirani dijaki GCC v 39 %, sledijo dijaki EŠC (34 %) in dijaki SZŠC (32 %). Najpogosteje pa se s to trditvijo sploh ne strinjajo dijaki SŠGTC v 30 %, za njimi pa sledijo dijaki SŠKER v 20 %.

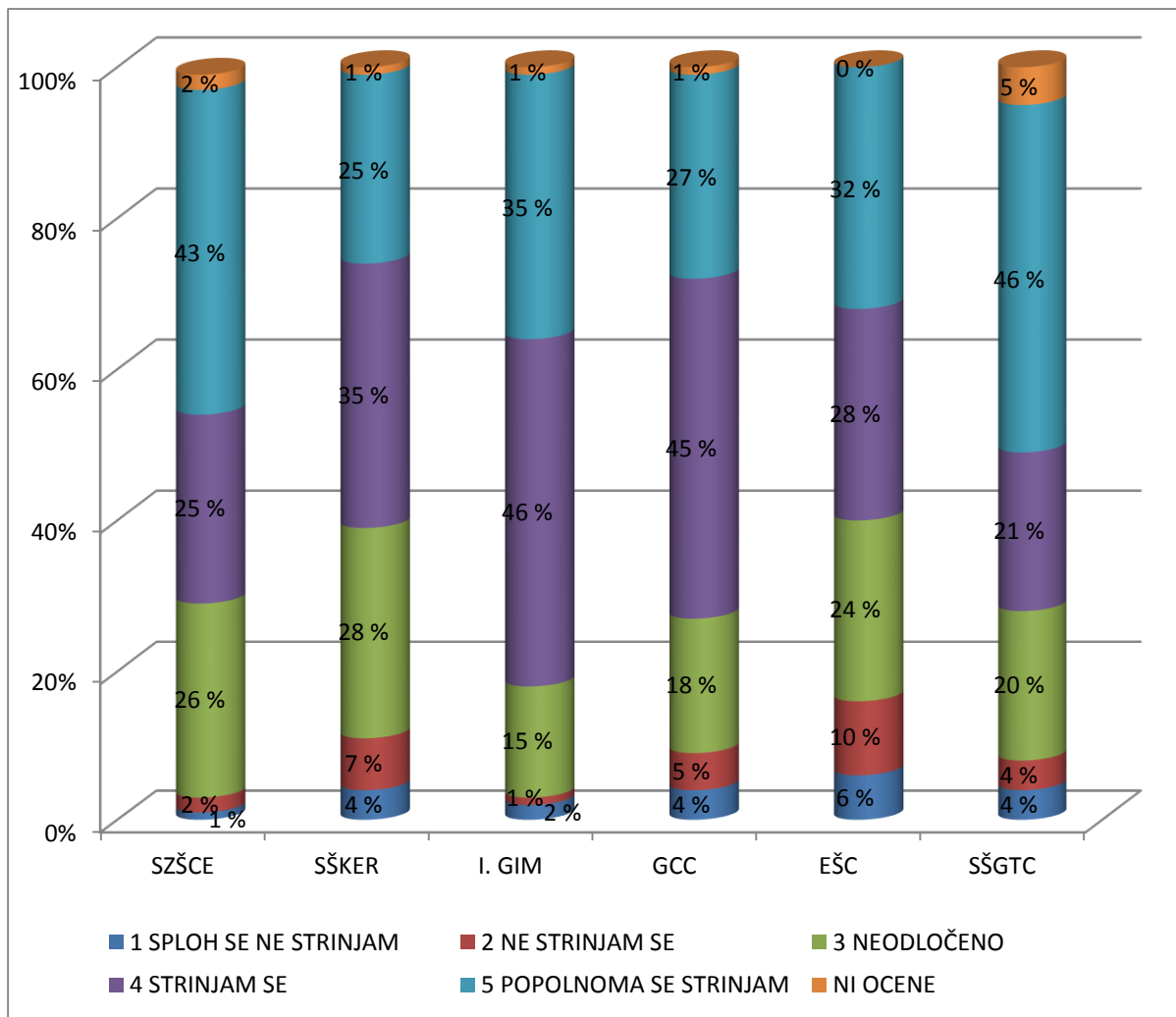
3.4.10.7 POGOSTO PREBIRAM SPLETNE VSEBINE O ILEGALNIH DROGAH.

Graf 40: Pogosto prebiram spletne vsebine o ilegalnih drogah.

Na trditev, ali pogosto prebirajo spletne vsebine o ilegalnih drogah, so anketirani dijaki posamezne šole najpogosteje izbrali oceno 1 (sploh se ne strinjam), izjema so dijaki SZŠCE, kjer je najpogostejša ocena 3 (neodločeno).

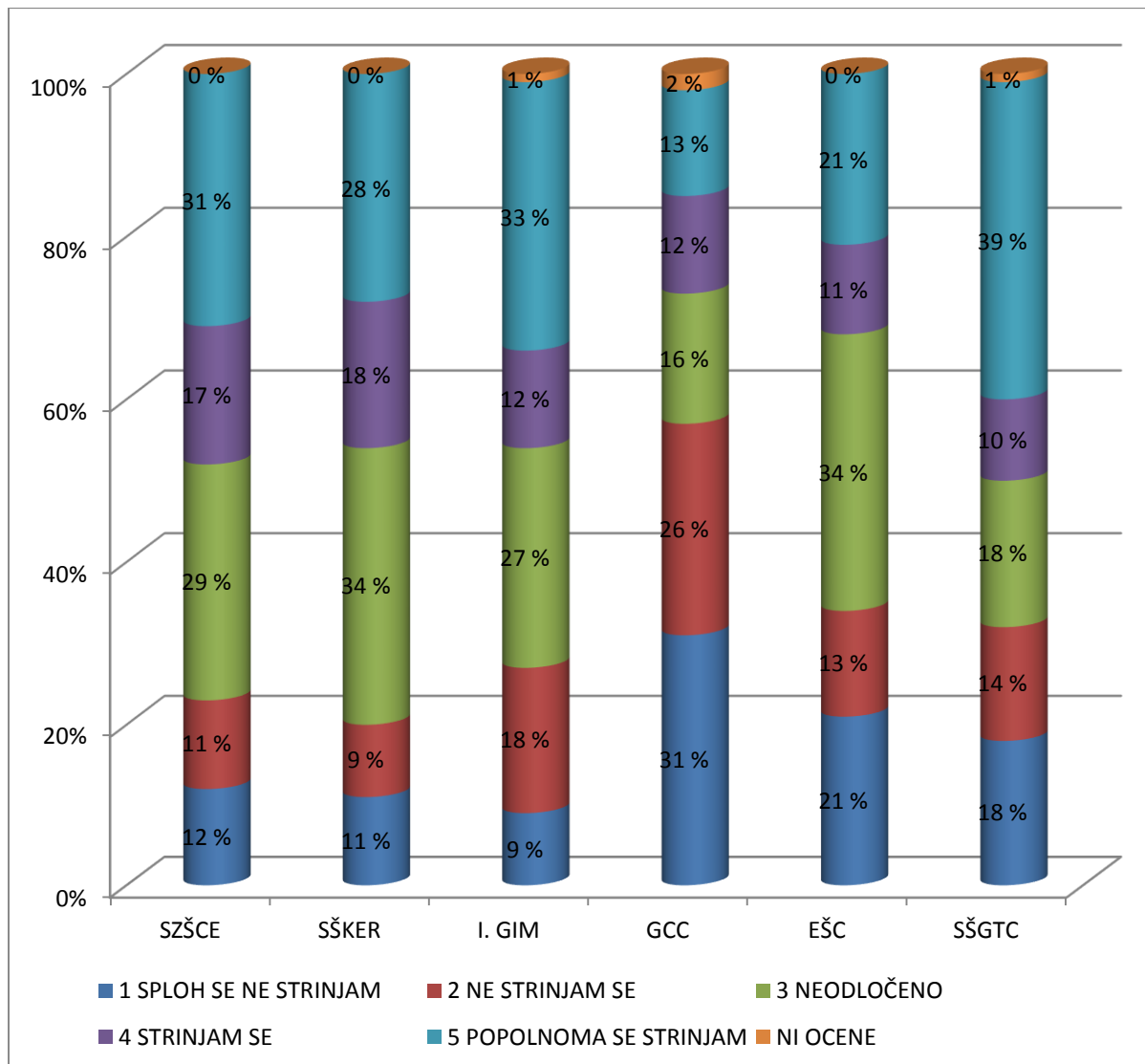
3.4.10.8 ILEGALNE DROGE SO DANES LAHKO DOSTOPNE.

Graf 41: Ilegalne droge so danes lahko dostopne.

Da so ilegalne droge danes lahko dostopne, se popolnoma in najpogosteje strinjajo dijaki SŠGTC v 46 %, sledijo jim dijaki SZŠCE v 43 % in dijaki EŠC v 32 %. Prav tako se dijaki ostalih šol o tej trditvi strinjajo od 21 % (SŠGTC) do 46 % (I. GIM).

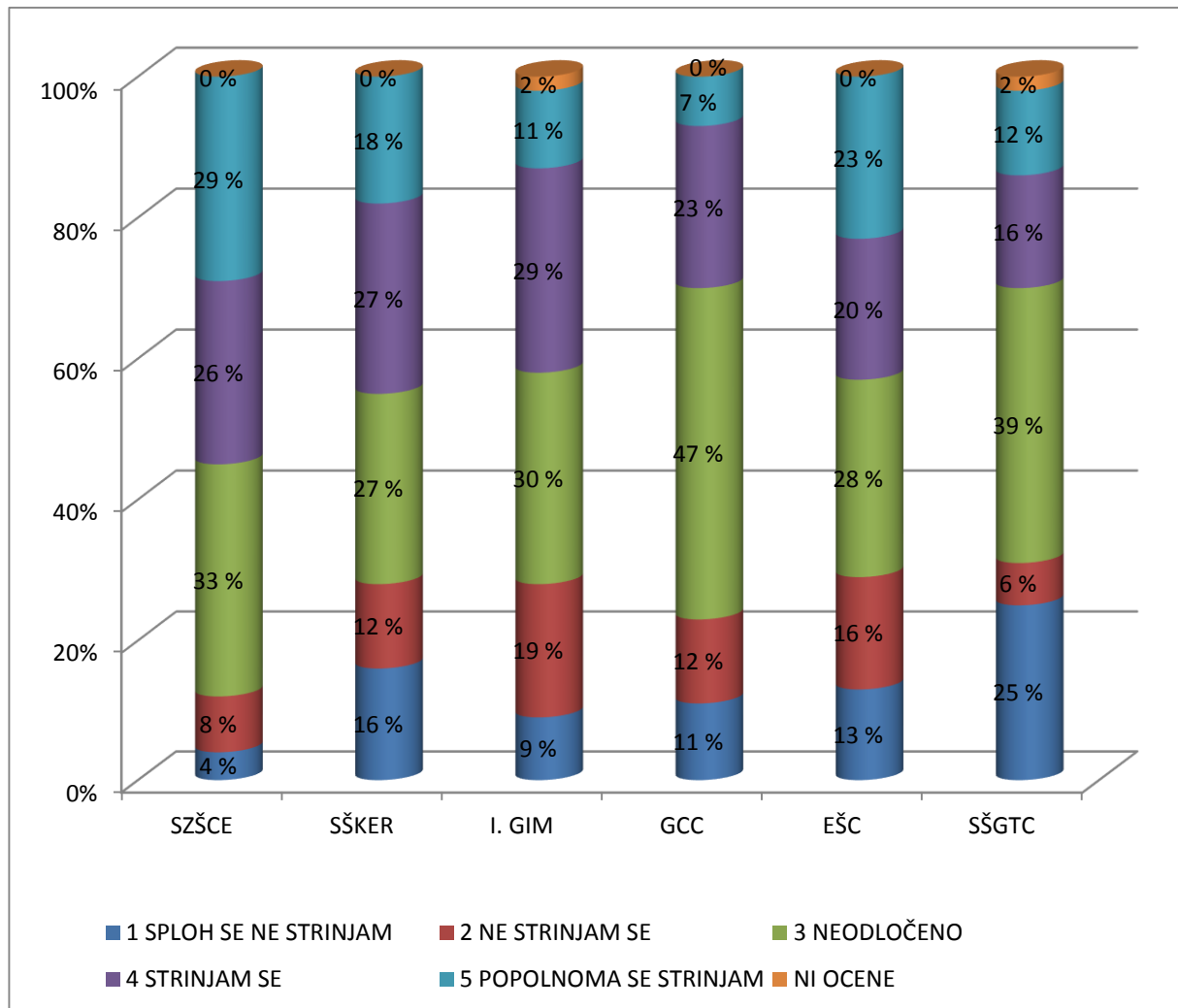
3.4.10.9 ILEGALNE DROGE SE DOBIJO TUDI NA NAŠI ŠOLI.

Graf 42: Ilegalne droge se dobijo tudi na naši šoli.

S trditvijo, da se ilegalne droge dobijo tudi na naši šoli, se popolnoma in v največjem odstotku strinjajo anketirani dijaki SŠGTC v 39 %, sledijo jim dijaki I. GIM v 33 % in dijaki SZŠCE v 31 %. Dijakov, ki se ne strinjajo, da se na njihovi šoli dobijo ilegalne droge, je največ na GCC v 31 %.

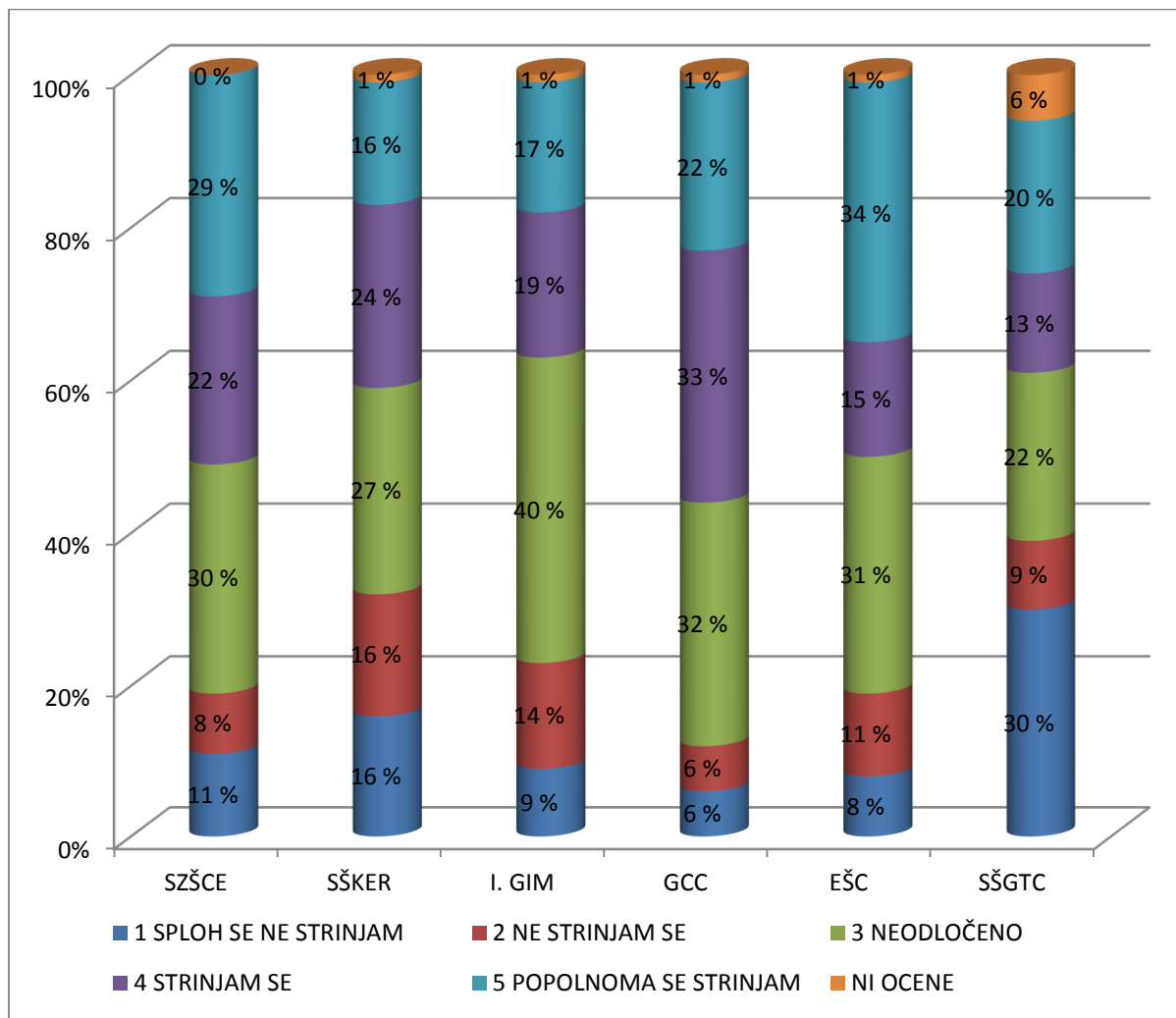
3.4.10.10 ŠOLA BI MORALA NAREDTI VEČ PRI OSVEŠČANJU ILEGALNIH DROG.

Graf 43: Šola bi morala narediti več pri osveščanju ilegalnih drog.

Da bi šola morala narediti več pri osveščanju ilegalnih drog, se v največjem odstotku popolnoma strinjajo anketirani dijaki SZŠCE v 29 %, sledijo jim dijaki EŠC v 23 % in dijaki SŠKER v 18 %. Da pa se s to trditvijo sploh ne strinjajo, jih je največ med dijaki SŠGTC v 25 %. Anketirani dijaki na vseh šolah so pri tej trditvi najpogosteje obkrožili oceno 3 (neodločeno).

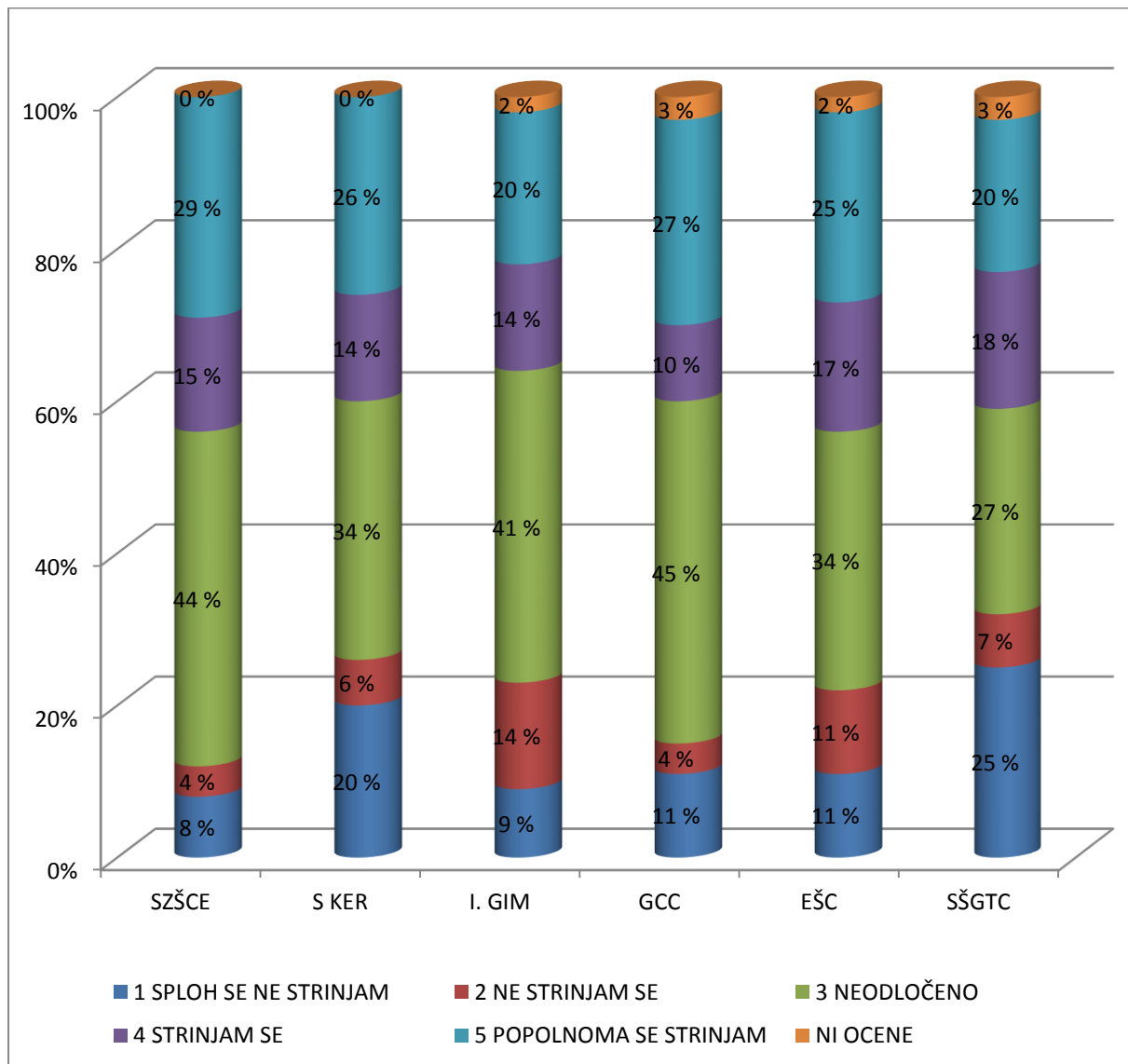
3.4.10.11 SLOVENSKA ZAKONODAJA BI MORALA BITI STROŽJA GLEDE ILEGALNIH DROG.

Graf 44: Slovenska zakonodaja bi morala biti strožja glede ilegalnih drog.

S trditvijo, da bi morala biti slovenska zakonodaja strožja glede ilegalnih drog, se sploh ne strinja kar 30 % anketiranih dijakov SŠGTC, sledijo jim dijaki SŠKER v 16 %. Popolnoma pa se s to trditvijo strinjajo dijaki EŠC v 34 %, sledijo jim dijaki SZŠCE v 29 %.

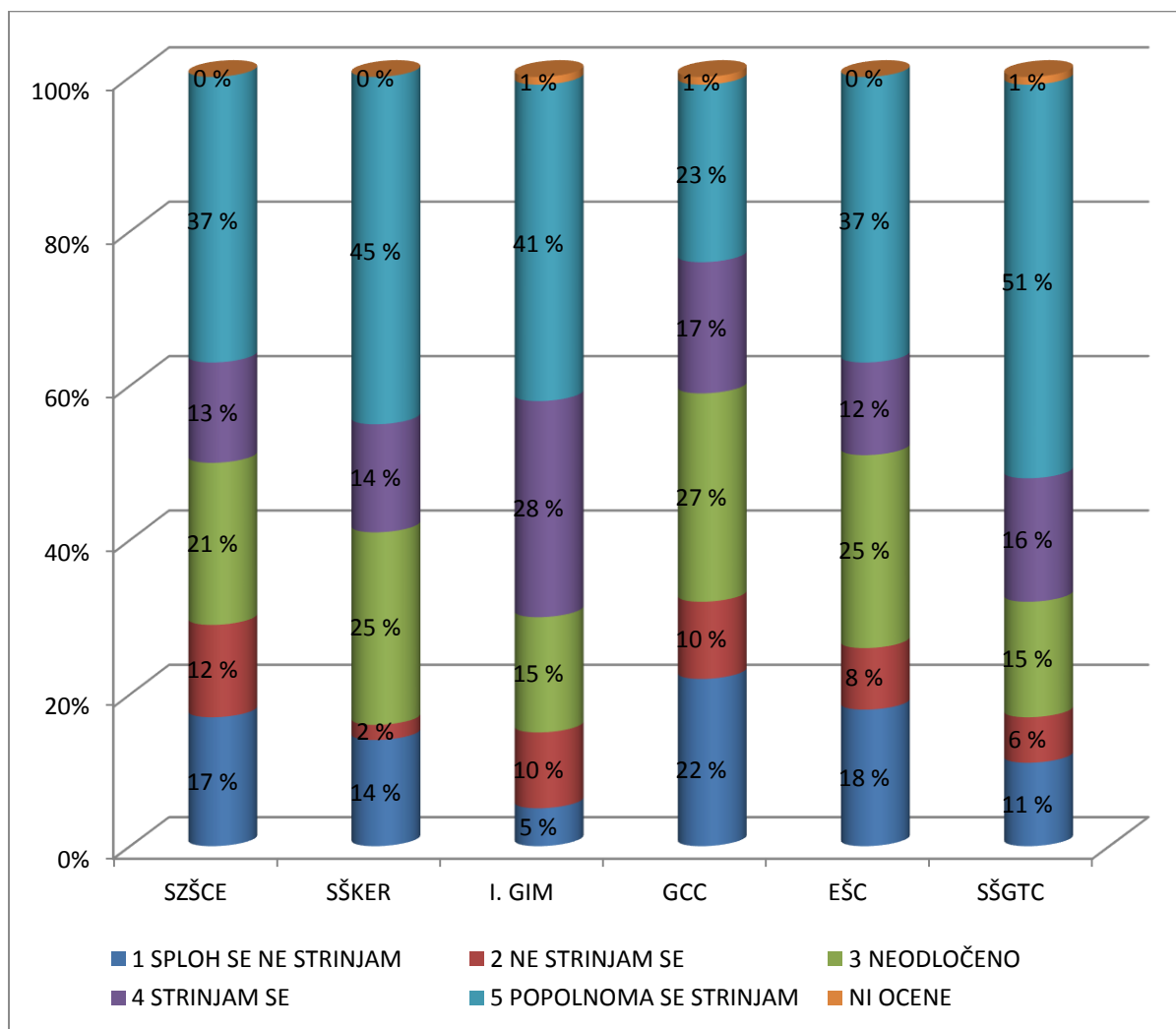
3.4.10.12 Z GLOBO NAJMANJ 1200 EVROV IN 18 KAZENSKIMI TOČKAMI SE KAZNUJE PO SEDANJI ZAKONODAJI VOZNIKA POD VPLIVOM ILEGALNIH DROG.

Graf 45: Z globo najmanj 1200 evrov in 18 kazenskimi točkami se kaznuje po sedanji zakonodaji voznika pod vplivom ilegalnih drog.

Na trditev, ali se z globo najmanj 1200 evrov in 18 kazenskimi točkami kaznuje po sedanji zakonodaji voznika pod vplivom ilegalnih drog, je večina anketirancev obkrožila oceno 3 (neodločeno).

3.4.10.13 DOLOČENE ILEGALNE DROGE V SLOVENIJI BI BILO SMISELNO LEGALIZIRATI.

Graf 46: Določene ilegalne droge v Sloveniji bi bilo smiselno legalizirati.

Na trditev, ali bi bilo določene droge v Sloveniji smiselno legalizirati, so anketirani dijaki na vseh šola izbralo oceno 5 (popolnoma se strinjam), izjema so dijaki GCC, kjer je najpogostejša ocena 3 (neodločeno).

3.5 TERENSKO DELO

8. 1. 2015 smo odšli na terensko delo v Šentjur, kjer so nam policisti predstavili potek njihovega dela in postopke pri osebah, za katere menijo, da so pod vplivom ilegalnih drog.

Ob pogovoru z gospo policistko Petro Marinič ter gospodom policistom Antonom Vrenkom, smo izvedeli veliko o poteku njihovega terenskega dela. Izvedeli smo, da je v prometu veliko ljudi, ki vozijo pod vplivom psihoaktivnih substanc, ter da so postopki za preiskave zelo dragi in da je zanje potrebno veliko časa. Prav tako pa smo izvedeli, da za odkrivanje mamil ni primernih sredstev oziroma naprav za odkrivanje prisotnosti mamil pri udeležencu cestnega prometa, in da so si znaki vožnje pod vplivom alkohola in mamil zelo podobni, kar zahteva večjo usposobljenost policistov.

Če policist po načinu vožnje, izgledu, obnašanju, načinu govora ali kakšnih drugih vidnih znakih sumi, da bi lahko bili posledica mamil, sme izvesti postopek prepoznavanja znakov, ki so posledica psihoaktivnih snovi (priloga 2). Če udeleženec cestnega prometa sodelovanje v postopku preiskave odkloni ali da postopka ni mogoče opraviti, preiskovancu policist odredi strokovni pregled in takojšen odvzem voziškega dovoljenja (priloga 3, 4).

**Slika 1: Policijsko terensko vozilo
(Kunej, 8. 1. 2015)**

3.5.1 PREGLED DRGETA OČI (NISTAGMUS)

Nistagmus je nehoteno trzanje in poskakovanje očesnih zrkel, ki se pojavi ob zaužitju različnih psihoaktivnih snovi. Poznamo več vrst nistagmusov.

Preverja se horizontalni in vertikalni drget oči ter usmerjenost oči k izbranim točkam (konvergenca).

Pred pregledom je potrebno poskrbeti, da bo izvedba postopka potekala pravilno.

- ❖ Pregled se opravlja na dobro osvetljenem kraju.
- ❖ Preiskovancu se pove, da bodo opravili pregled oči.
- ❖ Priporočljivo je, da preiskovanec odstrani očala.
- ❖ Policist pred pregledom vpraša, ali je zaužil oziroma uporabil zdravilo, ki bi lahko vplivalo na rezultat pregleda.

Slika 2: Pregled drgeta oči
(Kunej, 8. 1. 2015)

Postopek zahteva predmet, na katerega bo preiskovanec usmeril pogled (svinčnik). Policist postavi predmet približno 25 do 30 cm pred oči in nekoliko višje od višine oči. Preiskovanec spremlja objekt z očmi, pri tem glava miruje. Policist pregleda najprej eno, nato še drugo oko. Pri horizontalnem postopku preiskovanec sledi s pogledom v smeri svinčnika levo in desno. Pri vertikalnem postopku pa policist svinčnik pred preiskovalčevim obrazom dviguje in spušča za približno 10 cm.

3.5.2 USMERJENOST OČI K IZBRANIM TOČKAM (KONVERGENCA)

Pri tem postopku policist svinčnik približuje konici nosu, preiskovanec pa mu mora s pogledom slediti. Če je oseba pod vplivom mamil ali drugih psihoaktivnih substanc, ni zmožna slediti svinčniku ter zadržati pogleda nanj.

Slika 3: Konvergenca
(Kunej, 8. 1. 2015)

Pregleda nistagmusa in konvergenca sta v Sloveniji najpogostejša postopka za prepoznavo znakov, ki bi lahko bili posledica drog ali katere druge psihoaktivne snovi, policistka pa nam je omenila, da v pregled občasno vključijo tudi hojo po črti ali test ravnotežja.

3.5.3 PREGLED VELIKOSTI ZENIC

Pregled zenic na svetlobi obsega meritev velikosti zenic preiskovanca (priloga 5). Normalna velikost zenic je med 3,0 do 6,5 mm. Pri osebah, ki so pod vplivom mamil, se pojavi zoženje ali povečanje zenic. Velikost zenic pa pogosto kaže tudi na vrsto zaužitega mamila.

Pri preizkusu reakcije očesnih zenic, le-te pri človeku, ki je pod vplivom drog, ne reagirajo normalno na direktno svetlobo, ampak ponavadi reagirajo počasi.

3.5.4 STROKOVNI PREGLED

Vsak policist, ki opravi osnovne postopke za prepoznavo znakov, ki so posledica drog ali katere druge psihoaktivne snovi, je dolžan izpolniti zapisnik o postopku za prepoznavo znakov oziroma simptomov, ki so posledica prepovedanih drog, psihoaktivnih zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi in njihovih presnovkov v organizmu, ki zmanjšujejo njegovo sposobnost za vožnjo.

Policist v zapisniku zabeleži osnovne podatke preiskovanca, opažanja ter ugotovitve, pri katerih presodi, ali sum, da je oseba pod vplivom prepovedanih psihoaktivnih substanc, obstaja oziroma ne obstaja. Ne podlagi tega lahko policist odredi strokovni pregled.

Policist napiše odredbo za strokovni pregled, vendar te odredbe preiskovanec ne dobi v roke. Policist ga spremlja na strokovni pregled, kjer je preiskovanec ves čas pod njegovim nadzorom, spremlja ga pri samem strokovnem pregledu, ki ga opravlja zdravnik, torej pri odvzemu krvi in pri dajanju urina. Prvi izvod odredbe dobi zdravnik zaradi naročila in stroškov, saj je odredba podlaga oziroma osnova, na podlagi katere lahko zdravnik to naredi. Če je preiskovanec pod vplivom psihoaktivnih substanc, to ugotovijo z analizo krvi, preiskovancu prištejejo stroške strokovnega pregleda in tudi analize krvi, v kolikor je rezultat negativen, torej preiskovanec ni pod vplivom, potem vse stroške krije policija. Ko prispejo rezultati, so ti edini verodostojen dokaz za sprožitev postopka pred pravosodnimi organi.

3.5.5 TUJI POSTOPKI

Da bi lahko primerjali potek postopkov, smo policistko ter policista povprašali tudi po tujih postopkih. Seznanjeni smo bili s podatkom, da se v tujih državah v postopke za prepoznavo znakov, poleg pregleda oči, ravnotežja, hoje po črti, v te vključujejo tudi hitri test drog, ki v Sloveniji ni tako pogost, dotikanje nosu, Rombergov test, test vitalnih znakov, preizkus v zatemnjenem prostoru, iskanje vbodnih mest, preizkus mišičnega tonusa ter še nekateri drugi preizkusi, za katere so policisti dodatno usposobljeni.

3.6 INTERVJU Z GOSPODOM ANTONOM VRENKOM

Intervju s policistom g. Antonom Vrenkom je bil opravljen 8. 1. 2015 z namenom, da bi spoznali stališče oz. mnenje policista, ki ima takšen poklic, v katerem med drugim preverja tudi ljudi na prisotnost ilegalnih drog. Intervju sva opravili v Šentjurju na terenskem delu. Postavljeno mu je bilo 6 vprašanj.

1. Bi se nam lahko na kratko predstavili?

Sem policist, zaposlen na Postaji prometne policije Celje. V policiji pa sem zaposlen že 24 let. Pri svojem delu se pogosto srečujemo oz. imamo v postopku osebe, ki so pod vplivom prepovedanih drog, in sicer kot storilci prekrškov in tudi kot povzročitelji prometnih nesreč.

2. Katere naloge opravljate pri svojem poklicu?

Pri svojem poklicu opravljamo naloge varovanja življenja in premoženja ljudi, kot prometni policist pa opravljam predvsem naloge v zvezi z varnostjo v cestnem prometu. Slednje pa pomeni, da opravljamo nadzor in kontrolo cestnega prometa in tako preprečujemo prometne nesreče.

3. Kaj menite o ljudeh, ki uživajo droge?

Uživanje drog je samo po sebi škodljivo zdravju ljudi, uživanje drog in udeležba v cestnem prometu – vožnja vozil pa pomeni nevarnost tako za vse ostale udeležence v cestnem prometu kot za uživalce prepovedanih drog same.

**Slika 4: Gospod Anton Vrenko z raziskovalkama
Lucijo Filipančič in Teo Kunej
(Vrtačnik, 8. 1.2015)**

4. Kakšna je reakcija ljudi, ko jih prosite, če lahko opravite postopek za prepoznavo vožnje pod vplivom psihoaktivnih substanc?

Udeležencem v cestnem prometu se postopek za prepoznavo simptomov odredi in se jih ne prosi. Reakcije pa so različne: presenečenje, užaljenost, nejevoljnost, velik del udeležencev, za katere se kasneje ugotovi, da so dejansko vozili pod vplivom nedovoljenih substanc, pa postopke in v nadaljevanju strokovne preglede odkloni.

5. Se število ljudi pod vplivom drog med prazniki/vikendi poveča?

Število tako imenovanih priložnostnih uživalcev se med vikendi dejansko nekoliko poveča, za ljudi, ki pa redno uživajo droge, pa ni pomembno, kateri dan v tednu je.

6. Kaj bi po Vašem mnenju pomenilo, če bi katero izmed ilegalnih drog legalizirali?

O tem vprašanju bi se morali posvetovati predvsem strokovnjaki na več področjih, verjetno pa kljub legalizaciji uživanja vozniki ne bi smeli voziti pod vplivom prepovedanih drog, podobno kot pri alkoholu.

3.7 PRIMERJAVA REZULTATOV IN RAZPRAVA

Droge so sredstva, ki povzročajo ugodje in lajšajo bolečino. To sta dva izmed mnogih vzrokov, zakaj so med mladimi tudi tako razširjene. Mnogo mladih uživa droge, da bi se dokazalo sovrstnikom. Velikokrat pa so lahko vzrok današnje socialne razmere, ki zelo vplivajo predvsem na mladostnika, saj se ta še vedno išče v svojem življenju in stremi k pravih odločitvam.

Slovenija je po osamosvojitvi začela oblikovati politiko do drog s pripravo in sprejetjem zakonodaje (Kačič in sod., 2007, str. 4), in sicer z Zakonom o preprečevanju uporabe prepovedanih drog in o obravnavi uživalcev prepovedanih drog (Ur. list RS, št. 98/99 in 2/04 – ZPNNVSM), ki določa ukrepe za preprečevanje uporabe prepovedanih drog in obravnavo uživalcev prepovedanih drog. Ukrepe, ki zajemajo informativne, zdravstveno vzgojne in svetovalne dejavnosti, zdravljenje, socialno-varstvene storitve in programe za reševanje socialne problematike, povezane z uživanjem prepovedanih drog ter spremljanje uživanja prepovedanih drog, izvajajo pristojna ministrstva. Z zakonom o proizvodnji in prometu s prepovedanimi drogami (Ur. list RS, št. 108/1999 in 44/2000) pa določa pogoje, pod katerimi sta dovoljena proizvodnja in promet s prepovedanimi drogami ter posest prepovedanih drog.

Odgovornost za politiko do drog si delijo različna ministrstva, in sicer Ministrstvo za zdravje, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, Ministrstvo za notranje zadeve, Ministrstvo za pravosodje, Ministrstvo za finance in Ministrstvo za obrambo. Predstavniki vseh teh ministrstev ter predstavniki Zveze nevladnih organizacij, ki delujejo na področju drog, sestavljajo Komisijo Vlade RS za droge, ki usklajuje in pospešuje vladno politiko, ukrepe in programe zmanjševanja povpraševanja po prepovedanih drogah, zmanjševanja ponudbe, zmanjševanja škode zaradi uporabe prepovedanih drog, zdravljenja in stalne rehabilitacije (Kavčič in sod., 2007, str. 5).

Raziskava javnega mnenja iz leta 1999 (Kavčič in sod., 2007, str. 6) na reprezentativnem vzorcu oseb v starosti 18 let in več je pokazala, da je 10,6 % anketiranih že kdaj poskusila prepovedane droge, med njimi marihuano v 8,8 %, heroin v 0,6 %, kokain v 0,8 % in ostalo (amfetamini, LSD, ekstazi, pomirjevala brez zdravniškega recepta, alkohol in tablete v kombinaciji) v 0,4 %.

Rezultati naše raziskave so bili pridobljeni iz anketnih vprašalnikov, ki so jih izpolnjevali dijaki četrtnih letnikov šestih srednjih šol v Celju, in sicer SZŠCE, SŠKER, I. GIM, GCC, EŠC in SŠGTC.

Prometna varnost je za ljudi velikega pomena. Kljub temu da se veliko dijakov tega zaveda, smo ravno sami tisti, ki povzročimo precej nesreč. Po povpraševanju o prometni varnosti v Sloveniji so najpogostejši odgovori dijakov petih srednjih šol, da je prometna varnost po njihovem dobra, med njimi je najvišji odstotek pri dijakih SZŠCE (61 %), izjema so dijaki SŠGTC, kjer so najpogosteje v 54 % odgovorili, da je prometna varnost v Sloveniji slaba. Ta podatek nam pove, da dijaki niso zadovoljni s prometno varnostjo. Na to vprašanje se nanaša **prva hipoteza**, ki se glasi: Najpogosteje anketirani dijaki posamezne šole ocenjujejo danes

prometno varnost v Sloveniji kot dobro. Ker prometno varnost anketirani dijaki petih šol najpogosteje ocenjujejo kot dobro, dijaki SŠGTC pa kot slabo, hipoteza **ni potrjena**.

Pri poizvedovanju mnenja o povezanosti med uporabo ilegalnih drog in prometno varnostjo so dijaki petih šol najpogosteje odgovorili, da največje tveganje v cestnem prometu predstavljajo osebe, ki vozijo pod vplivom psihoaktivnih substanc. Najvišji odstotek je pri dijakih GCC (78 %). Na to vprašanje se nanaša **druga hipoteza**, ki se glasi, da anketirani dijaki Srednje zdravstvene šole Celje najpogosteje med posameznimi šolami menijo, da največje tveganje za nevarnost v cestnem prometu predstavljajo osebe, ki vozijo pod vplivom psihoaktivnih substanc. Dijaki so tako odgovorili samo v 59 %, zato hipoteza **ni potrjena**. Drugi najpogostejši odgovor posamezne šole pa je, da največje tveganje za nevarnost v cestnem prometu predstavljajo starostniki. S tem odgovorom so najpogosteje odgovorili dijaki SŠGTC v 42 %.

Več kot 96 % anketiranih dijakov posamezne šole še ni bilo udeleženi kot voznik v prometni nesreči zaradi vpliva ilegalnih drog, več kot 85 % pa tudi še ne kot sovoznik. Največ takšnih, ki so že bili udeleženi v prometni nesreči kot sovozniki, je med dijaki EŠC (9 %). Kot vozniki so dijaki napisali, da so bili največkrat enkrat, kot sovozniki pa do trikrat udeleženi v prometni nesreči pod vplivom ilegalnih drog. Iz rezultatov je razvidno, da so dijaki petih šol pogosteje bili udeleženi v prometni nesreči kot sovozniki zaradi vpliva ilegalnih drog kot vozniki, izjema so dijaki GCC, kjer je odstotek enak (1 %).

Zelo spodbuden je odstotek dijakov (več kot 60 %), ki so na vprašanje, kakšno je njihovo mnenje o vožnji pod vplivom ilegalnih drog odgovorili, da temu zelo nasprotujejo, saj takšna oseba ogroža sebe in ljudi okoli nje. S tem so pokazali, da se dijaki kljub uživanju ilegalnih drog zavedajo negativnih posledic.

Prav tako so se pokazali zelo visoki odstotki na vprašanje o vplivu drog na človeške sposobnosti pri vožnji. Odstotki za odgovor, da ti vplivajo na sposobnost, se gibljejo od 70 % do 97 %. Dijaki so torej mnenja, da ilegalne droge vplivajo na človeške sposobnosti. Na to vprašanje se nanaša **tretja hipoteza**, ki se glasi, da več kot polovica anketiranih dijakov posamezne šole meni, da uživanje ilegalnih drog vpliva na človekove sposobnosti pri vožnji, ki **je potrjena**, saj tako meni več kot polovica dijakov posamezne šole.

Delavnic oz. izobraževanja s področja ilegalnih drog si najpogosteje anketirani dijaki posamezne šole ne želijo. Največ je takšnih na SZŠCE in SŠKER (34 %). Da o tem še niso razmišljali, jih je največ na EŠC (34 %) in GCC (26 %), kjer so prav tako v 26 % odgovorili, da tega ne vedo. Tisti, ki so izrazili željo po izobraževanju oz. delavnicah, so napisali, da si želijo predavanja oseb, ki so bile udeležene v nesrečah zaradi vpliva ilegalnih drog, in da bi se na delavnicah pokazal slikovni material prometnih nesreč zaradi vpliva ilegalnih drog.

Osmo vprašanje se je nanašalo na poznavanje ilegalnih drog v Sloveniji. Da kofein ne spada med ilegalne droge, ve več kot 60 % anketiranih dijakov posamezne šole. Največ tistih, ki tega ne vedo, je med dijaki EŠC (30 %), za njimi pa sledijo dijaki SZŠCE v 14 %. Da marihuano uvrščamo med ilegalne droge, ve največ dijakov I. GIM (93 %), najmanj pa dijakov EŠC (62 %). Prav tako anketirani dijaki vedo, da tobak ne spada med ilegalne droge. Takšnega poznavanja je največ med dijaki I. GIM (92 %), najmanj pa med dijaki EŠC (61 %). Da kokain

spada med ilegalne droge, ve največ dijakov I. GIM (92 %), najmanj pa dijakov EŠC (64 %). Prav tako najpogosteje dijaki I. GIM (93 %) in najmanj dijaki EŠC (65 %) vedo, da tudi ekstazi spada med ilegalne droge. Opij so anketirani dijaki posamezne šole prav tako uvrstili med ilegalne droge v največjem odstotku na I. GIM (79 %) in v najmanjšem na GCC (41 %). Tudi pri morfiju so odstotki podobni. Da ga uvrščamo med ilegalne droge, meni do 55 % dijakov na SZŠCE, na I. GIM pa so najpogosteje v 49 % odgovorili, da ne spada med ilegalne droge. Da heroin in LSD spadata med ilegalne droge, ve do 92 % anketiranih dijakov, največ na I. GIM in najmanj na EŠC. Da alkohol ne spada med ilegalne droge, ve največ dijakov SŠGTC (82 %), najmanj pa dijakov I. GIM (55 %). Da hlapljive snovi spadajo med ilegalne droge, meni 62 % dijakov I. GIM, dijaki ostalih šol pa najpogosteje menijo, da temu ni tako. Za amfetamine in hašiš najpogosteje dijaki I. GIM menijo, da spadajo med ilegalne droge. Iz rezultatov vidimo, da anketirani dijaki I. GIM najbolj vedo, katero od naštetih drog uvrščamo med ilegalne.

Deveto vprašanje se nanaša na poskušanje posameznih drog. Kofein je že poskusilo do 95 % dijakov, največ na GCC, najmanj na SZŠCE in SŠGTC (90 %). Marihuano je poskusilo največ dijakov SŠKER (53 %), najmanj dijakov GCC (27 %). Na to vprašanje se nanaša **četrta hipoteza**, ki se glasi, da je več kot četrtnina anketiranih dijakov posamezne šole že poskusila marihuano. Hipoteza je **potrjena**, saj je marihuano poskusilo 27 % in več na posamezno šolo sodelujočih dijakov.

Več kot polovica anketiranih je že poskusila tobak, največ je takšnih na SZŠCE (80 %), najmanj na GCC (64 %). Kokain je že poskusilo 12 % dijakov SŠGTC, za njimi sledijo dijaki SZŠCE v 4 % in v 3 % dijaki EŠC. Nihče pa na I. GIM ni odgovoril, da je poskusil kokain. Prav tako so dijaki SŠGTC v največjem odstotku med dijaki ostalih šol poskusili hašiš (20 %), amfetamine (12 %), morfij (7 %), ekstazi (10 %), opij (3 %) in heroin (3 %). Nihče od anketiranih dijakov I. GIM in GCC-ja še ni poskusil kokaina, morfija in heroina, opija, morfija in heroina. Najpogosteje so LSD poskusili dijaki EŠC (5 %), sledijo pa dijaki SZŠCE (3 %). Največ anketiranih, ki je že poskusilo alkohol, je med dijaki SŠKER (93 %), najmanj pa med dijaki I. GIM in EŠC (89 %). Največ anketiranih, ki je že poskusilo hlapljive snovi, je med dijaki SŠKER (21 %), sledijo jim dijaki SŠGTC (19 %). Iz rezultatov je razvidno, da so anketirani dijaki GCC najredkeje poskusili ilegalne droge.

Raziskava (Višnjić, 2008, str. 39) na vzorcu 150 študentov Fakultete za organizacijske vede Kranj je pokazala, da so študentje od ilegalnih drog najpogosteje že poskusili marihuano (60,67 %), sledi ekstazi v 38,67 %, kokain v 13,33 %, heroin in hlapljive snovi v 0,67 %.

Raziskava (Rojko, 2004, str. 20) na vzorcu 166 dijakov od prvega do četrtega letnika Gimnazije Ravne je pokazala, da so anketirani dijaki v 95,2 % poskusili droge, med njimi marihuano v 3,8 %, alkohol in marihuano pa v 30,2%.

Raziskava (Košec, 2012, str. 22) na vzorcu 100 dijakov I. GIM v Celju pa je pokazala, da so že poskusili marihuano v 76,5 %, hašiš, 11,7 % in kokain v 5,9 %.

Raziskava (Švajger, 2013, str. 58) na vzorcu 306 dijakov prvega in četrtega letnika Srednje zdravstvene šole Ljubljana in dijakov drugega in četrtega letnika Gimnazije Ledina je pokazala, da je že 58,2 % poskusilo katero od ilegalnih drog, in sicer marihuano 90,2 %, hašiš 17,3 %, kokain 10,5 %, ekstazi 9 %, LSD 5,3 % in heroin 0,8 %.

Iz vseh raziskav je razvidno, da je med anketiranimi srednješolci in študenti marihuana najpogosteje uporabljena oz. poskušena droga.

Deseto vprašanje je imelo 13 navedenih trditev, s katerimi so se dijaki strinjali po petstopenjski lestvici. Najpogostejši odgovor med posameznimi šolami pri trditvi, da želim pridobiti še več informacij o ilegalnih drogah, je neodločen. Največ tistih, ki si želijo pridobiti tovrstne informacije, je med dijaki SZŠCE, saj se tako strinja oz. popolnoma strinja 40 % anketiranih. Enako je pri trditvi, ali si želijo, da bi policisti izvedli predavanje na njihovi šoli o ilegalnih drogah. Zopet je najpogostejši odgovor med posameznimi šolami neodločnost. Največ tistih, ki si želijo, da bi njihova šola izvedla predavanje o ilegalnih drogah, je med dijaki SZŠCE, saj se tako strinja oz. popolnoma strinja 45 % anketiranih. Do 69 % anketiranih dijakov se sploh ne strinja oz. ne strinja, da bi preizkusili uporabo ilegalnih drog pod strokovnim vodstvom. Največ je takih med dijaki GCC, najmanj pa med dijaki SŠGTC (42 %) in hkrati največ (33 %), ki se strinjajo oz. popolnoma strinjajo s to trditvijo. Neodločeni so dijaki tudi pri trditvi, ali želijo prisostvovati postopku pregleda voznika glede uporabe ilegalnih drog. Največ tistih, ki se s to trditvijo sploh ne strinjajo, je med dijaki SŠGTC (40 %). Enako so dijaki najpogosteje neodločeni pri trditvi, da se zavzemajo za izkoreninjanje ilegalnih drog v našem prostoru, popolnoma pa se s tem v najpogostejšem odstotku strinjajo dijaki SZŠCE (22 %). S trditvijo, da bi morali policisti v cestnem prometu izvajati pogostejše kontrole glede uporabe ilegalnih drog, se v največjem odstotku strinjajo oz. popolnoma strinjajo dijaki GCC, saj so v 76 % takšnega mnenja, največji odstotek dijakov, ki se sploh ne strinja s to trditvijo, pa je med dijaki SŠGTC (30 %). Da so ilegalne droge danes lahko dostopne, se strinja oz. popolnoma strinja več kot polovica anketiranih posamezne šole, najpogosteje dijaki I. GIM v 81 %. Na to trditev se nanaša **peta hipoteza**, ki se glasi, da je več kot polovica anketiranih dijakov posamezne šole strinja oz. popolnoma strinja, da so ilegalne droge danes lahko dostopne, **ki je potrjena**, saj je takšnega mnenja 60 % in več sodelujočih dijakov. Raziskava (Švajger, 2013, str. 61) je pokazala, da se 87,4 % anketiranih dijakov strinja, da so droge danes lahko dostopne. Da se ilegalne droge dobijo na šoli, se popolnoma v največjem odstotku strinjajo dijaki SŠGTC v 39 %, sledijo dijaki I. GIM v 33% in dijaki SZŠCE v 31 %, največ neodločenih pa je na SŠKER in EŠC (34 %), s tem pa se sploh ne strinjajo v največjem odstotku dijaki GCC (31 %). Da bi šola morala narediti več pri osveščanju ilegalnih drog, so dijaki bili posamezne šole najpogosteje neodločeni. Da bi slovenska zakonodaja morala biti strožja glede ilegalnih drog, so bili dijaki SZŠCE, SŠKER in I. GIM najpogosteje neodločeni, dijaki GCC se v 33 % s tem strinjajo, dijaki EŠC v 34 % popolnoma strinjajo, medtem ko se dijaki SŠGTC v 30 % s tem popolnoma ne strinjajo. Do trditve, da se z globo najmanj 1200 evrov in 18 kazenskimi točkami kaznuje po sedaj veljavni zakonodaji voznika pod vplivom ilegalnih drog, so dijaki posamezne šole v največjem odstotku neodločeni. Da bi bilo smiselno določene ilegalne droge v Sloveniji legalizirati, se najpogosteje strinjajo oz. popolnoma strinjajo dijaki I. GIM (69 %), sledijo jim dijaki SŠGTC (67 %), najnižji odstotek pa je pri dijakih GCC (40 %)

4 ZAKLJUČEK

Kot sva dejali že v uvodu najine raziskovalne naloge, so droge postale del naše civilizacije. Ljudje so enostavno postali odvisni od njih. Pred začetkom sva mislili, da droge med mladimi ne bodo zelo razširjene. Preseneča naju, da temu ni tako. Če vzamemo na primer marihuano, so rezultati pokazali, da jih je zelo veliko to drogo tudi poskusilo. Včasih se človek prepozno zave, da si s tem uničuje življenje.

Meniva, da vse droge, ki spadajo med ilegalne, ne bi smeli legalizirati. Če vozimo pod vplivom ilegalnih drog, in nas ustavijo policisti, bi že z globami, ki zahtevajo zelo veliko denarja, človeka morale postaviti na realna tla.

Že sama misel, ko gledava najine prijatelje, znance ali sorodnike; ki kadijo ali prekomerno pijejo, je zastrašujoča. Prijatelji, stari 15 let, si s kajenjem, pitjem alkohola in uživanjem drog uničijo življenje, še preden ga prav začnejo živeti. Sprašujeva se, zakaj je temu tako. Želijo biti bolj samozavestni, ali sprejeti v družbo? Meniva, da še sami ne vedo, kaj počnejo s svojim življenjem, vendar ko se bodo pokazale posledice, bo mogoče že prepozno.

Želiva, da se bo stanje skozi leta izboljšalo. Vendar ko pomislimo samo na to, na kako lahek način si ilegalno drogo pridobiš, bo to zelo težko. Da bi se stanje izboljšalo, bi bilo dobro, da bi imeli na šolah različna predavanja o drogah. Po navadi pridejo na šolo predavati tisti, ki veliko vedo o drogah, vendar tega ne govorijo iz lastnih izkušenj, ampak so naučeni iz različnih literatur. Najbolj pa se nas dotaknejo tista predevanja, ko ljudje govorijo iz svojih izkušenj. Njihove življenjske zgodbe dajo mladim najbolj za misliti.

Meniva, da bi veliko pomagalo tudi to, da se mladim, ki uživajo droge, iskreno in brez predsodkov ponudi pomoč ter hkrati alternativa takšnemu življenjskemu slogu. Če jim bolj prisluhnemo, pogosto slišimo, da to počnejo, ker ne vedo, kaj s sabo, s svojim prostim časom in energijo. Družba, na splošno, čedalje bolj prepušča mlade samim sebi, na eni strani, starši velikokrat nimajo ne časa ne znanja pomagati svojim otrokom, šole nimajo (dovolj) možnosti, na drugi strani pa imajo trgovci z drogami vedno dovolj časa, volje in načinov mladim ponuditi drogo, ker gre za poslovanje in dobiček. Če temu dodamo razmerje sodobnega, globalnega sveta, kjer so mladim dostopne najrazličnejše informacije in snovi, ter želja po spoznavanju in raziskovanju sveta, ki je pogosto lahko zlorabljena v njihovo škodo, dobimo poguben rezultat, ki se kaže v lahkoti pristopa do drog. Zaradi tega meniva, da je zgodnja preventiva najbolj pomembna, če celo ne nujen pogoj izboljšave trenutnih razmer. Vsi ostali povračilni ukrepi so šele pika na i.

S to raziskovalno nalogo sva se veliko naučili, predvsem o ilegalnih drogah, njihovih učinkih in trenutni razširjenosti drog med mladimi.

5 VIRI IN LITERATURA

Društvo za zmanjševanje škode zaradi drog Stigma. *Stimulansi*. Dostopno na:
<http://drustvo-stigma.si/droge-informacije/stimulansi> (6. 12. 2014).

Goodman P. *Alkohol, droga in tvoje telo*. Ljubljana: Grlica, 2006, str. 4, 6, 39.

Kačič in sod. *Nedovoljene droge – model preventive v lokalnem okolju*. Zavod za zdravstveno varstvo Koper. Koper, 2007, str. 4 – 6. Dostopno na:
http://www.zzv-kp.si/wp-content/uploads/Nedovoljene-droge_Gradivo-evropski-modeli.pdf
(2. 3. 2015).

Kastelic A., in Mikulan M. *Mladostnik in droga: priročnik za starše in učitelje*, Ljubljana: Domus, 1999, st. 136, 137, 139.

Klasifikacija mamil in psihotropnih snovi. Dostopno na:
<http://projekti.gimvic.org/2012/2a/droge1/klasifikacija.html> (29. 11. 2014).

Košec, N. *Droge in alkohol med mladimi*. Seminarjska naloga za splošno maturo pri predmetu psihologija. I. gimnazija v Celju, 2012, str. 22. Dostopno na:
http://www.dijaski.net/gradivo/psi_ref_droge_in_alkohol_med_mladimi_01?r=1
(2. 3. 2015).

Kunej, T. Slike 1 – 4, 8. 1. 2015.

Lovrečič, M. in sod. *Kokain*. Ministrstvo za zdravje, Urad za droge Republike Slovenije in Zavod za Zdravstveno varstvo Ravne, 2006, str. 9, 10.

Pregovori in verzi o življenju. Dostopno na:
<http://www.pregovor.com/kategorije/zivljenje.html> (29. 12. 2014).

Rojko, A. *Droge, spolnost in dijaki Gimnazije Ravne*. Gimnazija Ravne na Koroškem. 2004, str. 20. Dostopno na:
http://www.dijaski.net/gradivo/soc_ref_droge_spolnost_in_dijaki_gimnazije_ravne_01?r=1
(2. 3. 2015).

Švajger, D. *Prepovedane droge in uporaba le – teh med srednješolci*. Diplomsko delo. Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta, Biotehniška fakulteta, Fakulteta za kemijo in kemijsko tehnologijo, Naravoslovnotehniška fakulteta. Ljubljana, 2013, str. 58, 61. Dostopno na:
http://pefprints.pef.uni-lj.si/1969/1/D.Svajger_Prepovedane_droge_in_uporaba_le-teh_med_srednje%C5%A1olci.pdf (2. 3. 2015).

Täschner K. *Trde droge-mehke droge?* Ptuj: in Obs Medicus, 2002, str. 13-17,24, 26-27, 29-30, 37, 45, 103, 107, 106.

Veber, J. Uradni list RS. *Zakon o pravilih cestnega prometa* (uradno prečiščeno besedilo) (ZPrCP-UPB2). Državni zbor Republike Slovenije. Ljubljana, 26. septembra 2013. Dostopno na: <http://www.uradni-list.si/1/content?id=114668> (1. 3. 2015).

Višnjič, M. *Uporaba drog med študenti*. Diplomsko delo. Univerza v Mariboru, Fakulteta za organizacijske vede. Kranj, 2008, str. 39. Dostopno na: <http://diplome.fov.uni-mb.si/vis/13279Visnjic.pdf> (2. 3. 2015).

Vrenko, A. Ustni vir, 8. 1. 2015.

Vrtačnik, K. Slika 5, 8. 1. 2015.

6 PRILOGE

Priloga 1: Anketni vprašalnik: Pogledi dijakov četrth letnikov različnih celjskih šol na ilegalne droge in njihov vpliv na prometno varnost

Priloga 2: Zapisnik o postopku za prepoznavo znakov oziroma simptomov, ki so posledica prepovedanih drog, psihoaktivnih zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi v organizmu in njihovih presnovkov, ki zmanjšujejo njegovo sposobnost za vožnjo

Priloga 3: Odredba: Izdana na podlagi Zakona o pravilih cestnega prometa (Ur. list RS, št. 109/10) in Zakona o kazenskem postopku (Ur. list RS, št. 32/07 s spremembami in dopolnitvami)

Priloga 4: Naročilo za strokovni pregled zaradi ugotavljanja vpliva alkohola, prepovedanih drog, psihoaktivnih zdravil in drugih psihoaktivnih snovi

Priloga 5: Pripomoček za oceno velikosti zenic

ANKETNI VPRAŠALNIK

POGLEDI DIJAKOV ČETRTHI LETNIKOV RAZLIČNIH CELJSKIH ŠOL NA ILEGALNE DROGE IN NJIHOV VPLIV NA PROMETNO VARNOST

Spoštovani! Sva dijakinji 1. letnika Srednje zdravstvene šole Celje. V letošnjem šolskem letu izdelujeva raziskovalno nalogo na temo vožnja pod vplivom ilegalnih drog. V ta namen sva sestavili anonimni anketni vprašalnik, s katerim želiva ugotoviti, ali dijaki uživajo ilegalne droge in kakšno je njihovo stališče do vožnje pod vplivom ilegalnih drog. Za izpolnitev anketnega vprašalnika se Vam že vnaprej zelo zahvaljujema.

Vozniški izpit:

- a) Da
- b) Ne

1. Kakšna je po vašem mnenju prometna varnost v Sloveniji?

- a) Odlična
- b) Zelo dobra
- c) Dobra
- d) Slaba
- e) Zelo slaba
- f) O tem nisem razmišljal/a

2. Kdo po vašem mnenju predstavlja **največje tveganje** za nevarnost v cestnem prometu?

- a) Osebe, ki so pridobile vozniški izpit (mladi vozniki)
- b) Srednja generacija
- c) Starostniki
- d) Gibalno ovirane osebe
- e) Osebe, ki vozijo pod vplivom psihoaktivnih substanc

3. Ste že bili kdaj udeleženi v prometni nesreči (**kot voznik**) zaradi vpliva ilegalnih drog?

- a) Da, kolikokrat (napišite): _____
- b) Ne
- c) Ne vem

4. Ste že bili kdaj udeleženi v prometni nesreči (**kot sovoznik**) zaradi vpliva ilegalnih drog?

- a) Da, kolikokrat (napišite): _____
- b) Ne
- c) Ne vem

5. Kakšno je vaše mnenje o vožnji pod vplivom ilegalnih drog?

- a) Temu zelo nasprotujem, saj ta oseba ogroža sebe in ljudi okoli nje
- b) To me ne moti
- c) Mi je vseeno, kaj drugi počnejo
- d) O tem nisem razmišljal/a

6. Menite, da uživanje ilegalnih drog vpliva na človekove sposobnosti pri vožnji?

- a) Da
- b) Ne
- c) Ne vem
- d) O tem nisem razmišljal/a

7. Bi želeli imeti delavnice oz. izobraževanje v šoli za boljšo osveščenost o ilegalnih drogah in njihovem vplivu na vožnjo in na kakšen način?

- a) Da, na kakšen način (napišite): _____
- b) Ne
- c) Ne vem
- d) O tem še nisem razmišljal/a

8. V nadaljevanju označite odgovor z DA, če se z njim strinjate (je pravilen), in z NE, če se z njim ne strinjate (ni pravilen), na vprašanje **katere od naštetih drog v Sloveniji spadajo med ilegalne**.

Med ilegalne droge v Sloveniji sodi:	DA	NE	NE VEM
Kofein			
Marihuana			
Tobak			
Kokain			
Ekstazi			
Opij			
Morfij			
Heroin			
LSD			
Alkohol			
Hlapljive snovi			
Amfetamini			
Hašiš			

9. V nadaljevanju označite odgovor z DA, če se z njim strinjate (je pravilen), in z NE, če se z njim ne strinjate (ni pravilen), na vprašanje **katere od naštetih drog ste že poskusili**.

Poskusil/a sem že:	DA	NE	SE NE SPOMINJAM
Kofein			
Marihuana			
Tobak			
Kokain			
Ekstazi			
Opij			
Morfij			
Heroin			
LSD			

Alkohol			
Hlapljive snovi			
Amfetamini			
Hašiš			

10. Označite stopnjo strinjanja pri spodaj navedenih trditvah z ocenami od 1 do 5, pri čemer pomeni 1 sploh se ne strinjam, 2 ne strinjam se, 3 niti niti (neodločeno), 4 strinjam se in 5 popolnoma se strinjam.

Trditve:	1	2	3	4	5
Želim pridobiti še več informacij o ilegalnih drogah					
Želim si, da bi policisti izvedli predavanje na naši šoli o ilegalnih drogah					
Želim preizkusiti uporabo ilegalnih drog pod strokovnim vodstvom					
Želim prisostvovati postopku pregleda voznika glede uporabe ilegalnih drog					
Zavzemam se za izkoreninjanje ilegalnih drog v našem prostoru					
Policisti v cestnem prometu bi morali izvajati pogostejše kontrole glede uporabe ilegalnih drog					
Pogosto prebiram spletne vsebine o ilegalnih drogah					
Ilegalne droge so danes lahko dostopne					
Ilegalne droge se dobijo tudi na naši šoli					
Šola bi morala narediti več pri osveščanju ilegalnih drog					
Slovenska zakonodaja bi morala biti strožja glede ilegalnih drog					
Z globo najmanj 1200 evrov in 18 kazenskimi točkami se kaznuje po sedanji zakonodaji voznika pod vplivom ilegalnih drog					
Določene ilegalne droge v Sloveniji bi bilo smiselno legalizirati					

Hvala lepa za sodelovanje.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE
POLICIJA
POLICIJSKA UPRAVA CELJE
POSTAJA PROMETNE POLICIJE CELJE

Številka: _____

Datum: _____

(odtis zglavne stampiljke)

Datum _____, čas _____

Kraj _____

ZAPISNIK

O POSTOPKU ZA PREPOZNAVNO ZNAKOV OZIROMA SIMPTOMOV, KI SO POSLEDICA PREPOVEDANIH DROG, PSIHOAKTIVNIH ZDRAVIL ALI DRUGIH PSIHOAKTIVNIH SNOVI V ORGANIZMU IN NJIHOVIH PRESNOVKOV, KI ZMANJŠUJEJO NJEGOVO SPOSOBNOST ZA VOŽNJO

Postopek za prepoznavo znakov oziroma simptomov, ki so posledica prepovedanih drog, psihoaktivnih zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi v organizmu, in njihovih presnovkov, ki zmanjšujejo njegovo sposobnost za vožnjo, je bil odrejen na podlagi sedmega odstavka 107. člena Zakona o pravilih cestnega prometa (Ur. list RS, št. 109/10). Udeleženec-ka cestnega prometa _____, rojen-a _____, prebivališče _____, je bil-a VOZNIK – POTNIK – SPREMLJEVALEC – UČITELJ VOŽNJE – PEŠEC – JAHAČ – VODNIK ŽIVALI – NEPOSREDNI UDELEŽENEC PROMETNE NESREČE z vozilom _____, reg. oznaka _____.

Postopek JE NI bil opravljen, ker udeleženec-ka cestnega prometa:

- ni pripravljen-a opraviti postopka za prepoznavo znakov oziroma simptomov, ki so posledica prepovedanih drog, psihoaktivnih zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi v organizmu in njihovih presnovkov, ki zmanjšujejo njegovo sposobnost za vožnjo
- ni pripravljen-a opraviti postopka za prepoznavo znakov oziroma simptomov, ki so posledica prepovedanih drog, psihoaktivnih zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi v organizmu in njihovih presnovkov, ki zmanjšujejo njegovo sposobnost za vožnjo, ker se izgovarja na zdravstvene težave
- ni pripravljen-a opraviti postopka za prepoznavo znakov oziroma simptomov, ki so posledica prepovedanih drog, psihoaktivnih zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi v organizmu in njihovih presnovkov, ki zmanjšujejo njegovo sposobnost za vožnjo, pravilno v skladu z navodili policista.

Udeležencu-ki cestnega prometa je bil pred začetkom postopka pojasnjen način izvedbe postopka.

OPAŽANJA POLICISTA:

Način vožnje: normalna vožnja nezanesljiva vožnja (vijuganje) prekratka varnostna razdalja povečana hitrost vožnje počasna vožnja težave pri zaustavitvi nereagiranje na svetlobno prometno signalizacijo
 ostalo _____

Izgled udeleženca-ke cestnega prometa: brez posebnosti se poti drgeta ga zebe kiha smrkla
 ima krče ima bolečine se praska ostalo _____

Razpoloženje udeleženca-ke cestnega prometa: primerno okoliščinam (normalno) depresivno evforično

Obnašanje udeleženca-ke cestnega prometa: miren upočasnjjen utrujen zaspan nezbran
 apatičen nedostopen odklonilen pogovor ni mogoč zgovoren vzbujen jezen
 preplašen nasilen ostalo _____

Drugi vidni znaki: vbodne rane razjede pri nosu ali na ustih ožganine na rokah pribor za uživanje
 ostalo _____

Govor: razločen zatikajoč nerazločen smiselno nepovezan brezbarven glas
 ostalo _____

Udeleženec-ka cestnega prometa **JE** **NI** odklonil-a preizkus alkoholiziranosti.

Sredstvo ali naprava za ugotavljanje alkohola je pokazala rezultat: _____ mg/l alkohola v organizmu
oziroma izdihanem zraku udeleženca-ke cestnega prometa.

UGOTOVITVE POLICIJSKEGA POSTOPKA:

1. FAZA

Izgled oči: normalne pordele vodene motne ostalo _____

Uporaba zdravil: _____ ur pred preizkusom

Horizontalni drget oči: prisoten ni prisoten

Horizontalni drget oči v končnih položajih: prisoten ni prisoten

Vertikalni drget oči: prisoten ni prisoten

Vertikalni drget oči v končnih položajih: prisoten ni prisoten

Usmerjenost oči k izbranim točkam: usmerjen nemiren fiksiran

2. FAZA

Velikost zenic: normalna ozka široka L (leva) _____ mm D (desna) _____ mm

Reakcija zenic na osvetlitev: upočasnjena takojšnja ne reagira

3. FAZA

SUM, DA JE UDELEŽENEC-KA CESTNEGA PROMETA POD VPLIVOM PREPOVEDANIH DROG, PSIHO-AKTIVNIH ZDRAVIL, DRUGIH PSIHOAKTIVNIH SNOVI ALI NJIHOVIH PRESNOVKOV, KI ZMANJŠUJEJO NJEGOVO SPOSOBNOST ZA VOŽNJO

OBSTAJA

NE OBSTAJA

STROKOVNI PREGLED **JE** **NI ODREJEN**

Opombe:

UDELEŽENEC-KA CESTNEGA PROMETA

POLICIST

00130566

Številka:

Datum: _____
(odtis zglavne štampljke)

ODREDBA

Izdana na podlagi Zakona o pravilih cestnega prometa (Ur. list RS, št. 109/10) in Zakona o kazenskem postopku (Ur. list RS, št. 32/07 s spremembami in dopolnitvami)

_____, rojen-a _____,
(ime in priimek)

stanujoč-a _____,

mora na STROKOVNI PREGLED, da se preveri:

- a) ali ima v organizmu več alkohola, kot je dovoljeno, oziroma kaže znake nezanesljivega ravnanja;
- b) ali je pod vplivom prepovedanih drog;
- c) ali je pod vplivom psihoaktivnih zdravil ali drugih psihoaktivnih snovi in njihovih presnovkov, ki zmanjšujejo njegovo sposobnost za vožnjo.

Strokovni pregled opravi _____

(zdravstvena organizacija PE)

Strokovni pregled je odredil policist _____

_____, policijske postaje
(ime in priimek)

_____, oziroma preiskovalni sodnik

_____, sodišča _____
(ime in priimek)

Ugotovitve - rezultate analize krvi in urina je treba sporočiti: _____

(ODT, policijski postaji, PU)

Račun za opravljeni strokovni pregled je treba poslati: _____

(sodišču, PU)

(žig)

POLICIST

(ustrezno besedilo podčrtati)

JV/PROM-14
MNZ RS (PC 2)

**NAROČILO ZA STROKOVNI PREGLED ZARADI UGOTAVLJANJA VPLIVA ALKOHOLA,
PREPOVEDANIH DROG, PSIHOAKTIVNIH ZDRAVIL IN DRUGIH PSIHOAKTIVNIH SNOVI**

PRIIMEK _____ (Vstavi podatke, ustrezno obkroži ali označi)

Spol M Ž

IME _____ Datum rojstva _____

NASLOV _____
(kraj, ulica)

VRSTA DOGODKA: kaznivo dejanje kontrola prometa, prekršek prometna nesreča, kategorije _____ drugo _____
 pešec sopotnik voznik (osebnega vozila, kombija, tovornega vozila, avtobusa, motornega kolesa, kolesa, traktorja, _____)

Vozniško dovoljenje ne da kategorije _____

Čas dogodka: dne _____ ob _____ uri _____ min. Kraj dogodka _____

PREIZKUS ALKOHOLIZIRANOSTI da ne odklonil, razlog _____

Alcotest 6510 Alcotest 6810 drugo _____ Serijska številka: _____

dne _____ ob _____ uri _____ min. Rezultat _____ (mg/L)

Vpliv alkohola ni opazen je opazen ocena ni možna

Vpliv prepovedanih drog in psihoaktivnih zdravil: ni opazen je opazen ocena ni možna

ZAHTEVANA PREISKAVA NA alkohol prepovedane droge psihoaktivna zdravila drugo

Preiskavo zahteva: _____

Rezultat preiskave poslati na naslov: _____

Plačnik preiskave: _____

IZPOLNI NAROČNIK

IZPOLNI ZDRAVNIK

ODVZEM KRVI dne _____ ob _____ uri _____ min. Odtргaj kontrolni etiketi in ju nalepi

ODVZEM URINA dne _____ ob _____ uri _____ min; pod nadzorom da ne

Razkuženje kože z(s) _____

Preiskovanec je odklonil odvzem krvi ne more oddati vzorca urina

je odklonil odvzem urina je odklonil sodelovanje pri zdravniški preiskavi

KRI

URIN

Opombe zdravnika: _____

V _____, dne _____ (Žig ustanove) (Žig in podpis zdravnika)

SPREJEM VZORCA

Vzorec oddal:	Dne:	T
Vzorec sprejel:	Dne:	

Vzorec pravilno dostavljen in opremljen da ne Opomba: _____

Primek in ime _____

ZDRAVNIŠKA PREISKAVA (ALKOHOL, PREPOVEDANE DROGE, PSIHOAKTIVNA ZDRAVILA IN DRUGE PSIHOAKTIVNE SNOVI)

Telesna teža _____ kg Višina _____ cm Obleka urejena neurejena drugo _____

Poškodbe _____

Zdravila (tudi infuzije) dana v zdravstveni ustanovi pred odvzemom krvi in urina (kaj, koliko, kdaj) _____

Bolezni (epilepsija, sladkorna bolezen, prejšnja kraniocerebralna travma, itd.) _____

Alkoholne pijače v zadnjih 24 urah (kaj, koliko, kdaj) _____

Zadnjič jedel (kaj, kdaj) _____

Nazadnje počival (kdaj, koliko) _____

Zdravila ali prepovedane droge v zadnjih 24 urah (kaj, koliko, kdaj, kako) _____

Po dogodku zaužite alkoholne pijače / zdravila / prepovedane droge (kaj, koliko, kdaj, kako) _____

Dogodka se spominja da ne Časovna in krajevna orientacija ohranjena motena

Govor razločen zatikajoč nerazločen smiselno nepovezan brezbarven glas drugo _____

Pogled brez posebnosti nemiren fiksiran

Hoja po črti (prsti-peta): (oči odprte) zanesljiva nezanesljiva (oči zaprte) zanesljiva nezanesljiva

Obračanje zanesljivo nezanesljivo Stoja na eni nogi zanesljivo nezanesljivo

Ravnotežje (oči odprte) dobro slabo (oči zaprte) dobro slabo Dotikanje kazalca s kazalcem zanesljivo nezanesljivo

Vonj izdihanega zraka _____ Kadilec da ne

Grobonihen nistagmus (po Taschenu) _____ sek. Občutek za čas: _____ sek. mu pomeni 30 sek.

ZNAKI NEZANESLJIVEGA RAVNANJA	NEZAZNAVNI	ZAZNAVNI
OCENA ALKOHOLIZIRANOSTI	☐ trezen	☐ lahko vinjen ☐ vinjen ☐ pijan ☐ ocena ni možna, razlog _____

IZPOLNI DODATNO (PREPOVEDANE DROGE, PSIHOAKTIVNA ZDRAVILA)

Pulz _____ RR _____ Temp. _____

Oči brez posebnosti pordele motne vodene Zenici ozki srednje široki široki drugo _____

Reakcija zenic na svetlobo takojšnja upočasnjena ni reakcije drugo _____

Nistagmus: horizontalen prisoten ni prisoten vertikalni prisoten ni prisoten

Konvergenca: ustrezna neustrezna

Koža sveži vbodi stari vbodi brazgotine hematomi drugo _____ mesto _____

Preiskovančev izgled brez posebnosti se poti dirgeta ga zebe kiha smrka ima krče se praska ima bolečine (kje _____) drugo _____

Razpoloženje primerno okoliščinam depresivno (potrlost) evforično drugo _____

Obnašanje miren upočasnjen utrujen zaspan nezbran apatičen nedostopen odklonilen jezen nasilen vznurjen preplašen zgovoren pogovor ni mogoč drugo _____

OCENA VPLIVA PREPOVEDANIH DROG IN PSIHOAKTIVNIH ZDRAVIL

ZNAKI MOTENJ, KI LAHKO POVZROČIJO NEZANESLJIVO RAVNANJE V PROMETU

so zaznavni obstaja sum niso zaznavni ocena ni možna, razlog _____

Opombe zdravnika: _____

V _____, dne _____

(Žig ustanove)

(Žig in podpis zdravnika)

IZPOLNI ZDRAVNIK

Udeleženec-ka cestnega prometa **JE** **NI** odklonil-a preizkus alkoholiziranosti.

Sredstvo ali naprava za ugotavljanje alkohola je pokazala rezultat: _____ mg/l alkohola v organizmu oziroma izdihanem zraku udeleženca-ke cestnega prometa.

Udeleženec-ka cestnega prometa **JE** **NI** pripravljen-a opraviti preizkus z napravo za hitro ugotavljanje prisotnosti prepovedanih drog, psihoaktivnih zdravil in drugih psihoaktivnih snovi v slini.

Sredstvo ali naprava za hitro ugotavljanje prisotnosti prepovedanih drog, psihoaktivnih zdravil in drugih psihoaktivnih snovi v slini _____ je pokazala **POZITIVEN** **NEGATIVEN** rezultat.
(znamka, tip)

UGOTOVITVE POLICIJSKEGA POSTOPKA:

1. FAZA

Izgled oči: normalne pordele vodene motne ostalo _____

Uporaba zdravil: _____ ur pred preizkusom

Horizontalni drget oči: prisoten ni prisoten

Horizontalni drget oči v končnih položajih: prisoten ni prisoten

Vertikalni drget oči: prisoten ni prisoten

Vertikalni drget oči v končnih položajih: prisoten ni prisoten

Usmerjenost oči k izbranim točkam: usmerjen nemiren fiksiran

2. FAZA

Velikost zenic: normalna ozka široka L (leva) _____ mm D (desna) _____ mm

Reakcija zenic na osvetlitev: upočasnjena takojšnja ne reagira

3. FAZA

Sum, da je udeleženec-ka cestnega prometa pod vplivom prepovedanih drog, psiho-aktivnih zdravil, drugih psihoaktivnih snovi ali njihovih presnovkov, ki zmanjšujejo njegovo sposobnost za vožnjo:

OBSTAJA **NE OBSTAJA**

Strokovni pregled **JE** **NI ODREJEN**

Opombe:

UDELEŽENEC-KA CESTNEGA PROMETA

POLICIST

